

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.25 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.25

РІК CVI ПЯТНИЦЯ, 27 СЕРПНЯ 1999 ЧИСЛО 35 VOL. CVI FRIDAY, AUGUST 27, 1999 No. 35

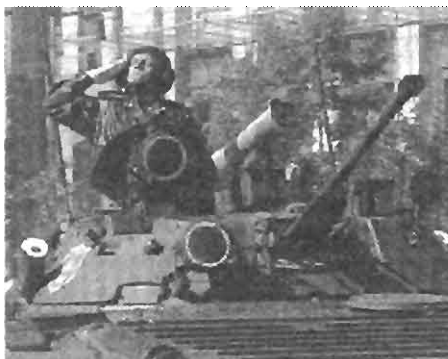
ВЖЕ НІЩО НЕ ЗАТЬМАРИТЬ СОНЦЯ СВОБОДИ!



Президент Л. Кучма: завтра ми житимемо краще

КИЇВ.– Президент України Л.Кучма 23 серпня 1999 року на урочистому засіданні, присвяченому 8-й річниці Незалежности України виголосив доповідь, в якій нагадав про важкий шлях до незалежности, про здобутки та проблеми молодої держави. Він назвав імена українців, які самовідданою працею зробили визначний внесок до розбудови та прославляння України у світі. Президент перерахував головні завдання, які стоять перед суверенною державою на рубежі тисячоліть і закликав бути впевненими у силах народу і своїх власних та вірити в майбутнє України. 24 серпня у розмові з журналістами відразу по завершенні військового параду Л.Кучма сказав: "Я не кажу, що ми сьогодні живемо добре, але ми маємо всі підстави стверджувати, що завтра ми житимемо краще. Зараз, як ніколи, Україні потрібна стабільність – і політична, і соціяльна, і економічна".

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ В УКРАЇНІ



КИЇВ. – В день Незалежности військові показали, що як би скрутно не було, в Україні існує боєздатна армія. По Хрещатику проїз-

(Закінчення на стор. 3)

Перша перемога українських примусових робітників

Як повідомляють Укрінюрколегія та німецький адвокат Петер Крузе з Майнталя (ФРН) в спільній заяві, колишні примусові робітники, яких вони представляють в суді з трудових суперечок м. Мюнхену, досягли першого значного успіху в судовому процесі проти їх колишнього працедавця – фірми Сіменс-АГ.

Восьма палата суду з трудових суперечок м. Мюнхену своєю ухвалою від 22 липня 1999 року відкрила правовий шлях до суду з трудових суперечок та створила передумови для швидшого судового процесу.

Якщо, як заявляє адвокат Крузе, фірма Сіменс буде й надалі всіма юридичними засобами захищатися від правомірних претензій щодо виплати компенсацій (з метою виграти час, за який помре частина хворих людей похилого віку), вона більше не уникне відповідальности перед німецькими судами та історією, оскільки мюнхенський земельний суд своєю ухвалою від 2 серпня 1999 року безумовно підтвердив розпочатий Петером Крузе правовий шлях врегулювання зазначеного питання в судах з правових суперечок.

(Закінчення на стор. 3)

Вирішено проблему кордонів між Україною та Молдовою

КИЇВ. – З 17 по 19 серпня в столиці України з офіційним дводенним візитом перебув Президент Республіки Молдова Петру Лучинські. Відбулася його зустріч з Президентом України Леонідом Кучмою, а також з пре-м'єр-міністром Валерієм Пустовойтенком. На зустрічах обговорено насамперед стан та перспективи розвитку українсько-молдовських торговельно-економічних взаємин, питання багатосторонньої співпраці сусідніх держав у рамках ООН, ОБСЕ, СНД, інших міжнародних

(Закінчення на стор. 4)



Л. Кучма і П. Лучинські під час зустрічі в Києві.

Україна не зверне зі шляху свободи

Привітання Надзвичайного і Повноважного Посла України в США Антона Бутейка на адресу української громади США з нагоди 8-ої річниці Незалежности України

Шановні співвітчизники,
Всечесні отці,

Шановні члени української громади,
Дорогі друзі!

Вісім років минуло з того часу, коли Верховна Рада України проголосила державну незалежність України. Вісім років – це вже помітний час. Вже застарів термін „нова незалежна держава колишнього Радянського Союзу". Ще пройде час – і це буде звучати таким же анахронізмом, як термін „США, колишня колонія Великої Британії". Ми говоримо про не-

(Закінчення на стор. 6)

■ ЛЕВКО ЛУК'ЯНЕНКО: ЧОМУ МИ ТАКІ СЬОГОДНІ? Стор. 6

■ ЯК УПЦ ПРИЙМАЛА ДУХОВНИЙ ОМОФОР КОНСТАНТИНОПОЛЯ Стор. 14-15

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Л.Кучма – проти Слов'янського союзу

Президент України Леонід Кучма вважає, що Україні немає необхідности входити до союзу Росії і Білорусі. На прес-конференції 20 серпня він сказав, що "Україна вже була в союзі, і повертатися до нього недоречно". Водночас глава держави підкреслив, що Росія залишається стратегічним партнером України і, незважаючи на голоси "як зліва, так і справа", треба жити з нею "в мирі, любові та злагоді і будувати свої відносини на рівноправних засадах". Президент вважає, що сьогодні Росія не може не бути донором, кредитором для України. "Однак я переконаний, – сказав Л.Кучма, – що вона стане на ноги, оскільки володіє найбільшими природними ресурсами". Глава держави переконаний, що Росія не в змозі утримати Білорусь, оскільки ще 10 млн. білоруських громадян будуть обтяжливими для російського бюджету. "Сьогодні ніхто не відповів: що таке союз? Це одна держава чи конфедерація?, – сказав Президент". "Я вважаю, – сказав Л.Кучма, – що питання про Слов'янський союз є політичним".

О.Мороз: повернення П.Лазаренка залежатиме від рішення суду

У разі обрання Олександра Мороза Президентом України справою Павла Лазаренка займеться суд, і те, чи зможе він повернутися в Україну, залежатиме від рішення суду. Про це сказав 20 серпня в ході прес-конференції у Кривому Розі кандидат у Президенти Олександер Мороз. За його словами, питання про повернення П.Лазаренка може "мати специфічну відповідь – не при якому президентові України, а в якій якості можливе його повернення в Україну". При цьому кандидат висловив впевненість, що Л.Кучма в разі переобрання Президентом, "намагаючись закрити свої гріхи, або дозволить П.Лазаренкові повернутися без жодних коментарів, або не згодиться на його повернення".

Менше половини міських жителів – за незалежність

Експрес-опитування 800 жителів міст Дніпропетровська, Донецька, Києва, Львова, Луганська, Одеси, Сімферополя, Хмельницького проведено центром "Соціяльний моніторинг" з метою визначення ставлення населення України до незалежного статусу держави напередодні Дня незалежности. 46 відс. опитаних позитивно ставляться до незалежности України, 38 відс. засуджують цей факт, 8 відс. респондентів байдужі до української незалежности і 8 відс. було важко відповісти на це питання. Крім того, 46 відс. опитаних пишаються тим, що вони є громадянами незалежної України, 40 відс. – ні, 12 відс. респондентів було важко відповісти, а 2 відс. відповіли, що не є громадянами України. За повідомленням центру, лише 16 відс. респондентів плянують взяти участь у святкових заходах з нагоди Дня незалежности, 11 відс. – ці заходи підтримують, 52 відс. – проведуть ці вихідні незалежно від дати, "по-іншому" ці дні проведуть 17 відс., не мають плянів – 4 відс.

Азербайджанське пальне доставлено в Україну

Майже 64 тис. тонн дизельного пального доставлено до Іллічівська 11 рейсами поромів з грузинського порту Поті, згідно з домовленістю між Президентами України та Республіки Азербайджан. Залізничні цистерни, вивантажені з останнього порому, доставили 6 тис. тонн пального селянам Сумської, Чернігівської, Тернопільської, Івано-Франківської та інших областей, де завершується перший етап кампанії збору врожаю. З початку року селу поставлено 600 тис. тонн дизельного палива і бензину, виробленого з нафти вітчизняного видобутку, яку повністю спрямовано на потреби аграрно-промислового комплексу.

В Україні розробляються нові зенітно-ракетні комплекси

Українські розробники продовжують самостійно працювати над створенням нового зенітно-ракетного комплексу – повідомив заступник міністра оборони України – командуючий військами протиповітряної оборони генерал-полковник О. Стеценко. Він зазначив, що "мова йде про створення універсального комплексу, який буде застосовуватися як на суші, так і на морі і в повітрі". О. Стеценко підкреслив, що сьогодні в країні немає таких коштів, щоб для кожного виду Збройних Сил створювати окремий комплекс.

За інформаціями УНІАН і ДІНАУ

Сорочинський ярмарок приймає гостей



19 серпня у селищі Великі Сорочинці, Полтавської области на оспіваному Гоголем старовинному Жабокрицькому майдані з вітряним млином розпочався знаменитий Сорочинський ярмарок. Нинішнього року до найпопулярнішого українського торгу додався високий офіційний статус Національного, тому ярмарок уперше проходить під патронатом Президента України за участю кращих виробників вітчизняної продукції з усіх областей України. Леонід Кучма, враховуючи значний досвід і традиції організації ярмаркової діяльности на Полтавщині та більш як 200-річну історію проведення Сорочинського ярмарку, своїм указом затвердив проведення Сорочинського ярмарку як загальнонаціональний захід. Прибули до Сорочинців і численні гості з-за кордону. На території багатогектарної ярмаркової площі з'явилися пізнавальні торгові знаки представників 19 регіонів Російської Федерації, Білорусі, Молдови. А бізнесмени з Німеччини, США, Великої Британії, Норвегії, Швеції, Фінляндії, Чехії, В'єтнаму вперше ознайомились із самобутнім українським торгом. Організаторами передбачена цікава програма: містечко майстрів народної творчости, показ сучасного українського одягу і свято пива, фестиваль фольклору і вистави лялькових театрів, спартакіяда, музично-розважальні видовища. На завершення свята – обряд закопування глиняного горщика з кашею, щоб і наступного року гості з усієї України з'їхалися в Сорочинці на ярмарок.

Дагестан – пастка для Росії

Чечня остерігає Росію

Американські політики вважають, що війна в Дагестані може перекинутися на Чечню. Газета „Нью-Йорк Таймс", наприклад, пише, що відразу після виступу нового російського прем'єра Владіміра Путіна щодо застосування бойових ракет проти ісламістів у сусідній з Дагестаном Чечні, представник чеченського уряду остеріг, що „коли це станеться, то Чечня змусить російські гелікоптери падати з неба, як дощ". У свою чергу, налаштований вельми войовниче російський прем'єр запевнив, що „Дагестан, як і Чечня, є складовими частинами Росії, й тому російське військо готове до атаки як проти дагестанських, так і проти чеченських ісламістів". Прем'єр-міністер Путін готовий відмовитися від слабких надій на покращення взаємин з Чечнею заради збройної перемоги над групою ісламістів у Дагестані, – каже автор статті у „Нью-Йорк Таймс". Фінляндія, яка тепер головує в Европейському союзі, у своїй урядовій заяві також висловила занепокоєння ескаляцією напружености і намірами російського уряду застосувати силу.

„Віру не накинеш зброєю" – ці слова одного з мешканців дагестанського села цитує німецька газета „Lausitzer Rundschau". Він, як усі інші жителі республіки, відчуває страх перед радикалізмом ісламістів, і тому не хотів назвати своє ім'я. Ісламісти, захопивши силою декілька сіл, намагаються свавільним чином перетворити їх у „Царство Боже", – пише газета. Однак місцеві мешканці, хоч і самі сповідують іслам, бояться такого максималістського підходу до питань віри. Навіть у прикордонних дагестанських районах, де живуть чеченці, ісламські радикали, очолені Шамілем Басаєвим, не знаходять тієї підтримки, на яку розраховували. Проте тепер серед населення Дагестану почалася справжня паніка у звязку з „новою навалою росіян".

„Сьогодні"

„Дагестан став пасткою для армії Росії"

Провідник чеченських вояків Шаміль Басаєв повідомив, що його підрозділи виходять з Дагестану, проте представник міністерства внутрішніх військ Росії Євгеній Рябцев спростував це повідомлення і сказав, що бої тривають. „New York Post" заявив, що дагестанських повстанців підтримує савдійський мільярдер Озама бін Ладен, який, можливо, особисто прибуде в Дагестан. Покищо він дав гроші повстанцям і послав туди сотні своїх прихильників. Серед них багато ветеранів війни в Афганістані. „New York Post" застерігає, що участь бін Ладена в цих подіях може мати величезні наслідки у цьому стратегічно важливому районі.

Акція Басаєва була тільки генеральною пробою перед початком боротьби, яка може охопити також Інгушетію і Осетію. Вояки Басаєва можуть завдавати удари в будь-якому місці. Військо Росії не зможе контролювати весь Північний Кавказ. Воно знову потрапило в пастку.

Миротворча місія "Братство" вирушить у Дагестан

КИЇВ. 20 серпня, УНІАН.– Миротворча місія у складі восьми чоловік Всеукраїнської політичної партії "Братство" в суботу, 21 серпня, вирушить у Дагестан для посередництва між сторонами конфлікту, – заявив у четвер на прес-конференції лідер партії Дмитро Корчинський. Він зазначив, що члени "Братства" зобов'язані перебувати в районі конфлікту для захисту інтересів багатьох українців, які проживають на Північному Кавказі. Д.Корчинський заявив, що керівники миротворчої місії "Братства" плянують звернутися до "місцевих духовних лідерів" з пропозиціями щодо негайного припинення вогню та виведення федеральних військ з території Дагестану. За його словами, члени "Братства" не бажають брати участь у бойових діях на боці чеченської сторони проти російських федеральних військ.

Однак, Д.Корчинський не виключив можливости, що члени "Братства" виступлять, у разі необхідности, на боці "слов'янських чеченців". Він висловив впевненість, що протягом двох тижнів зможе набрати кількатисячну армію для вирішення конфлікту. Політична партія "Братство" займається місіонерською діяльністю на Кавказі з 1990 р. На сьогодні відділення "Братства" існують в Ростові, Ставрополі, Невинномиську, Владикавказі.

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ В УКРАЇНІ

(Закінчення зі стор. 1)

дила нова бойова техніка нашої армії, зокрема танки типу „Керн" і „Терен" та супер-гармати, здатні уразити ціль на відстані 28 кілометрів. Загалом у параді було задіяно близько 3 тисяч військовиків, 128 одиниць бронетехніки і майже сорок літаків та гелікоптерів.

Правда, Президент визнав, що добрий парад ще не свідчить, що з військом все гаразд, але підстави сподіватися на краще є.

СЕВАСТОПІЛЬ. — Поки кияни, а з ними мільйони телеглядачів, спостерігали за парадом на Хрещатику, в Севастополі відбулася антиукраїнська акція. Прихильники Едуарда Лимонова, скандально відомого російського письменника з ультрарадикальними поглядами, зранку захопили будинок Матроського клюбу у центрі міста і звідти розкидали листівки, на зразок: „Севастополь – російське місто". За їхніми словами, так вони протестували проти „незаконного утримання Україною міста „русской славы"...

У листівках націонал-більшовики також висловили протест проти можливого вступу України до НАТО, виявивши тим самим втручання у внутрішні справи України. Співробітникам міліції вдалося затримати учасників акції. Всі вони – громадяни Росії.

ЛУГАНСЬК. – Близько 350 осіб взяли участь в комуністичному мітинґу, учасники якого звинуватили уряд в доведенні країни до економічної кризи та закликали українців голосувати на майбутніх президентських виборах за лідера комуністів Петра Симоненка.

(За повідомленнями інформаційних агенств України)

Фото **Г. Кубланова** і **В. Щербини**





На вулицях святкового Києва

Перша часткова...

(Закінчення зі стор. 1)

Укрінюркоелегія та адвокат Петер Крузе, як представники більш ніж 500,000 українських примусових працівників, вимагають від нового уповноваженого Федерального уряду ФРН Отто Графа Ламбсдорфа своєї рівноправної участи в переговорах з компенсаційних питань з американськими адвокатами в Бонні.

***

11 серпня 1999 року за ініціятивою Української Спілки в'язнів жертв нацизму та української організації борців антифашистського опору у східній окрузі Федрального суду в Нью-Йорку, США, від імени 300 тисяч громадян України, які були силоміць вивезені на рабські й примусові роботи в Німеччину, подано позов до німецьких корпорацій (БМВ, Оппель та ін.) про відшкодування збитків.

В позовній заяві наводяться дані про збитки, завдані Україні й українському народові німецькою окупацією: фашисти спалили й зруйнували повністю 714 міст і селищ, понад 28 тисяч сіл, залишивши без житла понад 10 млн. чоловік, тобто четверту частину населення України. Німці також знищили й спалили 60 тисяч промислових підприємств і 200 тисяч промислових будівель, 32 тисячі навчальних закладів. Загальні збитки економіці України складають понад 285 млрд. карбованців (в довоєнному обчисленні). Для задоволення потреб німецької військової машини робочою силою нацисти вивезли з України до Німеччини понад 2.4 млн. робітників, які працювали й жили в нелюдських умовах в концентраційних і трудових таборах.

Наприклад, позивач Євгеній Гуминський, громадянин України, зараз мешкає в Києві, сімнадцятилітнім хлопцем був примусово вивезений до Німеччини зі свого рідного села Врублівка Житомирської области. У товарному вагоні без їжі й води протягом трьох діб везли його до м. Ґуґенау, де ув'язнили до трудового табору Роттенфельд. Щодня піднімали о третій годині ночі й гнали 3–4 кілометри під охороною есесівців з собаками на роботу на завод Даймлер Бенц, що виготовляв важкі вантажівки. Примушували безоплатно працювати по 16 годин. За будь-яку найдрібнішу провину били палками, годували 2 рази на день: ранком – суп з води і брюкви, вдень – 1 шматок хліба. Вихідних не надавали.

Позивачка Матрона Рашина, сьогодні мешкає в Харкові, також у шістнадцятирічному віці була примусово вивезена з рідного села Бишкин до Німеччини, в м. Батерсбурґ, де її змушували працювати на німецьку корпорацію БАСФ: вантажила надважкі білі металеві пластини. Майже не годували, карали з будь-якого приводу й без нього.

Позивачка Раїса Севастьянова, зараз мешкає в Симферополі, народилася в 1925 році в Криму в єврейській родині. Справжнє ім'я Раїса Ґольдшлях. Коли почалася війна, сусіди, рятуючи, відвезли її в маленьке село на Україні й дали документи на ім'я російської дівчинки Валентини Романової. В 1942 році фашисти вивезли її до Берліну, потім у Відень, де примушували важко працювати на заводі Сіменс.

Табір, де її тримали, був огороджений подвійним колючим дротом і охоронявся есесівськими солдатами й собаками. Будили о 4 ранку, давали шматок хліба, 20 грам маргарину й під охороною гнали на роботу. Працювала по 12 годин на ногах, навіть хворою.

В аналогічних умовах працювали й інші позивачі: Іван Шувалов – на корпорацію Адам Оппель, Олександр Бойко – на корпорацію Манн, Микола Годун – на Фольксваген, Федір Липський – на корпорацію Круппа.

В позовній заяві позивачі просять стягти компенсацію за фізичні й моральні збитки собі й 300 тисячам інших, примусово вивезених у Німеччину робітників-українців.

М. Д. Демидов,
голова Української Спілки в'язнів жертв нацизму
В. А. Качановський,
голова Української організації борців антифашистського опору

Сотні тисяч громадян України, які під час війни були примусово вивезені на невільницькі роботи до Німеччини, чекають поновлення історичної справедливости і матеріяльної компенсації за каторжну працю, втрачене здоров'я, понесені збитки. Українська сторона на рівні МЗС, Українського національного фонду „Взаєморозуміння і примирення". Укрінюркоелегії, громадських організацій жертв нацизму постійно порушують перед німецькою стороною проблему справедливих компенсаційних виплат.

Під тиском світової громадськости, судових позовів до німецьких підприємств та завдяки зміні політичної ситуації у ФРН 16 лютого цього року кілька великих німецьких підприємств, страхових компаній і банків ініціювали створення Фонду підприємств „Пам'ять, відповідальність і майбутнє", який повинен здійснити виплати колишнім примусовим робітникам промисловости.

Федеральний уряд Німеччини підтримав ініціятиву підприємців і одночасно вніс до Бундестагу законопроєкт про створення Федерального гуманітарного фонду для гуманітарних виплат іншим категоріям підневільних працівників.

Під час проведення консультативних зустрічей німецька сторона підтвердила свій намір надати через Фонд „Взаєморозуміння і примирення" гуманітарну допомогу колишнім примусовим робітникам промисловости, починаючи з вересня 1999 року.

Україна направила рятувальників до Туреччини

Президент України Леонід Кучма дав доручення направити до Туреччини літаками команду рятувальників, а також спеціялізований протипожежний літак. В аеропорту Стамбула загін зустрів віце-губернатор міста та генеральний консул України в Туреччині. Одразу після прибуття рятувальники автобусами виїхали до міста Сакарія, що розташоване неподалік від епіцентру руйнувань.

Всі витрати, пов'язані з роботою української рятувального загону, Україна взяла на себе.

ПОПРАВКА

В минулому числі "Свободи" на стор. 3 неправильно поміщені підписи під фотографіями кандидатів на президента України: до фотографії Олександра Базилюка належить підпис Віталія Кононова і навпаки – фото В. Кононова відповідає текст О. Базилюка.

Уряд ФРН: виплати не залежатимуть від рівня пенсій

Пропозицію німецької сторони напередодні чергового раунду переговорів у Бонні 25–26 серпня в рамках міжнародної робочої групи "Примусова праця", було обговорено в ході зустрічі посла України у ФРН Анатолія Пономаренка з новим уповноваженим федерального уряду Німеччини з питань компенсаційних виплат колишнім примусовим робітникам графом Отто Ламбсдорфом. У ході розмови О.Ламбсдорф підтвердив, що німецькі концерни погодилися на здійснення індивідуальних виплат колишнім примусовим робітникам без прив'язання їх суми до рівня пенсій в країні проживання.

Посол України висловив сподівання на прискорення переговорів, в результаті яких має бути досягнуто рішення про справедливе відшкодування для примусових робітників.



СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@worldnet.att.net

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $50.00, на півроку - $30.00. Для членів УНСоюзу $40.00 річно, на півроку - $25.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає за собою право при потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Лише один з чотирнадцяти

Популярний персонаж литовського гумору Кінзюліс якось запитав на стадіоні: „Куди біжать ці спортсмени?". Йому пояснили, що той, хто прибіжить першим, дістане нагороду. „Це я зрозумів, – сказав Кінзюліс, – але чого тоді біжать інші?".

Чотирнадцять кандидатів на посаду Президента України про це не запитують, бо кожен з них, при неминучій для тринадцятьох поразці, дістане свою нагороду у вигляді особистої популярности, утвердження своєї партії чи виходу на іншу високу державну або громадську посаду. Виборці ж, як Кінзюліс, можуть запитати: а що від цього бігу матиме народ?

Недавно в редакційній статті з приводу реєстрації чотирьох перших кандидатів „Свобода" констатувала, що йдеться швидше про особисті кар'єри, бо усі четверо походять з одного партійного гнізда і навіть життєписи мають схожі. Тепер ситуація дещо змінилася, бо партійно-комсомольську когорту дещо розчинили нові кандидати. Юрій Костенко походить з Народного Руху України – про його програму „Свобода" вже розповіла. Виставили своїх кандидатів партії Соціял-демократична, Захисників Батьківщини, Зелених, Слов'янська і Патріотична. Є також підприємець. Отже, монолітність „лівих" порушено.

Дещо несподіваною для влади стала поява на передвиборному марафоні черкаського посадника Володимира Олійника. Передовсім, він значно молодший за віком від усіх своїх конкурентів. Не належить до жодної з партійних структур, суддя за фахом. Поява Володимира Олійника на посаді голови великого промислового міста відповідала сподіванням багатьох українських патріотів: до влади в незалежній Україні приходять національно свідомі, молоді, здатні до дії люди. Місцева номенклатура мала інші пляни, тим більше, що його конкурентом на міських виборах був один з працівників колишнього апарату управління Марко Литовський. Звістка про перемогу Олійника поставила на ноги спеціяльні служби міліції – були спроби захоплення виборчих приміщень, арешту бюлетенів, а потім – затяжний судовий процес. Новий посадник вистояв. Його початок на новій роботі здивував тим, що він пішки ходив на службу, не міняв скромної квартири на апартаменти, грав у футбол, а на міське свято прибув... у сідлі баского коня. В справах міста новий посадник виявився практичним, обізнаним із законами, ініціятивним.

Новоутворена Асоціяція міст України обрала його своїм президентом. Кандидатом на вибори Олійника висунули виборці Кіровограду, що викликало повторення подій з міськими виборами в Черкасах: нічна візита спеціяльного підрозділу „Беркут", спроби вилучити документи про висунення цього кандидата.

У Києві в урядових колах висунення Олійника викликало невдоволення. Леонід Кучма, пише українська газета „Факти", сказав: „Ну, бачите, як у нас усе просто? Сьогодні мер, завтра президент – просто взяв і кермуй! Як я ставлюсь до цього? Це його право, хоче, хай висувається – куди тільки?". Тим часом Володимир Олійник не тільки зібрав підписів для реєстрації в 1,7 рази більше норми, а й висунув своє бачення реформ.

Стосовно репліки Леоніда Кучми новий кандидат сказав: „На президентів ніде не вчаться, треба тільки сповідувати три речі: патріотизм, вміння підібрати команду і мати мужність персонально відповідати за результат. Основним правилом для президента має бути: у зовнішній політиці немає вічних друзів, є вічні інтереси України; у внутрішній політиці – вміння відповісти на запитання про партійність: „Я – громадянин України".

Отже, тепер на найвищу урядову посаду поряд із загартованими у минулих політичних баталіях вихованцями колишньої номенклятури претендують люди, про яких вперше почула Україна. А може й справді настав час обрання провідника України з числа молодших, далеких від колишніх владних чи ідеологічних структур, українців?

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про свято Спаса у великому місті

Якось із бігом років, з нашаруванням інших звичаїв, а передусім із різними календарями таки у нашій спільноті, ми щораз більше забуваємо про давні традиційні свята, що були справжніми „святами" – не лише церковними, але також народними, закоріненими у нас глибоко своїм символізмом і красою. Так було із днем 19 серпня, коли припадало церковне свято Преображення Господнього, а з ним, предавній звичай у нашому народі, пов'язаний з кінцем літа, зі жнивами, – свячення у церквах садовини та вінків із житніх стебел. Для нас, дітей міста, це звичайно був також кінець вакацій, відпочинку на селі та повернення до щоденного життя.

З часом, при кінці XX століття, – все це, здається, призабулося. То ж справді заскочило мене запитання знайомої, чи буду у церкві, бо сьогодні свята Спаса і треба понести до свячення „садовину". І на цю пригадку мені насунулися десятки спогадів, – живих картин із того великого, чужого міста, що має бути моїм домом. А у порівнянні із ними – давні, прегарні спомини десятків свят Спаса в Карпатах, у Ворохті, що була „колись" така близька і рідна.

Дерев'яна гуцульська церква, що притулилася під горою, повна по вінця мешканців, що набожно слухають відправи. Ніздрі лоскоче запах яблук у кошиках і гірського зілля, що ним вони прикращені, а він перемішаний із так звичним запахом вовни із кожухів і олію, що його старі газди клали на волосся. Після закінчення Служби Божої тісний ланцюх газдинь із кошеликами довкруги церкви, панотець із свяченою водою, а відтак щире наше – українське частування: „Нате, беріть, панунцю, осьдечке яке червоне яблучко!" – припрошують нас, і скоро наш кошелик уже повний яблук і пахучого зілля. Таке воно було, це свято Спаса у нас.

...Вже при виході із мешкання вдаряє у ніздрі запах бензини і сміття. Вулиця „прикрашена", замість квітів, папірчиками, що їх недбалюхи щоденно кидають, де попало, а безперервний гуркіт авт ніяк не додає святочного настрою.

На кінці вулиці, де тепер живу, примістилася квартира „ангелів смерти": бородачі у шкіряних куртках із блискучими защіпками раз-у-раз проїжджають на ще блискучіших мотоциклях, які голосніші за десятки авт. Із сусідньої крамниці з платівками та музичним приладдям пробивається наперекір симфонії „моєї" вулиці, якийсь давнійдавній муринський спів.

Іду до церкви, до нашої ньюйоркської церкви, без кошика і садовини. Бо що ж тут брати: яблука чи ківі, манго, а може, банани? В церкві мало осіб, а кошиків із садовиною ще менше. Але є відправа, як звичайно, і можна на часок забути про дійсність, пригадати давнє минуле та справжні свята Спаса, і це останнє в навечір'я війни, у серпні 1939 року. У першому сутінку вечора повертаюся „домів". На розі „моєї" вулиці вже підготовляється до сну постійна мешканка цього відтинку, молода жінка. Вона замітає довкруги сходів, що є для неї ліжком, укладає накривало і клунок з усім добром, що його постійно носить, і здається, довкілля її зовсім не цікавить.

Близько, біля брами дому, в якому живу, сидить, як завжди, старий мурин із папіроскою в руках. Це „сусіда", з яким перекидаюся привітанням та розмовою на тему погоди і цьогорічної літньої спекоти. Я витягаю із торби яблуко і запрошую взяти. На старому поморщеному обличчі з'являється усміх подяки. А я відвертаюся і чимскоріше відкриваю двері до мого самітнього, темного „дому".

О-КА

Вирішено проблему...

(Закінчення зі стор. 1)

організацій. Президенти підписали Договір про державний кордон та додатковий Протокол до Договору про передання Молдові трохи більше як 100 метрів української території прикордонної смуги вздовж Дунаю. Ця ділянка є дуже важливою для нового нафтового терміналу, який споруджується Молдовою за фінансової підтримки Европейського банку реконструкції та розвитку. Водночас Україна отримала семикілометрову ділянку автомобільної дороги Одеса–Рені поблизу селища Паланка.

Сторони також зробили взаємні поступки в питанні розподілу спірної ділянки залізниці. Президенти назвали підписання Договору про державний кордон історичною подією, яка підводить рису під семирічним переговорним процесом сторін. За оцінкою керівників обох держав, цим документом поставлено крапку в усіх питаннях кордону.

Віце-прем'єр-міністер України Сергій Тигипко та перший віцепрем'єр-міністер Республіки Молдова Ніколає Андронік підписали міжурядову угоду про виробничу кооперацію та угоду в галузі фармацевтичної промисловости.

За результатами переговорів підписано також угоду про порядок єдиного регулювання зовнішньоекономічної діяльности та угоду про співробітництво і технічну допомогу в митній галузі.

19 серпня обидва Президенти були присутні на церемонії підписання керівниками Полтавського регіону та префектури Бельц ще однієї угоди – про торговельно-економічне та культурне співробітництво, а також взяли участь в урочистому відкритті Сорочинського ярмарку.

Одним з найважливіших досягнень офіційного візиту в Києві, була делімітація кордонів двох держав, заявив Петру Лучинський після повернення до Молдови. Він зазначив, що після підписання Договору про державний кордон вирішено проблему виходу Молдови до Дунаю.

(Молдпрес, ДІНАУ, УНІАН).

ГОСТІ РЕДАКЦІЇ

Щось для жінок



Члени імпрезового комітету УМ розповідають про показ моди. Зліва: Т. Тершаковець, Л. Гайдучок, директор УМ М. Шуст і О. Лопатинська.
(Світлила О. К.)

Справді треба подивляти ентузіясток Українського Музею, що постійно шукають за новими засобами притягнення публіки та гроша для цілей УМ. Тим разом імпрезовий комітет музею вирішив влаштувати показ моди, що може зацікавити наших жінок, а з ними й чоловіків.

Про цей задум розповідають нам члени імпрезового комітету – головна ініціяторка Ліда Гайдучок, Оксана Лопатинська та Тетяна Тершаковець – голова коміатету.

Від них довідуємось, що показ моди матиме місце в готелі Рамада в Іст-Гановері, в неділю, 26 вересня, о годині 1:30 по полудні.

– Хто буде представляти свої вироби на показі мод? – питаю Л. Гайдучок.

– Ми знайшли американську власницю крамниці жіночого вбрання, „Karen Boutique of Spring Lake", в Нью-Джерзі, яка погодилася виставити одяг та прикраси до нього з приаціпом осені та зими. Вона має своїх модельок, які демонструватимуть моделі, – і усе це буде до продажу.

Ціни будуть доступні, тож ми надіємося, що багато із наших жінок скористає з цієї нагоди, щоб купити щось елеґантне. Цей показ, власне, і придуманий для нашого жіноцтва.

З цікавістю оглядаємо чепурне запрошення на „показ моди", що його, як звичайно, зробив неперевершений в таких речах Орест-Ґоґо Слупчинський, а Т. Тершаковець ще повідомляє, що в часі імпрези „Ґоґо" буде продавати свої шаржі-картини.

Квитки на показ моди коштують 50 дол., їх треба замовити до 10 вересня. Гості отримають за ціну квитка також полуденок, який як звичайно, дуже смачний у Рамада-готелі, що є вже добре і широко відомий серед української публіки Нью-Йорку та околиць. Імпреза показу й продажу жіночого вбрання подумана як можливість добути додаткові фонди на Український Музей. Ми пробуємо усі можливі способи для здобуття фондів для Музею, і саме така ідея у нас зродилася, – каже Л. Гайдучок.

– Побачимо, який буде відгук, – зауважує Т. Тершаковець. – Ми розсилаємо запрошення до всіх членів музею, як також на інші нам відомі адреси, і невдовзі матимемо вже ясну картину, скільки осіб прийде та чи така імпреза відповідає зацікавленням української публіки. Маємо також надію, що завдяки „Свободі" про цей показ моди дізнаються також жінки, які не дістали безпосереднього запрошення. Чеки за вступ просимо виписувати на Український Музей: **The Ukrainian Museum 203 Second Ave, New York N. Y. 10003.** Ще треба додати, що для молоді до 21 року вступ є лише 25 дол. Сподіваємось, що ця імпреза особливо зацікавить молодше покоління.

О. Кузьмович



Віталій Карпенко,
політичний оглядач „Свободи"

Президентські перегони: передчуття небезпеки розбудило процес об'єднання

Після відпустки приступив до роботи політичний оглядач "Свободи" в Києві Віталій Карпенко. Подаємо його статтю про останню політичну акцію в Україні.

Тривогою був пронизаний Всеукраїнський форум патріотичних, антикорупційних, державницьких, демократичних сил "Народові – правду й добробут, Україні – гідного Президента", скликаний 22 серпня з ініціятиви лідерів п'яти політичних партій та Всеукраїнського громадського об'єднання "Відкрита політика". Зала Будинку кіно була ущерть заповнена: на зібрання прибуло 523 делегати з усієї України, що представляли 11 політичних партій та понад 20 громадських організацій, а також численні гості зі столиці та з-за кордону. Те, що форум відбувся напередодні 8-ої річниці Української Незалежности, тільки підкреслювало тривогу: якщо наступним Президентом стане знову Кучма або комуно-соціяліст, то Україна може опинитися в такій прірві, з якої вже не вибратися, а то й зовсім позбудеться незалежности. Небезпека полягає не в навалі чужоземних військ, як слушно наголосив у вступному слові провідник "Нової політики" Анатолій Матвієнко, а в занепаді та деґрадації суспільства, внутрішньому розвалі економіки, до якого довів державу нинішній режим; і ворог страшний тим, що оселився в душах людей і діє крадькома, підступно, прикриваючись синьо-жовтими прапорами. Побороти його нелегко, але можна – якщо об'єднати зусилля усіх, хто не хоче миритися з таким станом речей.

Власне, скликання форуму і треба розцінювати першим кроком до єдности національно-демократичних сил і консолідації суспільства, про що говориться уже багато років. Але справа, на жаль, за цей час мало просунулась вперед. Здається, тепер, перед реальною загрозою самому існуванню незалежної України, ідея єдности постала в практичній площині і набирає зримих матеріяльних обрисів. Уже той факт, що в цьому заході взяли участь п'ять кандидатів у Президенти (Юрій Костенко – Рух, Василь Онопенко – Українська соціял-демократична партія, Володимир Олійник – посадник Черкас, Олександер Ржавський – народний депутат України, Юрій Кармазин – Партія захисників Вітчизни; Євген Марчук, який також мав бути на форумі, але перебував поза Києвом і не зміг прилетіти вчасно, також підтримав форум, надіславши привітання – уже цей факт є промовистим і обнадійливим. Він засвідчив, по-перше, що національно налаштовані кандидати глибоко розуміють критичну ситуацію, що склалася в Україні; по-друге, прагнуть її змінити на краще; по-третє, готові заради цього, принаймні, до погоджених спільних дій.

Передчуття небезпеки, про яке в різній формі говорили промовці, викликане реальною ситуацією в країні та порушеннями Конституції і Законів України владоможцями під час президентських перегонів. Більшість народу доведена до крайньої межі зубожіння. Кланово-олігархічна влада продовжує й далі нахабно обдирати суспільство, жиріючи за його рахунок. Понад 80 відсотків людей, за останніми опитуваннями, вже не сподіваються на покращання життя особисто для себе, а 68 відс. не вірять у краще майбутнє своїх дітей. І при цьому нинішній Президент прагне будь-що залишитися на наступних п'ять років! Для досягнення цієї мети за допомогою добре оплачуваних (з наших кишень) чужоземних консультантів розроблено сценарій, за яким у фінал президентських виборів мають вийти нинішній Президент і хтось із лівих. За розрахунками сценаристів, при такій альтернативі – або "реформатор" Кучма, або червоний привид комунізму. Насправді ж, як кажуть росіяни, хрін від редьки не солодший. І в суспільстві назріває не тільки розуміння трагедії для України як у першому, так і в другому випадку, а й усвідомлений спротив нав'язуваній тій схемі та рішучість не допустити біди. Оскільки події виходять з-під контролі нинішньої влади, творці схеми починають нервувати, перетасовують кадрову колоду, кидаються в крайнощі, не допускають до державних засобів масової інформації опонентів, намагаються пристосувати до своїх потреб наші національні традиції. Уже оголошено, що й традиційний Сорочинський ярмарок, який існує з давніх давен, тепер проводиться під патронатом Кучми.

Те, що робиться нині в Україні, має всі ознаки агонії існуючого режиму. А як відомо, агонізуючий звір найнебезпечніший. Ось тому сьогодні, підкреслювалось на форумі, і потрібна, як ніколи, єдність українського суспільства. Всеукраїнський форум патріотичних, антикорупційних, державницьких, демократичних сил "Народові – правду й добробут, Україні – гідного Президента" засвідчив: перший крок у надзвичайно важливий для держави момент до єдности зроблено.

Хай не розчаровується той, хто хотів би все і відразу. Шлях до єдности – складний, суперечливий, неоднозначний, що також засвідчив перебіг дискусії. Форум і не розрахований на те, щоб присутні кандидати відразу й рішуче відмовились від боротьби за президентство на користь найреальнішого претендента, хоча кінцева мета якраз така. Але і у виступах, і в настроях авдиторії були помітні ознаки до консолідації, зближення і єднання всіх національно-демократичних сил. Отже, проведений форум дав позитивні результати. Вони полягають ось у чому:

* Однозначно засвідчено волю національно-патріотичних сил до єдности.

* Визнано, що така єдність можлива лише на національно-патріотичній основі.

* Викристалізовано необхідність рішуче втілювати у життя українську національну ідею.

* Принаймні шість претендентів на президентство виявили волю до переговорів щодо об'єднання зусиль для боротьби за українську Україну і визначення єдиного кандидата на найвищу посаду.

(Закінчення на стор. 20)

ДУМКА ВЧЕНОГО

ВІСІМ РОКІВ СВОБОДИ: Україна вийде на магістральні шляхи розвитку цивілізації

2. ЗАМІСТЬ ОДНИХ ПРОБЛЕМ З'ЯВИЛИСЬ ІНШІ

Мабуть, не всі на початку 90-их років розуміли природу терору і причини особливого лютування державної влади саме в Україні. Проте всі усвідомлювали просту істину: директивні цифри заготівлі хліба або репресування людей надходили у республіку іззовні. Смертельно небезпечною для України була відсутність суверенітету, справжньої національної державности. Тільки завоювання незалежности могло стати гарантією недопущення у майбутньому соціяльних катаклізмів, які у цьому столітті переполовинили населення України. Як вважають демографи, за нормальних обставин, тобто без зовнішніх і громадянських воєн, голодоморів, масових репресій та депортацій, чисельність населення України наприкінці XX століття наблизилася б до 100-мільйонної відмітки.

Тоді, у 1991-му, здавалося, що завоювання незалежности автоматично розв'яже всі існуючі проблеми. Виявилося, однак, що **на зміну одним**

(Закінчення на стор. 20)

ЗІ СВЯТОМ, ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ!

Добра і щастя – усім!

Від імені Генерального консульства України в Нью-Йорку маю честь щиросердно привітати всіх громадян України, які мешкають в Сполучених Штатах Америки, зокрема в нашій консульській окрузі, працівників редакції та читачів газети „Свобода" з Днем Незалежности України, який всі ми відзначаємо щороку 24 серпня.

Омріяна Незалежність і Свобода нашої Батьківщини дісталась українському народові надзвичайно дорогою ціною. Тому в дні святкувань не забудьмо згадати тих наших співвітчизників, які своїми життями і стражданнями наближали цей великий День.

8-річниця Незалежности відзначається в складний для України час поступового утвердження її як самостійної, демократичної держави. Єднаймо ж зусилля в ім'я процвітання і благополуччя України! Не втрачаймо віри в краще майбутнє нашої держави та її народу!

З найщирішими побажаннями добра і щастя всім читачам газети.

Юрій Богаєвський,
Генеральний консул України
в Нью-Йорку

Щоб навіки утвердити Українську державу

Дорогі друзі! Сердечно вітаю вас з великим святом для кожного українця, де б він не жив, – Днем Незалежности Української Держави!

Дарована нам Богом воля не впала манною небесною – за неї боролись і клали життя кращі сини і дочки нашого народу впродовж століть. Не все ще в Україні так, як нам хотілося б. За сотні років неволі, на жаль, ослаблений національний імунітет української спільноти, притлумлена національна гордість, багатьом прищеплено почуття меншевартости. Та й вороги нашої Незалежности в країні і поза її межами не дрімають – вони все роблять для того, щоб люди розчарувалися в незалежності, щоб повернути Україну в колоніяльне ярмо. Та колесо історії не повернути назад. У нашій країні і в світі досить українців, які готові зробити все, щоб навіки утвердити Самостійну, Незалежну, Соборну, Квітучу Українську Державу.

Зичу вам і вашим близьким міцного здоров'я, доброго настрою, невмирущої віри в торжество української справи, втілення у життя Української ідеї!

З щирою повагою,

Віталій Карпенко,
головний редактор „Вечірнього Києва"

Україна не зверне...

(Закінчення зі стор. 1)

залежну Україну як про історичну та політичну реальність. Протягом всього періоду незалежности Україна не звертає з шляху послідовних демократичних та економічних реформ. У цьому зв'язку хочу з впевненістю сказати, що шляху назад немає. Ми зробили свій вибір.

Досягнення політичної стабільности у суспільстві, забезпечення оновлення владних структур шляхом загальних, відкритих і чесних виборів, прийняття Конституції, яка в якості Основного Закону закріплює пріоритет демократичних цінностей – всі ці здобутки є ознакою того, що демократичний вибір нашої країни залишається незмінним. Україна, ставши на шлях реформування та побудови демократичної европейської держави, буде прямувати ним і надалі.

Переконаний, що і наступні президентські вибори в Україні відбудуться відповідно до чинного законодавства і високих стандартів демократії, які сьогодні існують у світі, оскільки в нашій державі вже затвердилось сприйняття прав і свобод людини як невід'ємної складової сучасного громадянського суспільства. Відзначаючи восьму річницю Незалежности, Україна впевнено дивиться у майбутнє, яке невіддільно пов'язане з майбутнім европейської сім'ї народів.

Серед пріоритетів зовнішньої політики України особливе місце належить розвитку та поглибленню відносин стратегічного партнерства зі Сполученими Штатами Америки. Активний політичний діялог на високому рівні між Україною та США засвідчив, що стратегічне партнерство між двома країнами набуває дедалі конкретнішого виміру і наповнення, стає важливим компонентом міжнародної безпеки. Крім регулярного політичного діялогу, між Україною та США активно розвивається економічне та військово-технічне співробітництво як на двосторонній основі, так і в рамках НАТО.

Досвід восьми років незалежности підтверджує, що зовнішньополітичний курс, обраний Україною, є надійним засобом захисту національних інтересів держави на міжнародній арені. Відзначаючи 8-му річницю Незалежности України, хочу висловити щиру подяку вам, нашим співвітчизникам, розсіяним на великих просторах США – від Нової Англії до сонячної Каліфорнії, від Флориди до Чикаґо – за вашу підтримку незалежної України, за вашу палку і незгасну любов до рідної землі.

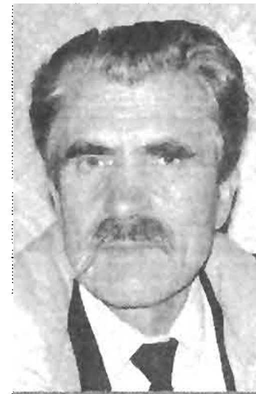
Свято Незалежности України – це наше спільне свято, адже коріння у нас одне – українське, заглиблене в товщу тисячолітньої нашої історії, у землю наших предків, які мріяли про волю і незалежність України.

Від імені Уряду України, колективу Посольства України в США та від себе особисто щиро вітаю вас зі знаменною датою – 8-ою річницею Незалежности України.

Слава Україні!

Антон Бутейко,
Надзвичайний і Повноважний
посол України в США

Не благаймо долю! Ми – її творці...



Левко Лук'яненко: Непарадні роздуми з приводу свята

Ідея незалежности народилася не на Запоріжжі. Вона народилася в глибинах народної душі з інстинкту самозбереження, з інстинкту продовження українського роду.

Ідея самостійности – це щось таке, що пов'язує мене, теперішнього українця, з козаком Лук'яном, який 340 років тому 8 липня з піднятою шаблюкою мчав на вороному коні до бою – назустріч московській орді.

Ідея самостійности – це та сила в міцних руках мого далекого сіверського пращура, яка стискала гострий спис і надихала його йти на південь, щоб боронити країну від половецьких зайд. Ідея самостійности – це політичне поняття для вираження Господньої волі, що створила націю і накреслила їй історичне призначення, яке М.Міхновський визначив як "Дух одвічної стихії, що поставив Україну на грані двох світів будувати нове життя". Цей дух сильніший від всякої раціональности. Оволодіваючи самовідданими своїми синами й доньками, він дає їм відчуття зв'язку безперервности українських поколінь та прямої причетности до сфери космічної думки як духовної сутности нації.

Ми – той народ, який виходить з тіні

Нація весь час видавала із себе людей-ідеалістів. Вони гостріше від великої більшости співвітчизників відчували суспільну несправедливість і ганьбу колоніяльного стану України. Колоніяльне ярмо вони відчували як особисту національну образу. Це штовхало до опору і боротьби. Хтось із цих патріотів-ідеалістів гнувся й ламався, хтось гартувався, твердішав і здобував додаткову силу, щоб підіймати прапор боротьби вище вгору й запалювати інші серця до продовження її. Розгортання Господнього пляну розвитку людства і місія України в III тисячорічччі почалася з проголошенням України незалежною державою та виходом її на міжнародну арену. Отже, ідеал незалежности пройшов еволюцію від романтизму історії русів до радикалізму донцовського націоналізму, відповідно й борці за волю України пройшли еволюцію від ліберального гуманізму до націоналістичного фанатизму, що засвідчило велику потенційну силу національного духу й життєвости нації.

Владоможці незалежної України

На загальному ентузіязмі й піднесенні політичної активности провідники національно-визвольних сил добилися проголошення незалежности. Чого ці люди не взяли владу в свої руки й не повели Україну шляхом справедливих реформ? Ми нездужали це зробити. У нас вистачило енергії провести Акт проголошення незалежности України у Верховній Раді, проте влада не тільки у Верховній Раді. Влада ще у виконавчій гілці. Верховна Рада – публічний, відкритий орган, і як такий він піддається публічному тискові. Ми використали вулицю (демонстрантів) і примусили комуністичну більшість проголосувати за Акт незалежности.

Виконавча ж гілка влади захована від публіки, її не видно через телевізор, а тим часом саме вона розпоряджається людськими й матеріяльними ресурсами України. Ми не перемогли цю гілку влади за допомогою демонстрантів, бо вона відкрито не виступала проти нас. Вона прийняла Акт проголошення незалежности, прийняла синьо-жовтий прапор і тризуб, прийняла результат референдуму 1 грудня 1991 року. Виглядало так, що ця влада перейшла на наш бік і готова з нами співпрацювати, а тим часом відбувалося зовсім інше. Першого грудня 1991 року референдум розв'язував дві проблеми: проблему незалежности України і проблему влади. Національно-визвольні сили добилися перемоги в першому питанні і програли в другому. У питанні влади добилися перемоги номенклятурні сили, а не ми. Чого так сталося? Відповідь на це питання вельми важлива, бо ж від неї залежить відповідь на питання чого від 1991 року Україна розвивається так, а не інакше. Історія свідчить, що її послідовний розвиток відбувається через включення в події певних осіб і певних груп людей. Вони подію розвивають, доводять до кульмінації і завершують. Роля цих рушійних осіб і груп – це їхня історична місія. Із суб'єктивної точки зору в цьому є покликання цих осіб, груп. Для здійснення цієї ролі вони приходять на світ Божий. Зігравши цю ролю, вони для подальшого розвитку вже не потрібні. Історична місія пасіонаріїв-політв'язнів-націоналістів полягала в двох завданнях: руйнації диктатури й демократизації суспільства та розвалі імперії і проголошенні України незалежною державою. Це грандіозні завдання. І в довгій вервечці борців за волю України ми є щасливі, бо саме нашому поколінню судилося довершити зусилля усіх наших попередників. І перше, і друге завдання нашої місії носять політичний характер. Щоб бути гідними нашої місії, ми боролися і вчилися боротися відповідно до вимог наших завдань: вивчали українознавство, російську історію, історію й соціологію, юриспруденцію та імперські методи діяльности колоніяльної адміністрації, способи зв'язків і конспірації тощо. Практика боротьби і теоретичне осмислення її зробили з нас

(Закінчення на стор. 24)



СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Нові члени УНСоюзу



Сергійко, Оленка, Олексій, Тимофій Ковальчуки – нові члени 496 Відділу УНСоюзу у штаті Вашінґтон. Вписала своїх внуків до УНСоюзу бабця Антоніна Ковальчук.



Анастазія Софія Ґрох, дочка Романа і Анни Ґрох з Велланд Онт., Канада стала новою членкою 461 Відділу УНСоюзу. Вписали свою першу внучку до УНСоюзу дідусь Мирон, секретар 461 Відділу і член Контрольної комісії і бабуся Іванка Ґрох.



Захарій Данило Ґудзяк, народжений 19 травня 1997 р., син д-ра Марка і Роми Ґудзяків, новий член 39 Відділу в Сіракюз, Нью-Йорк. Вписали свого внучка до УНСоюзу дідусь д-р Олександр і бабуся Ярослава Ґудзяки.

Союзівка – найкраще місце для будь-якої події

УНСоюз запрошує українські організації і підприємства проводити свої зустрічі, конференції чи інші події на Союзівці. б заплатити у міських готелях, Союзівка пропонує вам можливість відпочити протягом цілого вікенду в мальовничому куточку природи.

Ми доложимо всіх зусиль, щоб ваше перебування на Союзівці було корисним і приємним. Тел. **(914) 626-5641 (141);** Головна канцелярія УНС **(973) 292-9800 (3067).**

Літня зустріч Дітройтської Округи УНС

У Дітройтській Окрузі УНСоюзу вже ввійшло в традицію відбувати літні зустрічі активу УНСоюзу на оселі „Діброва".

Цьогорічна зустріч відбулася у суботу, 24 липня 1999 року, о год. 1:00 по полудні. Голова Округи д-р Олександер Серафин запросив усіх присутніх, понад 40 осіб, на полуденок. Після полуденку відбулася інформативно-розвагова частина. Найперше О. Серафин інформував про новопридбаних членів УНС в першій половині року, як у централі, так і в нашій окрузі. Тому, що стан придбання нового членства не надто задовільний. Він просив секретарів відділів докласти більше зусиль, щоб цей стан поліпшити.О. Серафин закликав також, щоб у літню пору року користати з послуг Союзівки, як і не забув згадати про пресу УНСоюзу - „Свободу" і „Юкрейніан Віклі". Опісля повідомив, що 3 жовтня відвідає Дітройт Раїса Галешко, головний редактор „Свободи". Після короткого слова О. Серафина, розпочалася розвагова частина, Олена Папіж ділилася своїми враженнями із недавньої подорожі в Україну. Вона відвідала Київ, Львів, Ужгород. У багатьох випадках було помітно, що довга окупація України Москвою залишила небажані наслідки, яких буде важко позбутися. Опісля Віра Крива відчитала свій вірш про „Стару і нову хвилі". Її виступ був повний гумору і, на жаль, сумної правди. У дальшій частині програми Ольга Марущак прочитала декілька гуморесок, базованих на творах Глазового.

Зустріч закінчено спільним співанням популярних українських пісень під проводом недавно прибулого з України Ярослава Бритвина. Чудові голоси перемінили цей спів у своєрідний концерт. Після цього голова округи подякував усім виконавцям та присутнім за участь. Краса оселі „Діброва" та гарна погода причинилися до успіху імпрези.

Зенон Василькевич

ПОВІДОМЛЕННЯ

Члени Українського Народного Союзу, котрі закінчили 79 років або більше і ще платять вкладки за життєве забезпечення в УНСоюзі, є уповноважені до братської дотації, котра рівняється річній вкладці. УНС заплатить однорічну вкладку за грамоти в клясах 1,5, 6, 21, 51, 26, 56. Ці члени не потребують нічого робити, бо всі вплати переходять автоматично.

Члени, котрі мають забезпечення в інших клясах, не є уповноважені до плати річної вкладки. Члени, котрі вибрали на виплаті дивіденди опцію два або чотири (акумуляцію дивіденди, або закуплення додаткового забезпечення) мусять самі платити вкладки на забезпечення, але УНС додасть вплату до їхньої дивіденди. Кожний член має право відкладати свій вибір дивіденди, і тоді УНС буде платити річну вкладку.

Екзекутивний Комітет

АМЕРИКА СВЯТКУЄ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

„Україна була, є і буде"



Генеральний консул Ю. Богаєвський промовляє на святі 8-ої річниці Незалежности в Нью-Йорку.

Українська громада Нью-Йорку відзначала святочно восьму річницю Незалежности України в неділю, 22 серпня, в полудневих годинах, у приміщенні Народного Дому.

Свято відкрив голова нюйоркського Відділу УККА Мирослав Шміґель, висловивши впевненість у незнищимості України, що стало немов мottом цілого свята.

Генеральний консул Юрій Богаєвський у своєму святочному слові вказав на успіхи української дипломатії на міжнародному відтинку впродовж восьми років незалежности, на деякі недотягнення на внутрішньому полі, пов'язані з менталітетом українського населення, і закінчив сподіванням, що це населення у жовтні не помилиться, обираючи майбутнього Президента України. Щирим кличем: „Ще не вмерла Україна" і „Слава Україні" представник українського дипломатичного корпусу в США закінчив своє слово до українських мешканців Нью-Йорку.

У багатющій концертовій частині, якою вміло провадила диригент Богданна Волянська, виступили із співом солістки Калина Чолган-Бойчук і Оксана Харук-Боднар, а з грою на бандурі Алла Куцевич. У збірних точках співала також Людмила Грабовська, а акомпаньямент лежав у вмілих руках Марти Мачай, Богданни Волянської та Дена Гобба. Публіка нагородила усіх теплими оплесками.

Свято закрив Андрій Ластовецький, представник УАРади, що була разом із УККА організатором відзначення Дня Незалежности. Він, цитуючи слова популярної американської пісеньки „Я не обіцяв тобі поле троянд", нав'язав їх до проминулих восьми років незалежности нашої батьківщини, в якій було все ж багато корисних досягнень та успіхів, що дають причину і надалі бути оптимістом та пишатися Україною. При кінці подякував щиро від організаторів усім виконавцям, згадавши поіменно також тих, що приготували до свята залю. Щирими побажаннями привітав він Генерального консула України Юрія Богаєвського з приводу надання йому Президентом Леонідом Кучмою Ордену Заслуги III-го ступеня, що присутні прийняли теплими оплесками. Національним славнем закінчено це гідне відзначення 8-ої річниці Незалежности України в Нью-Йорку.

О. Кузьмович
(Текст і фото)

Велелюдно було на „Тризубівці"

В неділю, 22 серпня, Український Спортовий Осередок „Тризуб" під патронатом громадського комітету успішно відзначив восьму річницю незалежности України на спортовім комплексі „Тризубівка" в Горшамі, Пенсильванія. Свято на „Тризубівці" відкрив інж. Ігор Чижович. У ньому взяли участь Пласт і СУМ, виступали діти з парохії св. Михаїла – вони випускали в повітря сині і жовті бальони, танцювальний ансамбль „Волошки", музичний ансамбль „Львів'яни", чоловічий хор „Прометей". Танцювальна забава при звуках оркестри „Львів'яни" тривала до вечора. Майстром церемонії був Зеновій Кметь.

Методій Борецький

Соборний молебень в Нюарку

Минулої неділі в українській греко-католицькій церкві св. Івана Хрестителя відбувся соборний Молебень за український народ, який відправили служителі греко-католицької і двох православних церков.

На святі побували і промовляли сенатор Роберт Торісeлі, консул України в Нью-Йорку Богдан Яременко.

Сенатор Роберт Торісeлі привітав учасників Молебня і висловив задоволення від того, що українці різних релігійних конфесій в Америці разом відзначають своє національне свято. Таке єднання повинно бути в усьому.



Святковий транспарант і українські прапори на головній вулиці м. Юніона

Українські прапори в Юніоні

Задовго до свята на головній вулиці міста Юніону, Н. Дж., поряд з прапорами США з'явилися українські прапори, а в одному місці – великий транспарант, який інформував громадськість про те, що 24 серпня відзначається День Незалежности України. Український прапор було піднято на щоглі біля євангельської церкви в Юніоні.Минулої неділі в міській Раді відбулось торжество, присвячене святові. В супроводі почесної варти колишніх вояків з організацій Українських американських ветеранів (УАВ), ветеранів УПА та УНА під проводом командувача місцевої станиці УАВ д-ра Юліяна Бемка було внесено прапори США, України та УАВ. Присутні заспіва-ли Гимн Сполучених Штатів Америки. Настоятель української греко-католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку о. Богдан привітав учасників свята і провів Молебень, д-р Юліян Бемко виголосив промову, після чого посадник міста Ентоні Тереза прочитав вітальну адресу українській громаді і вручив її представникам громадського комітету з відзначення свята на чолі з його головою Володимиром Васьковим. В адресі зазначалася активна участь українців в житті міста. Святкову церемонію провадив Михайло Шпигульський, один з провідників місцевого відділу УККА.

Змістовну доповідь про історичні долі України, проголошення її незалежности і світове значення цієї події зробив д-р Андрій Шуль. Діти винесли прапор України, який було урочисто піднято на щоглу поряд з американським прапором. Усі учасники свята зфотографувалися на згадку. Святкування завершив обід для почесних гостей та учасників свята.

Л. Х.



Учасники свята біля міської ради в м. Юніоні

Український день у Спрінґфілді



Танцювальна група „Веселка" виступає на українському святі.

У Спрінґфілді, Ореґон, 7 серпня відбувся „Український день", який організував о. Річард Янович, священик української католицької церкви Різдва Богородиці.

На святі виступили танцювальна група „Веселка" під керівництвом Леона Пясти, „Oregon Slavonic Choir" під керівництвом Джін Ю, у якому співають українських пісень люди неукраїнського походження, потім Алекс Криницький грав на бандурі при допомозі Roy Torley, польська та румунська танцювальна групи показали народні танці.

Богдан Ліський,
Бівертон, Ореґон

УАКРада підтримує заходи для визнання СКУ в ООН

Екзекутива Української Американської Координаційної Ради (УАКР) схвалює заходи Світового Конгресу Українців (СКУ), метою яких є здобути для СКУ визнання в чині неурядової організації при Об'єднаних Націях, але вважає, що шлях, який для цього вибрала Президія СКУ, може порушувати статут Світового Конгресу.

Президент СКУ Асколвд Лозинський почав робити заходи для реєстрації (інкорпорації) СКУ у штаті Нью-Йорк, бо організація, яка бажає дістати акредитацію, мала б діяти на території, де знаходиться головна квартира Об'єднаних Націй. У проєкті чартеру, що його А. Лозинський замовив у фірмі Джералд Вайнберг в столиці штату – Олбані, мова йде про інкорпорацію Американської секції СКУ (Ukrainian World Congress [American Section] Inc.). На своєму засіданні 30 липня Екзекутива УАКРади розглянула проєкт чартеру і прийшла до висновку, що чартер створив би нову установу – „Американську секцію СКУ", що, схоже, не передбачено статутом СКУ.

На початку серпня президент УАКРади Ігор Ґавдяк написав листа до секретаріяту СКУ в Торонто з копією до А. Лозинського, в якому заявив: „Заки затвердити проєкт чартеру, УАКРада вважає, що це питання треба передати Статутовій Комісії (СКУ) для перегляду і вирішення згідно з процедурою і правилами Світового Конгресу". (Затвердження проєкту чартеру СКУ у штаті Нью-Йорк заплановане на чергове засідання Президії СКУ 15-16 жовтня 1999 р.).

Далі у своєму листі до СКУ Президент УАКради І.Гавдяк писав: „УАКРада закликає секретаріят і Президію продовжувати заходи для визнання СКУ як одну з неурядових організацій при ООН. Наприклад, перевірити, чи уряд України міг би стати спонзором СКУ для цього визнання, або уряд Канади, як країни, в якій є осідок секретаріяту.

Можна б також розглянути можливість реєстрації СКУ у США, але як СКУ, а не Ukrainian World Congress (American Section). Тоді це питання теж повинна розглянути Статутова комісія".

УАКР

Країна стає на ноги

Товариство української мови ім. Шевченка (Чикаго) вітає вас усіх із восьмою річницею Незалежности України! Хоч і з великими економічними труднощами, але все ж таки Україна стає поволі на власні ноги. Цього, на превеликий жаль, не можна сказати про стан української мови, бо він за останній час навіть погіршав. З друкованим українським словом ситуація теж не покращала.

ТУМ-Чикаго засноване в 1990 році з метою помагати Україні україномовними книжками та журналами, які вийшли в діяспорі. Від серпня 1998 року до серпня ц. р., наше Товариство вислало до всіх 25 обласних осередків та деяких українських шкіл та університетів **83 пачки української літератури**: оплата висилки за ці пачки становила 4,590 дол. За дев'ять років вислано 712 пачок. Вартість висланої літератури 759,500 дол. ТУМ також допомагає фінансово у видавничій праці обласним осередкам. **За останній рік надано допомоги на 9,872 дол.**

Ми дуже вдячні всім за підтримку книжками чи грошима. Просимо й надалі допомагати осередкам „Просвіти" та школам в Україні своїми пожертвами та членством в Товаристві української мови.

Віра Боднарук,
голова ТУМ

УККА проводить наступну зустріч

Після успішного проведення двох перших зустрічей із серії так званих „зустрічей-обідів" (brown-bag Lunches) Український Конгресовий Комітет Америки (УККА) повідомляє про наступну „зустріч-обід", яка відбудеться у четвер, 9 вересня, о 12:30 год. дня у Крайовій канцелярії УККА за адресою: 203 Друга Авеню (між 12-ою та 13-ою вулицями) у Нью-Йорку. Оскільки час невпинно збігає і XXI століття не за горами, УККА вирішив присвятити зустріч темі, пов'язаній безпосередньо із тим, яку ролю Україна посідатиме у світі в наступному тисячолітті. Гостями нашої зустрічі будуть Генеральний консул України в Нью-Йорку Юрій Богаєвський та президент УККА і президент Світового Конґресу Українців Асколвд Лозинський, які обговорюватимуть тему „Вісім років незалежности України: перспективи подальшого розвитку". Приєднайтеся до нас 9 вересня. За американською традицією, кожен учасник подібних зустрічей повинен сам забезпечити себе обідом, в той час, як УККА бере на себе відповідальність за придбання гарячих та прохолоджувальних напоїв для всіх присутніх. Для участи у зустрічі просимо попередньо повідомити до УККА за телефонами **(212) 228-6840** або **41**.

УККА – це неприбуткова, освітницька організація, яка впродовж 60-ти років невпинно намагається донести до широких кіл американського суспільства правдиву інформацію про Україну, а також представляє інтереси української громади в Америці.

„Крокуй, мій сину, у щасливу путь"

Випуск у Школі українознавства в Сакраменто

Замріяно стояв я в ту хвилину,
І пам'ять кинулася навпростець,
Шукаючи мою стежину,
Якою йшов колись я, накінець.
Схвильовано забилось серце,
І поміж лічених років,
Згадалась мить мого юнацтва:
Зелений гай і солов'їний спів.
І мати, вже доволі квола,
Але усміхнена, проста, –
Додолу спущену хустину,
Тримала лагідна рука.
Її уста сказали правду,
Яку навіки не забуть:
„Іди мій сину, гордо, твердо,
Прийшов Твій час, а перепуть
Ти не страшися, бо у серці твоїм
Поросли зерна мудрости і волі,
Крокуй, мій синку, у щасливу путь".

Такими почуттями були сповнені серця випускників Школи українознавства в м. Сакраменто, Каліфорнія. Напевно в кожній українській родині, що мешкає тепер у Сакраменто та околицях, день останнього дзвінка пам'ятатимуть довго. Особливо ж випускники згадуватимуть шкільні роки невтомного засновника і спонзора школи Богдана Сторожука.Свято сплянувала вчителька Дана Домашук. Випускники були одягнені у барвисті вишиванки. Щиро раділи батьки та гості, з професійною гідністю трималась учителі. З вітальними словами до учнів та батьків звернулися Богдан Сторожук, директор школи Надія Калинюк. Прочитали вірші Ольга Чайка та Юлія Домашук. Показав свою майстерність шкільний хор у супроводі бандуристок – в цьому велика професійна заслуга керівника хору Олі Герасименко-Олійник та учительки співу Олі Шевчик. Грала оркестра під вмілим керівництвом Олександра Журавля. Для випускників особливо хвилюючою була мить отримання свідоцтв, табелів успішности, відзнак та подарунків. Випускники передали символічний ключ майбутнім випускникам, першим у XXI сторіччі.

Вадим Власюк,
Сакраменто, Каліфорнія



Випускники Школи українознавства в Сакраменто

Академікові Є. Федоренкові – 70



Євген Федоренко

Цього разу вітаю, як слобожанин слобожанина, мого давнього друга. Він завжди в праці і навчанні... Хоч часто хворів, перейшов чимало різних операцій, але ніколи не думав забувати про найголовніше: дбати про краще майбутнє свого народу. У нього й доба із 25-ти годин.

– Ну, – скаже хтось, – ви, мабуть, хочете пожартувати?

Та він таки на годину раніше встає! Це – жарт! Але в нього кожна вільна година присвячена якійсь духовно-необхідній справі: як не видавничій, то шкільній чи організаційній для УВАН, НТШ, УККА. Він може з вами говорити, а думати про влаштування чергової конференції, присвяченій комусь із державних діячів України часів революції, або визначній людині науки чи літератури. Він готовий переробити всі підручники для шкіл України, від садочків починаючи. А як чого нема, не було, то буде недосипати, щоб зробити те, що конечно потрібне.

Він, на мій погляд, ще юнаком збагнув, у чому найбільша небезпека для української нації та її незалежности: та небезпека у відсутності української духовности, яка мусить формувати нашу людину від пелюшок, від шкільного віку. Адже у нас відібрано окупантами-поневолювачами саме це – найголовніше для формування національного розуму і волі української дитини. Автор цього короткого привітання познайомився з Євгеном Федоренком в 1954 році, коли він ще був студентом Лювенського університету і приїхав до Лондону на студентський з'їзд. Знову зустрілися ми в 1962-му, коли я з родиною перебрався з Мюнхену до Нью-Йорку. Зустрів мене тоді вже молодий науковець з дружиною і донечкою. Він працював і вчився. Мав два магістерські дипломи.

Один з політичних і дипломатичних наук з Лювенського університету, Бельгія, а другий – із слов'янських мов і літератур з Фордгамського університету в Нью-Йорку. Продовжував студії в Ньюйоркському університеті, спеціялізуючись в слов'янських мовах і літературах. В цьому університеті став викладачем мови і літератури, згодом був викладачем Ратґерського університету в Нюарку, штат Нью-Джерзі.

В 1971 році Євген Федоренко успішно захистив дисертацію на тему „Михайло Коцюбинський як новеліст у зрілому періоді своєї творчости". Перед захистом наукової праці Євген Федоренко був докторантом на філософському факультеті Українського Вільного Університету в Мюнхені. Після отримання ступеня доктора філософії, молодий вчений працював літніми семестрами деякий час в УВУ. В 1973 році Євгена Федоренка обрали до Управи Шкільної Ради при УККА, де він був головою Видавничого Комітету Шкільної Ради і заступником голови Управи. В цьому ж 1973-му д-р Є. Федоренко почав вчителювати в школі українознавства у Виппані/Моріставні, Нью-Джерзі.

Наступного 1974 року його було обрано директором цієї школи і він залишився на цьому посту по сьогоднішній день. 1978 року д-р Є. Федоренко очолив редакцію журналу „Рідна школа". У 1983 році його обрали головою Управи Шкільної Ради при Українському Конґресовому Комітеті Америки і на цьому громадському посту він працює до сьогодні. В 1997 році появилось друге, доповнене й перероблене видання підручника „Хрестоматія української літератури двадцятого століття". Упорядкували цю чотиристасторінкову хрестоматію Євген Федоренко та Павло Маляр. Перше видання хрестоматії появилося в 1978 році.

Великим досягненням є також фундаментальна праця, чотири томи якої появились в 1994-1995 роках: „Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики XX ст." Ювіляр активно співпрацював з професором Київського національного університету Василем Яременком у підготовці до друку цього чотиритомника. Допомагав влаштовувати конференції слов'янознавства, на яких і сам виступав з доповідями. І тепер готує конференцію УВАН, присвячену 120-літтю від дня народження Симона Васильовича Петлюри.

Україна віддячилась за віддану працю д-рові Євгенові Федоренкові. Врахувавши заслуги на українознавчій ниві у США та в Україні, його обрали почесним членом Академії Наук Вищої школи України. Диплом академіка вручив йому віце-президент АН Вищої школи професор Петро Кононенко.

Микола Вірний

ЗЕМЛЯЦТВО „ПЕРЕМИЩИНА"

повідомляє

про реєстрацію нових членів та прихильників, підготовляючи

НОВИЙ З'ЇЗД ПЕРЕМИШЛЯКІВ

на Союзівці

(субота, неділя або під час тижня)

Можливі дати:

(А) – кінець жовтня 2000

(Б) – День подяки – 1999

(В) – травень 2000

Зацікавлених просимо звертатися на адресу:

Mrs. O. Melnyczuk, 12 Claremont Pl., Cranford, NJ, 07016

УПРАВА ЗЕМЛЯЦТВА „ПЕРЕМИЩИНА"

ПОПРАВКА

У "Свободі" ч. 32 від 6 серпня 1999 р. у матеріялі "Товариство Українських сеньйорів у Маямі допомагає Україні", параграф, що починається: "Найбільші пожертви зробили Українська католицька церква...", слід читати: "Найбільші пожертви Товариство сеньйорів у Маямі зробило на Українську католицьку церкву у Маямі – 2,593 доляри, Американський горожанський клюб і "Танцюристи" у Маямі – 5,600 долярів, "Діти Чорнобиля" через ЗУАДК – 3 тисячі долярів".

УКРАЇНА І СВІТ

Відкритий лист Президентові України

Високодостойному Леонідові Кучмі, Президентові України
м. Київ

Високодостойний Пане Президенте!

Українські часописи недавно подали інформацію про ваше доручення та наказ щодо національної політики та освіти. Це стривожило українську діяспору, яка вважає себе невід'ємною частиною українського народу.

Мова йде про доручення від 14 червня міністрові освіти України В. Зайчукові, де говориться про можливість складання вступних іспитів російською мовою. Ми вважаємо, що це означає відновлення діяльности російськомовних катедр різних рівнів, а також витрату державних коштів на зросійщення України в майбутньому.

В додаток ми стривожені проєктом указу Президента з червня 1999 року про задоволення культурно-освітніх потреб громадян України російської національности, де передбачається створення центру вивчення функціонування російської мови у навчальних закладах України, створення недержавних реґіональних університетів з російською мовою навчання, введення на радіо та телебаченні спеціяльних передач для росіян, створення загальноукраїнського науково-публіцистичного і літературного журналу про російську культуру і освіту, та відкриття у місті Києві книгарні російських книжок.

Чимало з цих задумів є непотрібними, оскільки на сьогоднішній день в навчальних закладах України російська мова функціонує краще, ніж державна мова.

Радіо і телебачення в Україні передає більше і цікавіше російською мовою, ніж державною, а загальні книгарні в Києві мають у продажі більше російськомовних книжок, ніж українських. Щодо недержавних університетів, котрі, до речі, забезпечені Конституцією України, то якщо вони не державні, чому вони є суб'єктом державного указу? Нас турбує аґресивний шовінізм представників Росії, включно з її Президентом, та несміливість представників України, які, здається, неспроможні заступитись за інтереси української меншини у Росії, де немає жодної української школи чи церкви, помимо того, що у Росії проживає понад 10 мільйонів українців.

Віримо, що ви, Пане Президенте, замислитесь над важким питанням української мови і культури та дійдете до висновку, що ваша заява у Харкові відносно неприпустимости насильницької українізації, з чим ми згідні, не означає, що трьохсотлітній процес русифікації має продовжуватись у незалежній Україні. Тому ми вітаємо вашу недавню заяву у Криму, в якій ви підкреслили, що Україна матиме тільки одну державну мову – українську.

Наша мова та культура, знівечена століттями знущань та русифікацією, потребує активного захисту та відродження, а не тільки декларативного підходу.

Закликаємо вас, Пане Президенте, будьте Мазепою XXI століття! Будуймо Україну українською не тільки за формою, але також за змістом! Це прохання від многострадального, одначе непоборимого українського народу в Україні та у діяспорі.

З пошаною,
За Світовий Конґрес Українців
Аскольд Лозинський,
президент
Віктор Педенко
генеральний секретар
(Подається із скороченням)

ЕКОЛОГІЯ

Від Скиту Манявського – углиб Карпат

Кожного року на Івана Купала Буковинська філія Національного екоцентру України „Крона" організовує фольклорно-етнографічні експедиції „Карпатськими стежинами". Цього літа наша експедиція, до складу якої входили представники державних та громадських організацій з різних куточків України, вирушила на круті карпатські стежини з овіяного леґендами Скиту Манявського, попередньо ознайомившись з його історією. Місцевий історик і краєзнавець Іван Скрипник провів незабутню екскурсію будівлями цієї архітектурної пам'ятки середньовічного аскетизму, подарувавши на згадку учасникам експедиції одну із власних книг про Скит Манявський – „Леґенда про гетьмана". За однією із версій, на території Скиту Манявського похований Генеральний писар Богдана Хмельницького, а після його смерти – славний гетьман України Іван Виговський.

Основним завданням експедиції було зібрати фолкльор про святкування Івана Купала, дня апостолів Петра й Павла, а також глибше вивчити антропогенне навантаження на природу на території Карпатського біосферного заповідника та Карпатського природного національного парку. Громадська екологічна експедиція, пройшовши гірськими стежинами Надвірнянського, Богородчанського та Верховинського районів Івано-Франківської области, Тячівського і Рахівського районів Закарпатської области, зафільмувала цілу низку ландшафтів, знівечених людською байдужістю (вітровали, зсуви тощо). Більшість із цих районів (особливо село Лопухів Тячівського району та Чорна Тиса Рахівського району) зазнали значних шкод у результаті осінньої повені 1998 року. Так, природа мстить за недбайливе ставлення до себе. Вирубані в повоєнні роки ліси, прокладені через високогір'я дороги, без врахування елементарних протиерозійних вимог в останні десятиріччя далися взнаки сьогодні. Можливо, громадські екологічні експедиції, які сьогодні здійснює „Крона", зможуть зарадити нам в майбутньому? Учасники експедиції почули від жителів-гуцулів полонин Шумняска та Рогнеска про наступ Карпатського біосферного заповідника на їхні життєві інтереси. У більшості випадків ці посягання є безпідставними і не служитимуть сталому розвитку реґіону, порушуючи традиційні форми господарювання.

Експедиція пройшла близько 200 кілометрів від гори Сивуля (хребет Горгани) до гори Піп Іван Чорногірський. Серед холодної незворушности гір вражали гостинність і доброзичливість місцевих жителів. Справжнім відкриттям стала невеличка церква на полонині Рогнеска, споруджена руками місцевих умільців.

Старовинні ікони доповнювали витончену мініятюрну дерев'яну будівлю, що служить духовним пристановищем для пастухів-гуцулів. Свято Івана Купала застало учасників експедиції на полонині Апшенецька. В попередньо підготовлений сценарій вплітався фолкльорний матеріял, зібраний під час експедиції. Загадки, пісні, хороводи, леґенди захоплююче пов'язалися у незвичайне дійство – Купальську ніч.

Залучення громадськости до екологічної експертизи – добре починання, така співпраця може дати правдиву інформацію про екологічний стан в тому чи іншому реґіоні. Побачені та зафіксовані громадськістю факти служитимуть добрій справі збереження довкілля Карпат.

За час експедиції був зібраний цінний етнографічний матеріял в авдіота відеозаписах, який тепер вивчається.

Юрій Масікевич,
керівник експедиції,
голова Ради Буковинської філії
Національного Екоцентру
України „Крона", професор

ТОЧКА ЗОРУ

Чи не приєднатися нам до Фінляндії?

Якось телебачення Нью-Йорку показувало нашу Україну. Свята Софія Київська сяяла золотими хрестами на блакитному небі. Яка Божа краса! Але... камера летить на бруківку. Темно. Далі розправа над беззахисними віруючими, священиками на похороні Патріярха Української Православної Церкви Володимира. Сива бабуся рятує ікону, підставляючи під удари своє худеньке тіло. Чутно: „Ми вам покажем самостійную Украйну!"

Інший канал телебачення саме показував життя у Фінляндії. Нині – це одна із заможних країн світу. Щоб було б з Фінляндією, коли б вона не вирвалася з імперських обіймів?

А Україна? Із ярма в ярмо. Чи комуністи Фінляндії, якщо вони там є, кличуть фінів під червоні зорі Кремля? Чи аґітуватимуть за повний союз із... Сибіром, де у ровах лежать пробиті кулями черепи невинних людей? Невже президент чи парлямент Фінляндії дозволив би державній поліції бити віруючих на похороні предстоятеля своєї Церкви? Чи надаватиме фінський уряд пріоритет чужоземній мові, щоб вона стала державною?

Чи не приєднатися Україні до Фінляндії? Чи не запросити на посаду Президента України українця з Канади Петра Яцика?

Боже, дай розуму
з'єднатися народу.
Ти найродючішу землю дарував,
Щоб наші діти, правнуки, онуки,
Щоб весь нарід у щасті процвітав.

Василь Барабаш,
Вест Бабилон, Н.Й.

СХІДНЯ ДІЯСПОРА

Українська програма була найкращою

На Зеленому Клині, в місті Владивостоці, відбувся Фестиваль національних об'єднань, на якому серед найбільших було наше, українське об'єднання. Нелегко було нам, місцевим українцям, підготуватися до такого великого свята в сьогоднішній тяжкий час, але велика любов до рідної України перемогла всі труднощі.

Першого дня на конференції „Багатонаціональне Примор'я: історія і сучасність" серед 26 доповідачів виступив від української діяспори „Просвіта" (таку назву тепер ми маємо, а досі називалися „Товариство української культури") Вячеслав Чорномаз.

Доповідь була цікавою, правдивою, але гіркою для нас, бо ми ще й тепер не маємо можливости купити собі газету чи книжку українською мовою. Нічого тут не видається. Ми не маємо свого приміщення, де могли б збиратися. Місцева влада на це не звертає уваги. Репетиції нашого народного хору „Червона Калина" дозволяє проводити в Матроському клюбі керівник цього будинку. Орися Бондаренко – генеральний директор книжкового видавництва „Уссурі" і голова нашої громади „Просвіта" виділила окремий куточок в книгарні, де ми можемо збиратися кожної суботи.

На другий день фестивалю було свято національної кухні, яке відбулося в приміщенні будинку крайової адміністрації, де були представлені українці, поляки, литовці, азербайджанці, вірмени, євреї, німці, корейці, татари, білоруси, росіяни та народності півночі. Ми мали аж два столи, які стояли поруч. Був відтворений Свят-Вечір. На столі – 12 страв та багато різного печива. Господарем хати був Вячеслав Чорномаз, а господинею Тетяна Ткаченко. З портрету, прикрашеного вишиваними рушниками, дивився на всіх присутніх Тарас Шевченко. Біля стіни був тин, а на ньому, на кілках, висіли глиняні глечики, горщики, горнятка та інше. На середині столу стояв наш синьо-жовтий прапорець та пишалася велика сулія української горілки з перцем. На цій пляшці усміхався до нас запорожець з великими вусами, таким же чубом та з люлькою. Розуміється, що головне місце займали вареники і кутя. В куточку, коло тину, „росли" великі соняшники.

Зробили ми маленьку сценку з колядниками, які прийшли до нас та запиталися, чи можна заколядувати. Це були колядники в національних українських строях з нашого народного хору „Червона Калина" – Адріяна Димська, Тетяна Корнійчук з донею Павлинкою, Ольга Печеніна, Любов Наконечна та Катерина Толстенкова з онукою Одарочкою. Ці дві дівчинки завжди виступають разом з хором та гарно деклямують вірші про рідну українську землю. Сценка з колядниками нагадала мені далекі роки мого дитинства, коли на Святий Вечір в наших родинах у Галичині збиралися всі, де б хто не був, щоб разом помолитися перед святою вечерею.

В 1946 році енкаведисти увірвалися до мого села Колодруби над Дністром, що на Львівщині, і всіх чоловіків, малих хлопців та мене з батьком, на самий Свят-Вечір, перед вечерею, навіть не дали одягнутись, а був добрий мороз, погнали через Дністер на другий бік, до сусіднього села Липеці. Там поставили всіх коло якоїсь стайні, а самі перед нами лягли з кулеметами. Тільки в Святий Вечір Господь Бог не дозволив їм цього зробити, врятував нас від смерти. На фестивалі господарі та господині всіх столів відповідали на запитання преси і телебачення, а після цього гості підходили до столів з тарілками, чарками... Закінчилося свято танцями.

На третій день був концерт національних об'єднань Приморського краю. Українська програма була найбільшою та найкращою. Виступали з піснями українські хори „Червона Калина" та „Горлиця".

З міста Великий Камінь Приморського краю керівник великого танцювального колективу „Веселка" Надія Малих привезла на свято 80 дівчаток і хлопчиків, а також і дорослих, які танцювали гуцульський танець „Коломийку", інші українські танці, а також три польських танці. Хочу додати, що Надія Малих була делегатом першого Всесвітнього форуму українців в Києві 1992 року. На закінчення останнього дня фестивалю колективи всіх діяспор вийшли на сцену з піснею „Ми бажаємо щастя вам...". На ряди глядачів полетіли повітряні кулі, спалахнули штучні вогні... Таке свято буде ще і на другий рік.

Василь Світальський,
член української громади
на Далекому Сході Росії,
м. Владивосток

Хто народжений лицарем.., той танцює бойовий гопак

Давно і безповоротно відійшли у минуле часи, коли бряжчали шаблі і свистіли стріли у Дикому Полі, коли падали мури Кодаку і Синоду, Трапезунду і Стамбулу, коли далеко по цілому світі розлягалася слава про загадкове плем'я запорожців, зборoти яких не було під силу жодному ворогові. Минулися і ті тихі вечори на Україні, що їх сільська малеча просиджувала на призьбі, захоплено слухаючи пісень та розповідей старих кобзарів. Сліпих бардів замінили кишенькові плеєри, а замість знань про власне минуле людям дали телевізор, у якому завжди і без особливих проблем можна знайти для себе героя до смаку. Кожен школяр тепер знає, що таке карате і хто такі самураї, і чим вони відрізняються від „ніндзя".

Тим часом мало хто знає про наших українських характерників, і що вони вміли. Навіть одним поглядом. Дуже добре постаралися різні сили, щоб ми забули власну славу. Комусь вигідно, щоб нащадки найдавнішого народу мирно і вдоволено жували жуйку, курили американські цигарки, пили пиво і просиджували перед телевізором із суперменами. Головне, щоб росли байстрюками і не згадували, яких батьків чиї діти. Але не всіх задовольняє таке існування. Хто народжений лицарем – рабом не зможе стати ніколи. Усі історики підтверджують, що козаки на Запоріжжі були неперевершеними у мистецтві бою. Отже, виникла потреба дошукатися і відродити мистецтво.

Переді мною два співрозмовники – Тарас Гривул і Олег Проц. Обидва – випускники Львівського державного університету ім. І. Франка. А об'єднала їх активна громадська позиція і любов до українського. Вони уже кілька років займаються Бойовим гопаком – мистецтвом бойового танцю, котре започаткував у Львові Володимир Пилат. Багатьом львів'янам і жителям інших міст вже відомі ці слова. Але більшість не посвячена у деталі, що ж воно таке – Бойовий гопак. А починалося все так, як і слід було йому початися – зі здорової ідеї відродити давні українські традиції.

Володимир Пилат з дитинства хотів бути бійцем. У часи популярности бойових мистецтв Сходу на теренах України вивчав та удосконалював різні техніки. Однак, цього для Володимира Пилата було замало. Хотів відшукати щось автентичне, що б належало українцям і мало українське коріння. Поїхав по Україні, розпитуючи у друзів та знайомих, котрі дещо знали про бойове мистецтво козаків. Усі техніки, увесь теоретичний матеріял зібрав сам. Таким чином, поєднавши народний танець гопак із елементом бою, створив цілу філософію Бойового гопака. Тепер в Україні діє вже кілька центрів, у яких займаються цим видом мистецтва – „Спас", „Сварга", „Хрест". А починалося все у Львові в 1987 році. 1991 року вийшла книга „Традиції української національної фізичної культури", авторами якої є В. Пилат і Є. Приступа. Це – перший підручник із Бойового гопака. Там описано не лише дохристиянську філософію українців, але й подано деталі бойових рухів.

У тому ж таки році, коли вийшов перший підручник, було створено фольклорно-спортивну асоціяцію „Галицька Січ". Саме там і розпочалися перші офіційні заняття мистецтвом бою. У грудні 1997 року було офіційно зареєстровано центральну школу Бойового гопака. Володимир Пилат очолив правління. Самі ж учні, як і належить, називають Володимира Верховним Учителем.

Займаються у групах переважно хлопці. Іде вишкіл, на якому кожен намагається досягнути певного рівня майстерности. Саме від цього і залежить, чи зможе він у скорому часі сам проводити заняття.

Кожне заняття починається і закінчується молитвою та піснею. І обов'язково – у колі. Єдність кола – найдревніша фігура, що скріплює людей із душами предків, а не лише між собою. Батьки захоплені від того, що їхні діти займаються у цих вишколах. Адже хлопці у підлітковому віці хочуть проявити себе якнайповніше. А філософія Бойового гопака розвиває не лише тіло, але й душу і, що найважливіше, – почуття любови і поваги до рідної землі.

Щороку проводять Всеукраїнський навчальний вишкіл у центрі „Звенигород" – на колишній базі відпочинку Автобусного заводу, яку орендують для показових виступів. Влітку там проводять низку двотижневих таборів, починаючи від червня.

Політики у вишколі Бойового гопака немає. Головною метою є виховати у собі самоповагу, виробити витривалість, силу волі, відповідальність. Адже не секрет, що століттями у наших людях розвивали почуття меншовартости. Мабуть, плакати за втраченим славним минулим – не варто. Важливо – виховати здорових духом і тілом юнаків, котрі могли б захистити слабшого, а при цьому керуватися не силою, а й розумом. Хлопці роблять благородну справу. Дай їм, Боже, щоб справа ця мала гідних послідовників.

Оксана Копак,
Львів



Це було п'ятнадцять років тому...

7 вересня цього року сповниться 15 років від дня, коли жалібно задзвеніли телефонні дроти, сколихнулися хвилі етеру, оббігла вістка всі українські діяспори і продерлася крізь непрохідну ще тоді залізну завісу: „Патріярха Української Католицької Церкви Йосифа Сліпого не стало в живих"...

Хоч голубиний його вік, і шлях його через терністе поле життя, хоч виснажене, змарніле обличчя на останніх світлинах казали не сподіватися довгого його перебування на цій долині сліз, а все ж стрепенулися болем неповоротної втрати серця усіх... Вірних сподвижників його ідеї Помісности й Патріярхату УКЦеркви, усього духовенства, зокрема мирян, яких він гуртував з такою любов'ю і старанністю, даючи їм почуття власної вартости і самобутности у Церкві.

Вселюдно прощалася Українська Католицька Церква зі своїм Батьком у храмі святої Софії в Римі – в осередку українського католицького життя у розсіянні – у ділі його ж рук. Безпрецедентним було те, що **Святіший Отець Іван Павло II поцілував зболілу руку спочилого у труні Кардинала і прорік знаменні слова: „Він змагався за добру справу!"**

А потім роз'їхалися гості жалібних споминань, і світові події покотилися із силою весняних вод. „Чверть копи літ" – це вже певна перспектива. І коли наближається ця „кругла" дата – варто згадати постать першого Патріярха, яка височіє в імлі минулого, понад роки й простори. „Височіє" – це не лиш про його рослу, показну постать. Це ж співв'язень Екзарха всієї України-Русі д-р Авраам Шіфрін пише, що „він діяв на все оточення, навіть не говорячи ні слова"... Він, смиренний „в'язень Христа ради", понижуваний та мучений щоденно... Але ж він і говорив. Говорив відважно, тоді, коли це ще було заборонено і небезпечно. Говорив словом Божим до своїх союзників, говорив своїми таємно переданими посланнями до всієї своєї мовчазної Церкви. Говорив, пишучи в умовах неволі, на шкільних зошитах, монументальний твір-історію Української Католицької Церкви. Твір, який просто чудом зберігся. Говорив недавній приречений на смерть в'язень перед найвищим форумом Вселенської Церкви – II Ватиканським Собором, говорив за тих, що мовчки писали історію й права нашої Церкви на своє самобутнє існування. Вимагав створення Українського Патріярхату, обґрунтовуючи справедливість цього домагання. І говорив до свого народу – до тих, хто міг почути його голос на всіх континентах.

І закінчив проповідь свого життя найсильнішим акордом – своїм „Заповітом", який приготовляв вже багато років заздалегідь. У „Заповіті" – його життєва мудрість та суть його життя й змагань. Глибокою продуманістю й шириною поглядів можна порівняти цей твір до „Поучення Володимира Мономаха дітям" – яке він там і згадує, до „Книги буття Українського народу" Кирило-Методіївських братчиків, чи до надхненних послань Слуги Божого Митрополита Андрея. Та Йосиф Сліпий був Людиною не лиш авторитетного, переконливого слова, але й неустанного чину. **Слова Христові „Мій Отець творить, і Я творю" – можна застосувати і до нього. Був творцем, провідником, надхненником усього, за що взявся.** Чи то будучи у Львові в міжвоєнні роки ректором Духовної Семінарії, яку зумів вдержати навіть у часи німецької окупації, чи то як творець і ректор Богословської Академії, чи як організатор церковного життя в межово важких обставинах нової большевицької неволі, як наступник Слуги Божого Митрополита Андрея й Екзарх усієї України. Діяв впродовж вісімнадцяти років своєї каторги, володіючи із-за ґрат ввіреною йому паствою. А вже широко розвинувся його талант творця-будівничого після виходу на волю. Воздвигнув же він і храм святої Софії – у центрі католицизму, в Римі, і Український Католицький Університет, і цілий український духовний осередок, точку опори для многих у блуканні по чужих континентах та ідеологіях... Говорити лише про його дію – мало. Він не лиш діяв – він був. У дусі погляду великого німецького поета, Йогана Ґете, що „великі люди вартісні вже тим самим, що вони є", Патріярх Йосиф – був.

Шукаючи слів, щоб окреслити якнайповніше його індивідуальність, натрапляємо на книжку американського католицького публіциста Ярослава Пелікана: „Ісповідник між Сходом і Заходом". Так і можна його схарактеризувати: він побував у багатьох місцях світу: від родинної Заздрости на Поділлі, через Рим та Інсбрук свого інтелектуального формування, через такий плідний у його житті Львів, і аж через незбагненно далекі Красноярськ, Полярію і всі інші місця Дантового пекла на землі – аж до Вічного Риму... І не лиш те: його світлий ум прояснював, упорядковував, творив нові світи, сягаючи поглядом від сходу до заходу: від сивої давнини у пророче майбутнє. У своїй величині створив нову візію – з тих, що формують хід історії, Церков та народів.

Не випадково вживаємо слово „візія", яке Патріярх Йосиф наводить часто у своєму „Заповіті", покликаючись на „Одкровення" святого апостола Івана на острові Патмос. І не було це порівняння безпідставним. **Візією його життя й наукової праці була сама основа християнського вчення про найбільше Таїнство – життя Святої Тройці. Цю тему опрацьовував він у великому підйомі духу і віри у своїх богословських трактатах. Його візією було Царство Боже і справедливість Божа на землі – в першу чергу на його землі – Україні. Патріотизм був у його очах частиною християнського благочестя, як каже у „Заповіті". „Бог створив людину і родину, Він є Творець також роду, племени і нації. Любов і прив'язання, якими зв'язана чесна людська істота з своєю родиною, належиться також її народові і нації. Патріотизм і дбання про добро своєї нації вважалось все за Богом дані обов'язки".**

Це не могло подобатися тим, хто радий був без спротиву піддатися асиміляції, поглинення чужим середовищем, хто мріяв про нашу Церкву без національного обличчя. Та довголітній Каторжник мав по своїй стороні не лиш авторитет свого ісповідництва, але й тверду богословську основу. Він мав беззастережну віру – і маси вірних його Церкви відчували певну руку пастиря, який знав, куди й навіщо їх веде. Постійні масові прощі з поклоном йому, щедра жертвенність на встановлений ним Патріярший Фонд, і врешті згуртування мирян у Патріярхальному Русі – це був вислів того, що Українська Католицька Церква діяспори прокидалася до нового життя, до змагання за нову мету. Цією метою була Помісність та Патріярхат Української Католицької Церкви у рамках Вселенської. Ідея добре закорінена в нашій історії, від незалежного від Константинополя Владики Клима Смолятича, від спільної ідеї митрополитів: святого Могили та Велямина Рутського, від старань галицьких владик впродовж XIX століття і врешті через проєкти Директорії Української Народної Республіки – створити єдиний Український Патріярхат. Не була ця ідея чужа і свідомости верхів Вселенської Церкви, бо ж патріярхальний устрій був питомим східнім з'єднаним Церквам і до створення дальших таких закликали постанови II Ватиканського собору. І цій ідеї зумів він надати нового рум'янця життєвости й можливости. Та все ж не втілилася ця ідея ні після того, як привітали її на соборі встанням з місць тисячі князів Церкви, не здійснилися і до кінця життя Патріярха. Політичні причини стали, як і в минулому стояли, на перешкоді. Але ніщо не могло захитати рішучости Великої Людини. Він заявив Папі Павлові VI: **„Не схвалите Ви Патріярхату – схвалить Ваш наступник. Бо вже тому, що ми, наша Українська Церква, існуємо, ніколи не можемо відмовитися від Патріярхату".**

„Патріярхат" у його візії мав бути всеукраїнським, – ідея великого попередника, Слуги Божого, Митрополита Андрея, – просвічувала й Йому. І як і той перший великий екуменіст, Патріярх Йосиф поважав і належно цінив Українське Православ'я, а спільність розумів як рівнорядність. Чи розуміли його? Незабутні братні зустрічі Патріярха Йосифа із тоді ще Митрополитом УПЦ – Мстиславом Скрипником. І врешті зворушливий образ Патріярха Мстислава, який у інвалідному візку їхав зараз до домовиною Йосифа, у невимовно парну днину, через цілий Львів – щоб засвідчити, що він – розумів того, хто оце повертався у своє володіння.

Великі люди розуміли один одного...

Минуло 15 років... Чимало води протекло у Тибрі і в Дніпрі. Візія Великого Патріярха сповнилася хоч частинно. Відновилася незалежна Українська держава, переслідувана УКЦерква вийшла з підпілля. Управляє сьогодні нею висвячений заздалегідь Патріярхом Йосифом заступник-Архимандрит – Любомир Гузар. Полинули масово в Україну численні релігійні видання, які Йосиф громадив у приміщеннях Католицького Університету саме для цієї мети. Його прах повернувся у княжій славі на рідну землю і спочив у крипті храму святого Юра, разом із Митрополитом Шептицьким. Та це ще не все сповнення його „Заповіту". Він вважав місцем свого останнього спочинку – підземелля храму святої Софії в Києві.

Беручи до уваги обставини сьогоднішньої дійсности, – треба боятися, чи при спробі такого нового перепоховання не зустрінула б тлінних останків Патріярха доля його собрата – Патріярха УЦ Київського Патріярхату Володимира. І це дуже знаменне: минула неволя, але залишилися її болючі наслідки, міжконфесійні чвари, адміністраційна неприязнь, тиск із-поза границь, зі сходу й заходу... Хто ж, зрештою, не знає про це?!

Ще не здійснилася ідея Українського Патріярхату – але саме те, що вона була у серцях мільйонів вірних – це вже теж своєрідне здійснення. Ідеї живуть, як і дійсні факти – і буває, що ідеї й сильніші за них. Не дочекавшись визнання Апостольською столицею – Верховний Архиєпископ Йосиф сам проголосив Патріярхат – і взяв на себе тягар служіння Патріярха. Хвиля захоплення вірних підтвердила правильність його рішення. Ідея Патріярхату стала дійсністю. Але 15 років постійних розчарувань, зміни, які зайшли за цей час – таки зуміли притемнити велику візію в очах багатьох. Загальна байдужість до громадських справ у щораз більшому числі діяспори позначається і на церковному полі. А всестороння криза постколоніяльної України теж не сприяє якомусь новому великому ідейному зривові мирян чи духовенства. І ось – сумна дата – 15-ліття... Будуть святкові жалібні відправи, будуть доповіді, концерти, може, навіть і новим звичаєм – бенкети.

Але не про такі відзначення йдеться. Вони – тільки зовнішній вияв. А змістом його повинно бути – наперекір обставинам, і відродження духу й ідеї Першого Патріярха. Обставини особливо важкі й знеохочуючі. А в яких же обставинах не переставав вірити й надихати вірою своїх людей – Великий Покійний?! А може ще є інші, вимовніші, успішніші засоби? Може, одначе, справа Патріярхату залежить від нас самих більше, ніж нам здається? Він сам заповідав нам: „Я буду таким Патріярхом, яким ви будете моїм народом". А ми, цей народ, живемо й сьогодні і може ще здібні вдержувати живою, ідею самобутности й великого духовного розвитку Українських Церков.

Ми живемо – і даймо йому жити в нас. Хай навіть „крізь терни до зір", згідно з кличем його життя.

Леся Храплива-Щур

ЗВІДУСІЛЬ

Спільне видання про репресії

Україна і Польща випустили перший з восьми двомовних томів науково-документальної серії „Польща і Україна у тридцятих – сорокових роках XX століття", до якої включено документи Центрального архіву Міністерства внутрішніх справ Польщі і Державного архіву СБУ. Перший том має назву „Польське підпілля 1939–1941". Серія не матиме коментарів, у ній будуть зібрані тільки документи про політичні репресії в обох країнах, зокрема про закулісну сторону акції „Вісла".

В Узбекистані виробляють замінник цукру

Ефективний біотехнологічний продукт "асалін", що з успіхом замінює цукор і не містить сахарози, створили вчені ташкентського науково-виробничого підприємства "Фан-Дон". Концентрат "асаліну" має до 65 процентів цукристих речовин, а отримують його з борошна нижчих сортів або рисової січки, що визначає його низьку, в порівнянні з цукром, ціну - близько 50 центів за кілограм. Новий замінник цукру вже використовується на місцевих підприємствах при виробництві кондитерських виробів та прохолоджувальних напоїв, морозива і пива, різної "солодкої" продукції та дієтичного харчування. Міністерство охорони здоров'я республіки ухвалило його застосування для діябетиків та людей, схильних до алергії.

Борис Єльцин: „Ленін буде похований".

Президент Росії Борис Єльцин в інтерв'ю газеті „Ізвєстія" сказав: „Ленін буде похований. Це тільки питання часу". Мумія Леніна вже не надається до дальшого зберігання. Двічі на тиждень її змащують спеціяльним розчином, але з усе меншим успіхом. В Росії ширяться чутки, що країна не підніметься з кризи, доки не поховає Леніна, згідно його бажання, біля рідні у Петербурзі. Комуністи мають підозру, що тіло їхнього вождя можуть вивезти на цвинтар потайки.

Десяту плянету шукають в Молдові

Група молдавських вчених помітила і зфотографувала під час сонячного затемнення у безпосередній близькості від Сонця небесне тіло масою у 12 разів менше за Місяць. Плянета не була помічена досі, оскільки перебуває у сонячній плазмі. Щоб довести існування десятої плянети нашої Сонячної системи, молдавські дослідники здійснять 2008 року наукову експедицію на Північний полюс, де спостерігатиметься повне затемнення Сонця.

Несправжній адвокат з Нью-Йорку

Прокурор штату Нью-Йорк Еліот Спітцер почав розслідування діяльності правнички Анжі Кодіни, яка, не маючи права на адвокатську діяльність, подавала свою рекляму в пресі і брала в емігрантів гроші і документи без повернення. Її бюро розміщувалося за адресою: 203 Парк Авеню на Мангетені. Серед клієнтів Кодіни були й українці.

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО ТЕМИ

Корабель нашої Церкви спрямовують люди

Д-р Анатолій Лисий

В „Свободі" (9 липня ц. р.) поміщена стаття д-ра Петра Шаєнка „Від Києва я не відречусь...". В кінці своєї статті шановний автор звертається до мене із закликом: ...„Ви були одним з тих, хто вів переговори з Константинополем і є найбільш поінформовані в цій справі. Прошу вас, представте нам ситуацію так, як вона виглядала вам тоді і як вона виглядає сьогодні".

Найперше мушу вияснити шановному д-рові Шаєнку і всім зацікавленим, що я ніколи не був „одним з тих, хто вів переговори з Константинополем". Це помилкове припущення. Так, я їздив до Константинополя в групі 37 осіб, але всі розмови і переговори відбувалися виключно на єпископському рівні, і ніхто інший, крім єпископів, в них участи не брав. Крім мене, в делеґації були інші миряни-члени Ради митрополії – д-р Юрій Криволап, інж. Святослав Личик, д-р Ґейл Волощак, Валентина Кузьмич, д-р Геррі Орегон та Василь (Вільям) Пастушок. Решта були священики з дружинами. З нами був також св. п. Володимир Мазур. Кожен з нас платив за цю поїздку з власної кишені. Після закінчення переговорів нас запросили взяти участь у церемоніяльному прийнятті в патріярхії, де ми мали можливість безпосередньо висловити наші побажання Вселенському Патріярхові. Наша розмова з ним була виключно про Церкву в Україні. Він відповів, що розуміє наші турботи, але треба мати терпіння і час.

Я міг би кінчити мою відповідь цим коротким поясненням. Та, будучи вдячний д-рові Шаєнкові за звернення до мене із запитанням, яке, як видно з його статті, є дуже болючим для нього і, я певний, також для багатьох читачів „Свободи", не можу зупинитися на цій короткій відповіді. Тому продовжую. Хочу відразу запевнити шановного автора статті, що я також ніколи не відрікався і не відречусь від Києва, тобто патріяршого центру українського правосла'я. Ще більше, будучи членом Ради митрополії УПЦ в США, я не знаю ні одного члена Ради, включно з єпископатом, який би відрікся чи відрікається від Києва. Тому робити закиди в протилежному я вважаю неправдивим, несправедливим, образливим.

Я вже не раз висловлював свої погляди в українській пресі діяспори і в Україні на теперішні міжцерковні взаємини. Будучи представником УПЦ США в Україні вже кілька років, я маю досить вагомі архівні матеріяли, які, якщо колись будуть опубліковані, покажуть працю та старання УПЦ в США досягнути нормалізації міжцерковних взаємин в Україні, щоб по можливості дійти до спільної мети – вивести Українську Православну Церкву України в сім'ю незалежних церков світу, досягнути визнання її цим світом, навіки позбутися кайданів російського православ'я в Україні.

Щодо прийняття духовного омофору Вселенської Патріярхії, то вже всім, здається, відомо, що **цей акт не був таємним.** УПЦ в США перед прийняттям цього рішення заручилась схваленням (і навіть заохоченням) інших православних українських церков діяспори, а що найголовніше – Української Православної Церкви Київського Патріярхату та УАПЦ в Україні. Це підтверджують відповідні документи, які були своєчасно опубліковані в пресі УПЦ в США. Наприклад, важливий документ „Резолюція Ради митрополії УПЦ в США. Річна сесія 2–4 лютого 1995 р." говорить: „Після консультації наших ієрархів з ієрархами УПЦерков на Україні – святішим Володимиром, Патріярхом Київським і всієї Русі-України Київського Патріярхату, та святішим Димитрієм, Патріярхом Київським і всієї України УАПЦ, як також після консультації з усіма ієрархами УПЦ в діяспорі, які висловили свою повну згоду і підтримку, ми, члени Церковної Ради митрополії УПЦ в США, повністю підтримуємо рішення ввести Українську Православну Церкву в діяспорі під омофор Всесвятійшого Вартоломея, Вселенського Патріярха, одночасно затримуючи нашу Церкву в повне причасне спілкування зі всією сім'єю Православних Церков світу".

Треба зазначити, що у переліку ієрархів і Церков в цьому документі не бачимо Української Православної Церкви Канади, яка, подібно, прийняла омофор Вселенської Патріярхії на 5 років раніше, але чомусь не стала під вогонь осудження. Тодішній Патріярх Володимир (Романюк), його заступник митрополит Філарет разом з 14 єпископами УПЦ Київського Патріярхату постановили: „Висловити задоволення рішенням собору єпископів Української Православної Церкви в США і діяспори, що це євхаристичне єднання з Вселенським православ'ям буде мати позитивний вплив на справу єднання нашої Церкви в незалежній Україні і забезпечить зміцнення Київського Престолу, як духовного осередку Церкви-Матері всіх православних українців не тільки в Україні, але також за її устійненими і визнаними межами". Отже, крок УПЦ в США був підтриманий всіма ієрархами незалежних Українських Православних Церков в світі.

Чому так було? Та тому, що УПЦ КП, як і УАПЦ, в той час вважали, що УПЦ в США і діяспорі своїм кроком прокладала шлях також для них до всесвітнього православ'я. Такі надії підсилювалися т. зв. „естонським варіянтом", який привів до конфлікту між вселенським і московським патріярхами, що в той час було особливо корисно для нас. Московська патріярхія гостро засудила рішення Вселенського Патріярха щодо УПЦ в США і діяспорі. Щоправда, патріярхи скоро помирилися і наші сподівання перейшли в розчарування.

Наші контакти з УПЦ КП та УАПЦ продовжувались регулярно: делеґації від УПЦ в США їздили на похорон Патріярха Володимира, потім на Собор УПЦ КП, потім ще раз на Всеукраїнський Форум і розмову з Президентом Л. Кучмою. Кожен раз відбувалися зустрічі і розмови з представниками українських Церков. Як представник від УПЦ в США, в Україні я регулярно зустрічався з патріярхами УПЦ КП і УАПЦ та два рази в останніх двох роках мав зустрічі (хоч безплідні) з митрополитом УПЦ МП Володимиром. На жаль, наша головна мета – піготувати грунт для об'єднання і створення однієї Української Пра-



вославної Церкви в Україні – не була досягнута.

Патріярх Філарет в розмовах зі мною розповідав про людей з США, які відвідують його і говорять про бажання їхніх парафій ввійти до Київського Патріярхату. Він говорив і про деякі парафії, які з таким проханням до нього звернулися. Одначе він запевняв, що не бажає псувати взаємини з УПЦ в США та її ієрархією. Навпаки, він прагнув створення ближчих і більш плідних взаємин та більш інтенсивних контактів. В інтерв'ю 5 червня 1997 року Патріярх зазначив: „Ми, тобто Київський Патріярхат, хочемо зберігати добрі стосунки з Українською Православною Церквою в США, Західній Европі та і взагалі в діяспорі. Але ми знаємо, що не всі парафії задоволені тим, що УПЦ в США ввійшла до складу Константинопольського Патріярхату. І зокрема, незадоволені тим, що майнові питання можуть вирішуватися не на користь українців в Україні. Ці питання нам треба вирішувати разом з керівництвом УПЦ в США для того, щоб це було на користь як Київському патріярхатові, так і УПЦ в США, на користь України і світового українства, щоб ми не сварились між собою тоді, коли нам треба загальними силами допомагати в створенні єдиної Церкви, яка ввійшла б в сім'ю православних помісних Церков". Такі були думки Патріярха в 1997 році. Якщо оминути т. зв. „майнове питання", в якому видно велику частку неправдивої інформації, яку він дістає з США, його думки про співпрацю між УПЦ в США і УПЦ КП можна було лише вітати. Тим більше, маючи в УПЦ Київського Патріярхату близько 3000 парафій, він завжди підкреслював, що додаток ще двох-трьох парафій з діяспори не має для нього великого значення.

Та дальші події в наших стосунках із Вселенською Патріярхією приносили сумніви і часто-розчарування. Говоримо, наприклад, про події в Одесі, про листування з Московським Патріярхом, про нерішучість, вагання і явну залежність у своїх рішеннях від настрою в Москві. Наші звертання і навіть особисті візити та розмови (Архиєпископ Антоній після Одеси) не викликали сподіваної реакції. Під час відвідин Вселенським Патріярхом Бавнд-Бруку в жовтні 1997 року відбулися розмови з ним нашої ієрархії в присутності представника Президента України Віктора Бондаренка. Вселенський Патріярх просив листа від Президента України з проханням втрутитися в церковну ситуацію в Україні, щоб привести до єднання всіх Церков в одному Українському Патріярхаті в Києві. На жаль, такий лист від Президента ніколи не вийшов, хоч і був обіцяний. Отже, знову ці розмови не дали бажаних результатів. Це тривожило нас і далі тривожить. Одначе, на мою думку, ще не прийшов час, щоб зірвати стосунки, як дехто вимагає. Ми повинні враховувати позитиви євхаристійного єднання з Вселенською Патріярхією в протилежність до тих моментів, які нас турбують. Залишаючись далі в духовному єднанні з іншими православними церквами світу, УПЦ в США буде продовжувати змагання за одну зі своїх головних цілей: допомога Україні та її Церквам для створення єдиної Помісної Православної Церкви в Україні. Але також не забуваймо, що

(Закінчення на стор. 15)

Корабель нашої...

(Закінчення зі стор. 14)

Церква є релігійною, а не політичною установою, і тому нам треба разом шукати гармонійного поєднання наших духовних потреб з життєвими інтересами української нації.

А тепер про сьогодення. Церковна дійсність не є ідеальною ані там, ані тут. В Україні дві національні Церкви, УПЦ КП і УАПЦ, не можуть знайти спільної мови між собою. Існує неприхована ворожнеча між ними. Третя сила – московська православна Церква – кількісно в два рази переважає дві інші. Ця третя, укріпившись століттями, має величезний вплив на народ і на адміністрацію держави, особливо на Президента. Здавалося б, що головна увага двох національних Церков повинна бути спрямована якраз на це лихо на тілі України. А роботи там – поле без меж. То навіщо боротися між собою? Навіщо входити в конфліктні відносини і цим розривати стосунки з УПЦ в США, коли шість тисяч парафій на рідній землі перебувають під владою супротивника Української Православної Церкви?

Кілька днів тому я мав нагоду побачити відеофільм з подій в Маріуполі. Я бачив юрбу наших православних „хахлів", яка в один голос з московськими батюшками волала „а-н-а-ф-е-м-а!" проти Філарета. Це ж наші „хахли в рясах" нахабно лізли до кабінету адміністратора області і вимагали вигнання Патріярха Філарета. Це ж там представник Президента, тричі зігнувшись перед московськими попами, обіцяв, що „всьо будет здєлано".

В березні я побував в Закарпатській області, де розподіляв допомогу від УПЦ в США потерпілим від повені. На Закарпатті немає жодної церкви Київського Патріярхату або УАПЦ. Чи це не є пріоритет для наших церковних діячів в Україні?

Переді мною лежать чотири книжечки під заголовком „Розмови про страшне сьогодення" – серія послань Патріярха УАПЦ Димитрія до українського православного народу. Книжечки передруковуються і поширюються тут, в США. Вони всі присвячені „Схизмі Філарета"! Нема ані одного доброго слова про другого українського Патріярха. До чого це веде? І чому ця „література" тепер поширюється нами – православними українцями в діяспорі, які дотепер жили згуртовано і мирно, будували і скріплювали свою Церкву і навіть помагали Україні? Чи не віщує це ще один фронт між нами: за УПЦ КП і за УАПЦ?

Від часу прийняття омофору Вселенського Патріярха пройшло 4 роки. Майже відразу після цієї події появилися хвилювання в наших парафіях відносно доцільности цього акту. Багато вірних УПЦ в США мали сумніви, вимагали інформації та деталів цього акту. Що було підписано? На яких умовах? Які зобов'язання? Вияснення не допомагали, вони були і непереконливі. В цьому була слабкість пресово-інформаційної служби УПЦ в США.

15-ий собор зробив ще один крок для вияснення питань, які турбували деяку частину делегатів, прийнявши резолюції комісії з міжцерковних відносин та відкинувши запропоновані зміни в статуті. Здавалося, що рішення собору, прийняте більшістю голосів делегатів, повинно бути міродайним для всіх в соборноправнім устрої Церкви. Та і це не зупинило злоякісної роботи проти Церкви. Соборноправність трактується по-своєму: якщо не моє, тоді це не соборноправність. Незадоволені сподівання далі викликають недовір'я до єпископату.

Сумніви відносно виконання постанов соборів ще більше підливали олії до вогню. Все більше ставало очевидним, що почалася акція не так за приєднання до УПЦ Київського Патріярхату, як за ослаблення і зруйнування Української Православної Церкви в США зсередини. В цім намірі далі розсилаються листи, памфлети, журнали повні неправди та образ. Старі, відомі нам методи підсилюються новими спеціялістами в пропаганді і агітації з України. Пригадаймо, яку гірку чашу випив Патріярх Мстислав від цих же „істинних православних".

Ми ж ще пам'ятаємо листи і брошури, повні глумлення над Мстиславом, які поширювалися в такий же спосіб, як і тепер. Тепер вони використовують ім'я Мстислава для своїх цілей. З колишніх анти-мстиславців вони перетворилися на завзятих прихильників Мстислава.

Особисто я не проти приєднання кількох парафій з США до УПЦ Київського Патріярхату чи до УАПЦ. Це їхнє бажання і вибір. Алe чому це не зробити мирно, спокійно і без прокльонів?

Одна, об'єднана помісна Українська Православна Церква в центрі України – Києві є також моїм бажанням, до якого буду стреміти до кінця свого життя. В данім часі Київський Патріярхат символізує таку Церкву. Ми ж повинні пам'ятати, що поділи між нашими Церквами в Україні є досить складні і глибокі. Та все ж важливим для розвитку і зміцнення наших Церков там і тут є здобуття єдности між собою, як також і потреба досягнути порозуміння і взаємопідтримки, знайти спільну мову та сферу для конструктивної співпраці між собою. Ми ж всі є християни і брати по вірі і крові! Тому я проти намагань руйнування Церков, проти фальшу, проти поширення ненависти і неправди, проти боротьби між собою, проти самоїдства, бо це врешті-решт ослаблює нас як тут, так і там.

Від часу прийняття омофору Вселенської Патріярхії відбулися два собори – 14-ий і 15-ий. Перший схвалив прийняття омофору (лише 32 голоси з 206 були проти). Другий – 15-ий – відкинув пропоновані зміни статуту, залишаючи попередні, згідно яких УПЦ в США продовжує бути соборноправною, незалежною Церквою. Ще більше: собор приймає рішення звернутися до Вселенського Патріярха з вимогою вияснити свої позиції відносно Української Церкви. Відповіді на листа, якого мав вислати Митрополит, дотепер ще не маємо.

Рада митрополії на останньому засіданні 15–17 липня ц. р. вирішила зробити ще кілька рішучих кроків в нашому прагненні допомогти нашим братам в Україні. З цією метою від Ради митрополії висилається лист до Вселенського Патріярха з вимогою вияснити свої позиції відносно Церкви в Україні, а в вересні делегація від Ради митрополії УПЦ в США їде до Царгороду з метою безпосередньої розмови з Патріярхом Вартоломеєм. І можливо, ми всі дійдемо до рішення, що час делікатної дипломатії скінчився.

Отже, наша праця для добра Церкви тут і там продовжується. Цілком зрозуміло, що для досягнення нашої мети потрібна єдність і співпраця. Приклад останнього собору показує, що досягнути бажаного можна лише спільними силами мирян і духовних членів нашої Церкви. Тому самовиключення з повноправних членів Церкви через невиконання обов'язків, які диктує статут, приносить втрату голосу якраз тоді, коли цей голос є особливо потрібний. Парафії, які цим шляхом самі себе виключають з системи Церкви, втрачають право брати участь в соборах Церкви. А неприсутні не мають слова!

Сподіваюся, що мої погляди і думки про теперішню ситуацію в Православній Церкві допоможуть зрозуміти складність, як також і критичність стану наших міжцерковних відносин. Перебіг подій, поданий в цій статті, не є шуканням якогось „вибачення", яке пропонує д-р П. Шаєнко. В церковній політиці, як і в політиці взагалі, холодні факти, хоч часом і невдячні, повинні мати першість перед емоційними вибухами наших бажань чи сподівань.

Перелічені факти є лише малою частиною з праці Української Православної Церкви в США в її історичному призначенні бути форпостом Українського Православ'я в світі. Я певний, що вдумливий читач знайде в моїх рядках відповідь хоч на частину своїх сумнівів чи вагань.

Хочу ще раз підкреслити, що від Києва ми ніколи не відрікались і не відречемося. Та корабель нашої Церкви буде пливти в тому напрямі, на який його спрямують люди на борту. Ті, які в паніці стрибають з корабля в воду, не матимуть впливу на його курс.

Д-р Анатолій Лисий
Міннеаполіс

Пропустили важливе прізвище

У „Свободі" 30 липня ц. р. появилася стаття під ініціялами „Х. П." – про 50-річчя першої української католицької парафії у столиці США і спорудження собору Пресвятої Богородиці. У цій статті згадується – і цілком справедливо – багато прізвищ, крім одного. Однак саме такого, якого пропустити аж ніяк не можна. Маю на увазі ім'я найважливішого творця собору, на жаль, вже покійного архітектора Мирослава Німціва... Щоб читачі краще зрозуміли обставини спорудження цього собору, згадаю той час, коли йшлося про пошук найвідповіднішого архітектора.

Отже, Будівельний комітет у Вашінгтоні звернувся з пропозицією до кількох наших архітекторів виготовити ескізні рисунки майбутнього собору і подати їх Будівельному комітетові.

Після одержання цих рисунків Будівельний комітет мав зустріч з усіми авторами і вибрав два проєкти до остаточного вирішення – проєкт архітектора Німціва та мій.

Ці два вибрані проєкти були опубліковані у „Нотатках з мистецтва" в серпні 1976 року (головним редактором цього цікавого журналу був відомий мистець Петро Мегик).

29 серпня 1975 року я отримав листа від Будівельного комітету собору Пресвятої Родини, що вирішено вибрати проєкт архітектора Мирослава Німціва, а мені подякувано за кооперацію.

Ціллю цього мого уточнення є оборонити професійний престиж мого колеги архітектора Мирослава Німціва, шановане ім'я якого у нетактовний спосіб пропущено у згаданій статті в „Свободі".

Любомир Калинич

ЗВІДУСІЛЬ

Вбито двадцятого журналіста

Товариство „Репортери без кордонів", що діє у Франції, повідомило, що нинішнього року при виконанні службових обов'язків вбито вже двадцятого журналіста – в Колюмбії загинув Дж. Ґарзон. Найбільше журналістів вбито у Сьєра Леоне – 10, в Югославії – шість. Раніше в світі була тенденція до зменшення трагедій серед журналістів (в 1994 році загинуло 103, в 1995-му – 51, в 1996-му – 28), але події в Югославії і Сьєра Леоне порушили її.

Папараці не винні

Французький прокурор, який розслідував обставини смерти принцеси Діяни, запропонував відкликати звинувачення проти дев'яти фоторепортерів, які були на місці події і звинувачуються у створенні обставин, які призвели до трагедії, і неподанні допомоги потерпілим. Прокурор заявив, що вміст алькоголю в крові водія Діяни перевищував норму.

В Єрусалимі не хочуть змін

Ізраїльська поліція замурувала вночі отвір у південній частині стіни Храмової гори в Єрусалимі. Це було зроблено за вказівкою прем'єр-міністра Ізраїлю Ехуда Барака. Минулого тижня ісламська рада, яка керує Храмовою горою, де знаходиться мусульманська святиня - мечеть Аль-Акса, розпорядилася розширити цей отвір настільки, щоб через нього могла вільно проходити людина. В Ізраїлі ці дії розцінили як порушення статус-кво у Східному Єрусалимі і зазіхання на ізраїльський суверенітет над містом.

Не помирилися росіяни і білоруси

Під час футбольної гри на стадіоні „Динамо" в білоруській столиці Мінську підрозділ спеціяльного призначення затримав кількасот росіян, які приїхали з Росії на цю гру і поводилися аґресивно: кидали петарди і чинили опір міліції. Білоруси скандували: „Валіза–вокзал–Росія!" Російських гостей тримали до 11-ої вечора на стадіоні, після чого автобусами розвезли по комісаріятах міліції. Проти двох порушено кримінальні справи, 49 осіб оштрафовано.

У Севастополі спалено російські наркотики

624 кілограми кокаїни вартістю півмільярда доларів вилучила і спалила українська митниця у Севастополі. Наркотики виявлено на російському судні, що прибуло з Колюмбії. За останні два роки українські служби перехопили близько 900 кілограмів кокаїни і 6 тонн гашишу – переважно з Південної Америки, Афганістану, Індії.

Пес застрелив господаря

В Німеччині поліція виявила тіло мисливця, застреленого біля його авта. В авті на передньому кріслі сидів пес власника з рушницею, яка, очевидно, вистрелила, коли пес стрибнув до авта.



Екзамен на громадянство

Запитання і відповіді

Якщо ви плянуєте здавати екзамен на громадянство США, то варто ознайомитися із запитаннями, які найчастіше задають на ньому, а також відповідями на них. Якщо ви недосконало знаєте англійську мову, то потренуйтеся розпізнавати, що саме у вас запитують. Сьогодні – сім перших запитань.

1. What are the colours of our flag?
Red, white and blue.
Які кольори є на нашому прапорі?
Червоний, білий і синій.

2. How many stars there are in our flag?
Fifty.
Скільки зірок на нашому прапорі?
50.

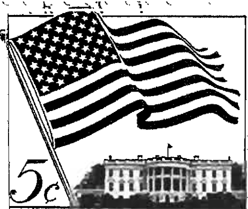
3. What colour are the stars of our flag?
White.
Якого кольору зірки на прапорі?
Білого.

4. What do the stars on our flag mean?
One for each state in the union.
Що означають зірки на нашому прапорі?
Одна зірка для кожного штату.

5. How many stripes are there in the flag?
Thirteen.
Скільки смуг на нашому прапорі?
13.

6. What colour are the stripes?
Red and white.
Якого кольору смуги?
Червоні і білі.

7. What do the stripes on the flag mean?
They represent the original 13 states.
Що означають смуги на прапорі?
13 перших штатів.



На державному прапорі США є 13 горизонтальних смуг (7 червоних і 6 білих), що чергуються. Вони означають 13 перших штатів, які понад 200 років тому утворили єдину державу – Сполучені Штати Америки. У лівому верхньому куті прапора розміщено синій прямокутник, на якому є 50 білих п'ятикутних зірок – за числом штатів, що входять до федерації.

Як вкладати гроші в цінні папери Америки

Люди, які виросли в СССР, пам'ятають сумної слави облігації державних позик, які вони були змушені купувати в примусовому порядку. В США теж продаються державні облігації, але купувати їх ніхто не змушує. Проте люди купують їх, щоб збільшити свої заощадження за рахунок відсотків. Що це за папери?

Скарбові бони **T-bills**, які випускаються на 3, 6 і 12 місяців. Їх продають на авкціонах без процентів, за ціною, яка нижча від номінальної саме на суму процента, тобто процент включений у ціну. Ці бони можна придбати не менше як на десять тисяч долярів.

Скарбові ноти **T-notes** випускаються на час від 2 до 10 років. 2–3- річні бони коштують по 5 тисяч, інші – по одній тисячі долярів.

Довготермінові облігації **T-bonds** випускаються на час від 10 до 30 років. Їх вартість – 5, 10, 50, 100 тисяч і один мільйон долярів.

Скарбові облігації можна купувати чи продавати в будь-яку мить. Курс продажу щодня публікується в газетах. Облігації, акції, інші цінні папери купують через маклера, маючи рахунок в маклерському домі. Їх продають деякі банки. Цінні папери можуть бути виписані на пред'явника, тому їх не можна поновити в разі втрати. Випуск таких паперів припинено в 1982 році. До 1986 року випускались реєстровані цінні папери – **registered securities**, на сертифікатах яких друкувалося прізвище власника. Треба стежити за терміном виплати відсотків на ці папери, якщо ви зберігаєте їх вдома. Після 1986 року держава почала випуск цінних паперів тільки в формі попередньої реєстрації – **book-entry securities**, за якою і менші сертифікати не видаються, але облік ведеться в комп'ютерах. Також і відсотки залічуються на ваш рахунок автоматично, з комп'ютера. Оскільки державні облігації випущені на 30 років, зараз в обігу є всі три їх види.

У 1986 році впроваджено програму **Treasury Direct**, яка дозволяє купувати цінні папери за середньою їх ціною, складеною на авкціонах, і тримати їх на рахунках Банку федеральних резервів.

Щопонеділка Державна скарбниця продає на авкціонах фінансових інституцій ноти, в інші дні – решту облігацій. Кожен індивідуальний інвестор може купувати облігації. Для цього треба відправити рахунок, зателефонувавши до найближчого Банку федеральних резервів, і попросити заяву, до якої додати чек – **cashier's** або **certified check.**

Облігації можна купувати через Інтернет. Від 16 вересня 1998 року бони T-bills коштують по тисячу долярів. Номінали інших видів облігацій залишились на рівні тисячі долярів. Цінні папери доступні для дрібних інвесторів поза посередниками, що дозволяє заощадити на процентах. Рентабельність урядових облігацій вища від пропозицій банків. Але інвестування в акціях теж необхідне, тому що впродовж останнього 10-річчя біржа йде вгору в середньому на 19 відсотків щороку.

(За матеріялами американської преси)

Ліміт віз H-1B вичерпано

Минулого року Конґрес США збільшив ліміт віз H-1B для чужинських спеціялістів, які запрошуються на тимчасову працю, з 65 тисяч до 115 тисяч на рік. Йшлося передовсім про фахівців з електроніки, яких бракує в США. 46 відсотків з тих, хто приїхав до США, становлять програмісти, архітектори, інженери. Ліміт віз нинішнього року вичерпано, і розгляд наступних заяв почнеться з 1 жовтня.

Брошура про лотерею на п'ятьох мовах

У зв'язку з оголошенням умов іміґраційної лотереї DV-2001 міська влада Нью-Йорку видала брошуру з умовами лотереї п'ятьма мовами (крім англійської). Її можна замовити за адресою: **New York City Department of Consumer Affairs, 42 Broadway, New York, NY, 10004, Attn: Visa Lottery.**

Мій перший пасажир

Стюардеса кинула на мене здивований погляд – я вийшов з лазнички із свіжовимитими черевиками, мокрими, як в час осінньої зливи...

Ну як їй пояснити, що мені не хотілося приносити на вільну землю навіть куряву з московського летовища, з ленінсько-сталінсько-хрущовсько-брежнєвсько-ґорбачовського СССР. І попри велику радість, я летів весь час в стані озлоблености. З мене виходила пара всепоглинаючого обурення, що я летів до іншої країни з ласки диктатора – знаного, шанованого цивілізованим світом, але ж все таки диктатора. Щоб якось вгамувати своє роздратування, я заспокоював себе думкою, що коли „таваріщ" Ґорбачов дозволив мені покинути його збанкрутоване комуністичне царство, то тоді „товаріщ" Смогитель може виписати дозвіл вищезгаданому „таваріщу" двічі на день ходити за потребою до лазнички... Природне право людини бачити різнобарв'я земної кулі "таваріщі" демонстрували світові як щось нове, як своєрідний моральний НЕП з міжнародною „погрємухою" перестройки. І поки я бубонів, що після сімдесяти років тотального руйнування вже не залишилося матеріялу для перебудови, і що потрібний глибокий, широкий і тотально всеохоплюючий демонтаж усієї системи, літак торкнувся своїми круглими черевиками бетонного тіла сірої смуги, котрій (не так, як мені) пощастило народитися і жити на вільній землі...

Коли я виходив з літака, мої відчуття були схожими на відчуття крота, котрий нарешті докінчив свій кротячий тунель від низу однієї земної півкулі до вершини протилежної, щоб вдовольнити свою цікавість: „А що ж там, на протилежному кінці світу?". А на протилежному кінці світу на наш літак чекало авто-тягар з кольоровим телевізором в кабіні, котрий полегшував водієві доїзд до дверей літака... „Почалося" – подумав я... Потім був гастроном довжиною у 200 метрів з десятками касирів, з шістнадцятьма сортами горіхів, з двадцятьма сирами, з сорока шістьма видами ковбас... Світ на протилежній частині глобуса виявився не лише іншим, але й абсолютно протилежним.

Згодом я таки віднайшов три дотичні поміж цими протилежними суспільствами. На цьому світі, як і на тому, поперше, вранці потрібно снідати, подруге, потрібно мати гроші, щоб купити сніданок, потретє, потрібно мати джерело, котре давало б тобі ці гроші...

Мільйони новітніх Колюмбів, прийшовши до такого висновку, стають одразу стовідсотковими американцями, залишається ще стати мільйонером, щоб бути американцем з великої літери. І для майбутнього мільйонера справді відкриті мільйони доріг. Скажімо, купив старенький будинок за 20 тисяч, підправив трохи і продав за 40, або відкрив ресторан „Гопак" – американці не знають нашої кухні, тим більше, що у Вашинґтоні немає жодного українського ресторану... Але для започаткування будь-якого бізнесу потрібний стартовий капітал, і знову все повертається на „круги своя" – де взяти гроші для початкового капіталу?

І ось саме в цей час міг добрий приятель подав добру пораду: „Таксі! Щодня, як мінімум, 100 долярів, 3000 щомісяця, 30,000 щороку".

Курси водіїв таксі, права в кишені, і ось ти (в котрий раз!) знову новітній Колюмб! На новісінькому „Ред тапі", плавно опустивши ногу з гальма, повільно відкриваєш ще одну сторінку таємничої книжки під все ще таємничою назвою „Америка".

Ось і очікуваний сиґнал з комп'ютера: „Чи ви можете прийняти пасажира в такому-то квадраті?" Звичайно, хоча це і трохи задалеко від мене, але – це мій перший пасажир! Натискаю гудзика – „приймаю", швидко на мапі вивчаю потрібний мені квадрат, знаходжу адресу і прямую до потрібної вулиці, до потрібного будинку. Так, це новозабудований район, дільниця, де живуть заможні люди. Ось ця вулиця, а ось і потрібний мені будинок. Старший чоловік і молода пані, мабуть, служниця, подумалось мені, вже чекали на мене. Повільно спиняюсь, пані відчиняє задні двері, шанобливо допомагає чоловікові зручно вмоститися, зачиняє двері, привітно подає знаки прощання, і я плавно починаю розвертати авто в зворотньому напрямку. „Вам, пане, куди?" – „Прямо". „Приємно мати першого пасажира, котрий знає дорогу" – подумав я. „А зараз ліворуч чи праворуч?". Той мовчки подав знак праворуч. Я повернув вправо, подивився на пасажира – він схвально кивнув головою. Через кілька хвилин я поцікавився, а куди, власне, ми їдемо. Пасажир промовчав. І справді, хіба мені не однаково... Ще через п'ять хвилин я знову поцікавився, чи ми правильно їдемо. Пасажир простягнув праву руку вперед і коротко промовив: – „Прямо". Цей лаконічний жест вгамував мій неспокій. Праворуч вигринули контури приватного університету. Яка краса! Яке багатство архітектури! Як талановито поєднано у величезній кількості колон строгість і простоту дорійського ордену з святковою пишністю йонійського! Обов'язково потрібно дізнатися, чим славиться цей білостінний і ефективний університет. Я запитав пасажира, чи ми продовжуємо їхати в потрібному нам напрямку, і той, як і раніше, лаконічно і впевнено, вказівним пальцем правої руки показав поперед себе, і якось навіть на цей раз урочисто, то-

(Закінчення на стор. 22)

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

В саду скульптур Лео Мола

Святкування 50-ліття творчости Леоніда Молодожанина в Канаді

Цього року минає 50 літ творчої праці в Канаді Лео Мола, видатного українського скульптора з міжнародною репутацією. Щоб гідно відзначити цей золотий ювілей і вшанувати мистця, Канадсько-Українська Мистецька Фундація організує бенкет в суботу, 18 вересня 1999 року, в залі Інституту св. Володимира в Торонто. У неділю, 19 вересня, у відновленій галереї Канадсько-Української Мистецької Фундації відбудеться виставка скульптур, графіки і картин Лео Мола.



Сад скульптур Лео Мола у Вінніпезі.

Лео Мол – це артистичне ім'я Леоніда Молодожанина – відомого канадського скульптора українського походження. Праці Лео Мола знаходяться не тільки в Канаді, але також в Америці, Англії, Німеччині, Італії, Аргентині, Бразилії, Україні та Росії.

Пам'ятники Тараса Шевченка роботи Молодожанина можна побачити у Вашінґтоні (1964), Буенос-Айресі (Арґентина, 1971) і Прудентополі (Бразилія, 1989).

Маестро Мол знаменитий портретист. Він створив багато портретів таких славних людей, як Вінстон Черчіль, Двайт Айзенгавер, Джон Діфенбейкер, Кардинал Йосиф Сліпий, Папа Іван XXIII, Королева Єлизавета, Папа Іван Павло II. Це голови, бюсти або фігури на повний зріст, що з надзвичайним хистом передають подібність і характер тих особистостей.

Як вияв пошани і признання за його творчість у найбільшому парку у Вінніпезі, уряд Манітоби відкрив 1992 року „Сад Скульптур Лео Мола". Цей спеціяльно збудований павільйон і сад присвячені виключно творчості мистця.

Леонід Молодожанин народився 15 січня 1915 року в м. Полонному на Волині (тепер Хмельницька область) в родині гончаря. Виростав у Сибіру, куди переселили його батьків 1916 року, а від 1929 року – в місті Нальчику на Кавказі. У 1936-1940-их роках навчався в Академії Мистецтва в Ленінграді, у проф. Матвія Манізера, потім працював і вчився у Німеччині і Голяндії. До Канади приїхав разом з дружиною в грудні 1948 року, поселився у Вінніпезі, де проживає дотепер.

У своїх скульптурах маестро Мол продовжує традиції академічно-клясичного мистецтва, використовуючи досвід старих майстрів часів Ренесансу і Клясицизму.

Всі його праці реалістично-ідеалістичні, базовані на тім, що мистець бачить і спостерігає. Мол різьбить в камені, але найбільше його скульптур ліплені в глині чи пластиліні і відлиті у бронзі.

Лео Мол знаменитий вітражист. Він запроєктував і виконав вітражі в 27 храмах різних віросповідань. Для української катедри свв. Володимира і Ольги у Вінніпезі, мистець створив 30 великих вітражів на тему подій з історії Української Церкви.

Особисті виставки мистця відбулися у приватних і державних ґалеріях у Вінніпезі, Торонто, Саскатуні, Бенф, Клайнбурґу біля Торонто, Мюнхені. Про маестра Мола та його творчість



Тарас Шевченко (1964). Фігура з пам'ятника у Вашінґтоні. Бронза.

є декілька фільмів та книжок. Його іменем названа школа в Баварії, у Німеччині.

Три канадські університети надали маестрові Лео Молеві почесні докторати. Він є членом Королівської Канадської Академії Мистецтв і Спілки скульпторів Канади, членом Об'єднання мистців Америки і членом Спілки німецьких мистців.

У 1967 році Канадський уряд нагородив його Золотою Медалею з нагоди 100-ліття Канади, а 1989 року – Орденом Канади. Академія Мистецтв Парми в Італії відзначила його творчість золотою медалею в 1979 році.

Тепер українська громада в Торонто матиме нагоду вшанувати славного українського мистця – скульптора і вітражиста.

Д-р Дарія Даревич,
історик мистецтва
Фото Остапа Гавалешка

Цим дітям ціни нема!

30 липня українська громада Лонґ Айленду, в Нью-Йорку, мала можливість послухати концерт у виконанні ансамблю „Таланти твої, Україно" з Білої Церкви, що коло Києва. В домівці парафіяльного осередку св. Володимира в Юніондейлі зібралось біля 150 осіб. На сцену вийшли діти і підлітки з програмою „Діти-дітям". Сум і якась тривога спостерігалась на личках дівчаток і хлопчиків. Сумні пісні і поеми про трагедію в Чорнобилі викликали сльози в очах глядачів. Скрипка в руках молодого віртуоза, 12-річного Дмитра Демидова захопила глядачів. В її звуках був весь біль України. Аж в другій половині програми, з'явився усміх і радість на личках отих молодих артистів. Дитяча молода невинна радість вплинула і на глядачів. Юлія Кашуба здивувала нас цирковим етюдом „Еквілібр". Не можу всіх поодинці вихваляти, одне лиш знаю, що цим дітям ціни немає! Це молода Україна. Діти з-під Києва несуть у світ широкий нашу пісню, нашу мову, сум чорнобильський і радість вільної України.

Велика похвала і вдячність від нашої громади для Марії Байди за організацію приїзду ансамблю. Рівно ж Володимирові Байді належиться хвала. Це він був провідником групи по американських дорогах і містах.

Михайло Якубовський

Дуже цінна книга, та як її видати?

У січні цього року минуло 120 років від дня народження славетного українського композитора Станіслава Людкевича (1879-1979). Його ім'я займає важливе місце в історії світової музики. На жаль, ми донині не маємо повного видання музичних творів Людкевича, і про таке видання через несприятливі фінансові умови покищо не йдеться. Проте два томи його музикознавчих праць, які підготувала для друку вдова композитора З. Штундер, вже готові до друку.

В історії української музики й музикознавчої думки ми не маємо подібного випадку. Це справді унікальна збірка, що охоплює наукові дослідження, ґрунтовні нариси про українських композиторів і виконавців, праці з фольклористики, церковної музики, музичного шкільництва і педагогіки, теорії музики, критичні огляди та рецензії, публічні виступи та спогади. Це справжній літопис музичного життя Галичини за три чверті століття (1897-1971). 1973 року видано однотомну збірку музикознавчих праць Людкевича, яка через три дні була знята з продажу і майже весь тираж був знищений – через так звані „ідейно-політичні помилки." У 1995 році Львівська обласна державна адміністрація виділила кошти, за які видавництво „Стрім" виконало підготовчі роботи (комп'ютерне складання тексту, редагування, виведення на плівки). Але надалі фінансування були припинено. На ювілейний 1999 рік обласна державна адміністрація передбачила в бюджеті кошти на видрук цієї збірки, але фінанси покищо не надійшли. Інститут українознавства ім. Крип'якевича НАНУ разом з видавництвом Отців Василіян „Місіонер" остаточно підготував до друку цю збірку – у двох томах загальним обсягом 1200 сторінок: „Станіслав Людкевич. Дослідження, статті і рецензії".

Звертаємося до всіх шанувальників української музики з проханням фінансово підтримати це видання і таким чином спричинитися до гідного вшанування пам'яті видатного українського композитора. Кошти просимо надсилати на рахунок видавництва оо. Василіян „Місіонер" з нотаткою „На видання книги Станіслава Людкевича": р/рах **2600400012937 ОДАК Укрсоцбанк м. Львів, МФО 325019 Код ЗКПО 22332174**, або на валютний рахунок в США: **Bankers Trust Company, New York, SWIFT: BKTRUS33 04094040 USD.**

Ярослав Ісаєвич,
директор Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, академік,
Микола Литвин,
завідувач видавничого відділу



З нових віршів про Україну

Володимир Бровченко

Повернення Богородиці

Сусідів добрих завжди
вдосталь мали,
Не бідними були й на ворогів,
Отих, що Богородицю украли,
Щоб більше не вродилось нам богів...
Москалю-німче-турчине-монголе,
Віддай, що взяв... Й віднині не гріши.
Охтирську Матір врятував Микола
І прихистив у домі та в душі.
Вона до нас вернулась серед літа,
І, хто хотів, почув оці слова:
– Ви ще живі, мої нещасні діти?
Як бачите, і я іще жива...

Спитала нас Охтирська Божа Мати:
– Чи розірвали кайдани раби?
Не вгробили ҐУЛаги, автомати,
Ані оті чорнобильські гриби?
В літа козацькі, неймовірно давні,
До цього світлоносного чола
Католики молились, православні
– Усіх єднала Мати, як могла...

Ще по степах гуляли вільні дрофи
І ніс Дніпро священність голубу.
Ще Синові далеко до Голгофи,
Та Мати знала вже його судьбу.
Які судилися їй терни й хащі!
Стояли люди й плакали:
– Прийшла!
То, може, Україна не пропаща,
Хоч воріженькам знову несть числа...
Зібрались – сиві, а не білобрисі...
Душпастир промовляв –
заморський гість.
Стояли поруч і Дмитро з Борисом,
І їм з очей не пломеніла злість.
Один добродій тихо, не гнівливо
(Він не погиб у брежнєвській тюрмі):
– Вона уже не має сил для дива.
Як дива ми не створимо самі.

Зірви, Мадонно, нам із душ полуду,
Не допусти до братовбивства, мсти!
Яви, Скорботна, ще одненьке чудо:
Збери нас коло себе і прости.

Михайло Ткач

Ми

Багато нас розсіяно по світу,
Без України нас багато є,
Та кожен в гранослові заповіту
Себе до України додає.
Поховані на цвинтарях далеких,
Ми із могильних вікових чужин
Вертаємось душею, мов лелеки,
На мед солодкий і гіркий полин.
Не треба нам у тім душевнім леті
Ніяких віз на право воротя.
За рідне наше місце на Плянеті
Ми доста заплатили за життя.
І зайдами потерзані до крові,
Не раз були позначені тавром
За право покохатися у слові,
Що в корені освячене Дніпром.
Та ми таки кохалися в тім слові,
І множились від нього, і росли.
Хоч правда,
крім Тараса в нашій мові,
І Гнучкошеєнкови теж були.
Були вони такі кривоязикі,
Що й мати рідна взнати не могла,
І в тім, хіба, були завжди великі,
Що без жалю калічили слова.
Та є, напевне, чудеса-таїни,
Якщо послужливо гнучи хребти,
На Україні ми без України
Себе таки зуміли зберегти.

НОВІ ВИДАННЯ

За відродження духовности України

Іван Савич, „Інтинські тернії" (Збірка поезій та спогадів). Видавничий фонд „Джерело", 1998.

Збірка поезій та спогадів „Інтинські тернії" колишнього політв'язня Комі-ҐУЛаґу Івана Савича є однією з найновіших у серіялі „Комі-ҐУЛаґіяна". Вона складається з трьох розділів: "Інтинські тернії", „Стежинами спогадів" і „Золоті покоси", що тісно сплетені між собою часом.

Збірка „Інтинські тернії", читаємо в передмові, – „це свого роду симбіоз ліричного, епічного і суто особистого..., що дозволяє належним чином усвідомити і оцінити його унікальність і специфічність, відчути незнищенність правди, що є запорукою самого сенсу нашого життя... своєрідна хрестоматія творчої праці з моменту незаслужених поневірянь у ґулаґівських таборах Республіки Комі і до сьогодення".

Стою один. Кругом таке мовчання,
Що все, здається, вмерло на землі,
Що вже не вчуть мені людської мови,
Що з рідних місць не долетить уклін,
Що й сам поволі я в цю ніч зимову
Отак замерзну, стоячи один.

Стає страшно від цих рядків. А тим часом поетичне слово Савича служило в ҐУЛаґу моральною підтримкою для багатотисячної маси зеків, „які поширювали його з вуст в уста або тонесенькими згорточками, що не помітно переходили з рук у руки..." (стор. 7).

Задумуючись над долею свого народу, поет каже йому гірку правду:

Тим часом думку болісну й жорстоку
Ношу давно по життєвій дорозі:
Чому ніколи генія й пророка
Обрати ми не в силі, не у змозі?
А може, їх немає в Україні?
Ні, ні, ми просто їх не знаєм нині.

Поетичний світ Івана Савича не лише правдивий, але й погідний і добрий, а його творчість пройнята життєствердженням.

Мемуари Івана Савича – це також цікаве мистецьке явище, яке веде нас в серцевину страшного ґулаґівського періоду. Усім своїм єством автор протестує проти жорстокости до зовсім невинних в'язнів – вчених, артистів, письменників, вчителів і звичайних хліборобів із високою життейською мудрістю. Їх ув'язнено лише за те, що любили свою Україну. У спогадах „дзвенить музика, наповнена одночасно і трагізмом, і величчю нескореної душі, що підкреслює духовий аристократизм і високі естетичні засади" .

Спогади Савича охоплюють не лише ґулаґівські табори, але також фашистські, які були так подібні між собою. Іван Савич – це взірець письменника, який уважно ставиться до написаного, дбає про чистоту й багатство мови, про виразність художніх засобів. Він прагне до ясности думки і своєрідности форми. Його помітною тенденцією є прагнення до емоційної наснаженості за допомогою уживаних епітетів, як правило, метафоричмо:

Не спинити часу,
не замкнути за ґрати.
Одспівали навіки мої солов'ї.
Доведеться й мені
білий світ залишати
Та полинуть кудись в невідомі краї.
Невідомі! Нехай це печально і грізно,
Та приємно одвічні закони земні,
Бо я знаю: в тобі,
у тобі лиш, Вітчизно,
Сивим попелом
бути безсмертно мені .

У збірці Іван Савич виявив чимало невичерпних скарбів духовности та людяности. Він є „нашим сучасником. На його очах валилася тоталітарна система. І його серце билося в унісон з серцями багатомільйонового українського народу, коли вперше прозвучало „Ще не вмерла Україна" не просто собі як пісня, а державний гимн України". Він це ствердив своїм життям і своїми зусиллями:

Живу й живу, хоч жити й важко нині.
Хай соромно – гамую ж почуття,
Адже підношу в нашій Україні
Низенький рівень людського життя.
Лише за це мені пробачить можна,
Що не згинаюся у час тривожний

Збірка „Інтинські тернії" невелика за обсягом, але ориґінальна і неповторна, що зародилася далеко від України, на чужинецьких полярних просторах, де

...шумить над тундрою зима,
Повзуть сніги, як нескінченні змії.
На хвильку сонце гляне без надії,
І вже бреде із півночі пітьма...

Вбібравши досвід своїх попередників, Іван Савич пішов своєю дорогою в літературі, лишаючись водночас глибоко національним українським поетом. Він родом з Чернігівщини. Поет, журналіст і вчитель. Людина важкої долі. Із перших днів совєтсько-німецької війни, будучи офіцером, потрапив у полон. Після закінчення війни став політв'язнем ґулаґівських таборів у Республіці Комі.

Іван Савич є автором 26 книжок. Він проживає у Старобільську на Луганщині. З нагоди 85-річчя побажаємо Іванові Савичу щасливого здійснення його нових творчих плянів та міцного здоров'я.

Збірка „Інтинські тернії" актуальна, бойова, спрямована проти недругів нашого народу. Вона спонукає до глибоких роздумів. Для вчителів-словесників, викладачів літератури у вузах, студентів-філологів, професійних літераторів і політиків, зокрема тепер, перед президентськими виборами, знати такі книги просто необхідно. Тим часом, на жаль, видаються вони мізерними тиражами та занадто повільно поширюються в Україні.

Володимир Жила

Книга про бібліотеку в Парижі

Василь Михальчук. Українська бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі. Заснування, розвиток, діяльність 1926 – 1993. В-во ім. Олени Теліги, Київ, 1999. 655 стор.

Автор цієї книги дав змогу українському молодшому читачеві, головним чином в Україні, оглянути важливу працю людей, які пронесли любов до своєї Батьківщини через визвольні бої і опинилися на чужині. В кінці 1923 і на початку 1924 років табори інтернованих українських вояків Армії УНР в Польщі були ліквідовані і їхні мешканці оселилися у Польщі та інших країнах, головним чином у Франції, де почали засновувати свої товариства.

Ініціятива створення духовного пам'ятника вбитому московським аґентом Симонові Петлюрі у формі бібліотеки його імени належала Вячеславові Прокоповичеві. Цей вояк, педагог і політик був повністю відданий ідеї боротьби за волю України, і в його пам'яті С. Петлюра був символом цієї боротьби. Думка В. Прокоповича зустріла гарячий відгук серед його приятелів, головним чином в Івана Рудичева, семінарського товариша Петлюри з Полтави. Іван Рудичів повністю присвятив себе становленню бібліотеки. Колишні вояки поспішили з допомогою: одні копійками, інші – книжками і газетами, цікавим державним документом чи пляном бою.

Бібліотека набирала розголосу. Її відвідували ті з наших земляків, хто їхав через Париж. Інші приїздили спеціяльно, щоб подивитися на цитаделю української культури і вклонитися пам'яті провідника. Українські політичні й культурні діячі вважають за честь виголосити доповідь у залі бібліотеки.

Вибух Другої світової війни застав бібліотеку на рівні важливого культурного осередку в українському світі. Вона була сіллю в очах поліційних чинників і ґестапо. Восени 1940 року її замкнули, а в січні наступного року вивезли до Райху. За один день пропали зусилля 15 років важкої праці і коштів. Закінчилась війна. Вже не було В. Прокоповича. За розшуки беруться І. Рудичів, М. Ковальський і О. Довженко.

До дирекції бібліотеки в 1958 році прийшов Петро Йосипишин, який на своєму посту працював 30 років і за цей час вивів бібліотеку на широкий шлях.

В 1959 році Микола Ковальський, тоді секретар ради, почав видавати „Бюлетень бібліотеки", який став цінним джерелом вісток про діяльність установи.

Весною 1991 року в Києві було засноване Представництво бібліотеки, було проведено два літературно-історичних конкурси, присвячені Петлюрі, видано в Києві шість цінних книжок.

Бібліотеку почали відвідувати представники творчої української інтеліґенції, знайомитись з її минулим і сучасним. Вони намагалися відкрити в Києві катедри Петлюріяни й історії Української Народної Республіки.

Автор подав у книзі короткі біографії всіх голів рад бібліотеки і її директорів. Передрук різних статтей, пов'язаних з діяльністю або з історією бібліотеки, – окремий розділ, який починається рядками Д. Андрієвського (1926 р.) про місце України в Европі.

Є також поіменний перелік людей, причетних до діяльности книгозбірні. Книгу закінчують резюме, українською, французькою, англійською та німецькою мовами.

Катерина Штуль,
Париж

Народний артист України Ігор Білозір співає в Америці



Ігор Білозір (крайній зліва) з львівським мистцями на Міжнародному фолкльорному фестивалі в Північній Кароліні (липень 1999 р.).

Український ансамбль „Ватра" колись мав назву „Ритми Карпат". Нинішнього року „Ватрі" вже 20 років. Її засновникові Ігореві Білозіру вдвоє більше, але і він, і ансамбль ще далекі від полудня, ще зростають і досягають нових висот. Народний артист України Ігор Білозір саме має ряд концертів в Нью-Йорку, Філядельфії, інших містах США. 10 вересня увечері він співає в Нюарку, в залі під церквою Івана Хрестителя.

– А коли і де ви вперше заспівали?

– У Радехові, коли народився, вперше подав свій голос. Мабуть, мій голос зворушив батька Йосипа, багатолітнього і незмінного реґента церковного хору. Тож, коли я підріс, батько порадився з мамою Марією і віддав мене у науку до музично-педагогічного училища. Там я став передовсім учителем, вчив сільських дітей музики й співу. І не тільки вчив, а й організовував дитячі музичні гурти. Потім була Львівська консерваторія і професійна діяльність композитора, співака, керівника.

– Ви чимало подорожували з „Ватрою"?

– Так, свого часу об'їздили весь колишній СССР від Балтики до Уралу, від Тихого океану до Північного. Нас радо слухали люди багатьох національностей, але передовсім щиро зустрічали українці, яких доля широко розкидала по світу. Якось на Далекому Сході їхали в такій глушині, що й людину було дивно зустріти. Раптом бачимо: вздовж шляху йде чоловік. Звісно, зупинили авто, кажемо: „Сідайте!" А він як зачув українську мову, то просто отетерів: „Наші хлопці?! Звідкіля?" Виявилося, що поблизу було українське село Хорол, з якого люди негайно прибули на наш концерт.

Українці приїздили, щоб послухати нас, з далеких кінців того безмежного краю. Співали ми й перед вояками в Афганістані, тільки послали нас туди за наказом, невиконання якого мало б погані наслідки.

– Як формується репертуар „Ватри"?

– Починали ми з народної пісні, яка двадцять літ тому мала значення символу, протесту. Тепер переважно гурт співає мої пісні. Крім пісень, я пишу музику для кіно, театру імені Марії Заньковецької, інструментальні і хорові твори.

– Чи тільки музикою живе мистець?

– Ні, звичайно. Моє захоплення – риболовля, навіть коли і риби немає...Люблю лісові прогулянки, гриби, ягоди...

– А як в цілому живеться?

– Співаки „Ватри" тепер концертують в багатьох краях. Одні виходять з ансамблю, інші приходять до нас. Але я не маю жалю. Це – життя. Талант належить усім, спів не знає кордонів. Я маю свою студію, а це багато значить у творчій праці. Проте мушу сказати, що без меценатства, без спонзорства тепер важко жити мистцям. Життя не чекає, постійно потрібні і нове оснащення, і нові поїздки, нові враження. На це повинні зважати люди, які вболівають за розвиток українського співу.

Я приїхав до Америки не тільки співати, а й розповідати про свій шлях, про життя людей мистецтва. Таку форму зустрічей слухачі сприйняли і схвалили. Буду радий, коли прийдете на один з концертів, почуєте пісні, які вже полюбилися багатьом. Може статися, як це часто буває, що саме на концерті не без подиву дізнаєтесь, що давно знайому пісню написав ваш сучасник Ігор Білозір. Пісні йдуть від автора в народ, стають його надбанням. Мене це тішить.

Розмовляв
Левко Хмельковський

Лікар-архівар-подвижник

Петро Сорока, „Павло Пундій –життя і творчість", м. Тернопіль, 1999 р., 292 стор.

Недавно в Україні побачила в світ монографія про д-ра Павла Пундія. У ній висвітлено складний життєвий і творчий шлях цього відомого українського історика медицини, журналіста і лікаря, багатолітнього архівара Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА).

Протягом кількох десятиліть невтомної праці д-р Пундій зібрав, упорядкував і видав 15 томів „Українського Медичного Архіву", що стало неоціненним внеском у розвиток нашої науки. Крім того, д-р Пундій – довголітній член Головної управи УЛТПА, архівар і директор його бібліотеки, член редакційної колеґії „Лікарського вісника", член редакційної колеґії „Матеріялів для історії української медицини" (том1-2), генеральний секретар Світової федерації українських лікарських товариств, дійсний член Наукового товариства ім. Т. Шевченка, багатолітній меценат Енциклопедії українознавства, Гарвардського проєкту, Фундації підтримки дипломатичних представництв України.

У 15 томах „Українського Медичного Архіву" знаходимо цінні документальні матеріяли про життя і працю таких видатних українських лікарів, як Євген Озаркевич, проф. Маріян Панчишин, д-р Петро та Ольга Моцюки, д-р Юрій Липа, д-р Тома Лапичак, д-р Василь Плющ, д-р Софія Парфенович, д-р Борис Филипчак, д-р Симон Кочій, д-р А. Хрептовський, д-р Павло Джуль, д-р Олександер Кіцер. Четвертий том архіву присвячений лікарській та літературній діяльності автора цих рядків.

У третьому розділі книжки „Павло Пундій" читаємо дуже цінний висновок проф. Ярослава Ганіткевича: „Не можна не відзначити великої подвижницької праці, яку протягом багатьох років проводив автор-укладач довідника-двотомника „Українські лікарі" д-р Павло Пундій.

Як директор бібліотеки і архівар УЛТПА, він не тільки зібрав публікації й інші матеріяли про українських лікарів у всьому світі, підготував і розіслав запитники на безліч адрес, роками проводив інтенсивну кореспонденцію із сотнями лікарів багатьох країн світу, активно збирав матеріяли різних з'їздів, конференцій, презентацій. Зібрані відомості д-р Пундій старанно опрацьовував і на їх основі опублікував чимало статтей і повідомлень про українських лікарів (а також про багатьох фармацевтів), про їх ювілейні дати, а також молоде покоління дипломованих лікарів. Адже в родині самого д-ра Пундія – п'ять молодих лікарів – два сини, дві доньки і невістка (з Києва).

Унікальне видання, яке заснував і багато років проводив невтомний архівар – „Український Медичний Архів" – включає вісім томів (із тринадцяти), присвячених лікарям діяспори. Інші томи також містять цікаві матеріяли про життя і діяльність українських лікарів у світі. Це видання стало важливою ланкою у підготовці довідника, який виходить у світ".

Д-р Юліян Мовчан

Президентські перегони...

(Закінчення зі стор. 5)

* Як перший крок, всі погодились об'єднатись в єдиний бльок, який би протистояв неукраїнським силам, які уособлюють комуно-соціялісти і нинішній режим. І це не просто добрі наміри: процес об'єднання розпочався. А саме, вирішили поєднати зусилля кандидати в Президенти від Руху Юрій Костенко та від Української соціял-демократичної партії Василь Онопенко, про що підписано угоду, яка в кінцевому підсумкові передбачає, що один з цих кандидатів у відповідний момент зніме свою кандидатуру на користь іншого. Дай, Боже, як кажуть. Приклад, гідний всілякого заохочення.

* Другий етап – визначення єдиного кандидата від національно-патріотичних сил, об'єднання прихильників претендентів в єдину команду, що не тільки могло б перепинити шлях до влади як комуністам, так і кучмістам, але й забезпечити обрання справді українського патріотичного Президента.

* І нарешті, найголовніше. Форум схвалив намір низки партій і громадських організацій провести об'єднуючий з'їзд для створення об'єднаної національної демократичної партії. Це тим більше приємно відзначити, що ідея створення масової Української партії широко обговорювалась на сторінках "Вечірнього Києва" та "Української газети" і здобула підтримку громадськости – отже, вона отримала новий поштовх і може реалізуватися.

Форум прийняв низку документів. Зокрема: Маніфест, в якому задекльровані найближчі цілі і завдання національної демократії; персональне звернення-заклик до кандидатів у Президенти Ю.Кармазина, Є.Марчука, В.Олійника, Ю. Костенка, В. Кононова, В.Онопенка, О.Ржавського, Г.Удовенка провести переговори щодо утворення широкої політичної коаліції, яка підтримуватиме єдиного кандидата, реально спроможного перемогти на виборах у жовтні 1999 року; два звернення – до українських жінок та до віруючих, а також – Положення про Координаційну Раду патріотичних, антикорупційних, державницьких, демократичних сил, яка вестиме переговори щодо узгодження єдиного кандидата в Президенти. Форум на тлі офіційних парадностей з нагоди 8-ої річниці Незалежности став променем надії зберегти, утвердити й розвинути незалежну національну Українську Державу, забезпечити українському народові гідний рівень життя. Віриться, що посіяні на цьому зібранні зерна єдности дадуть добрі сходи, які забезпечать очікуваний урожай.

Віталій Карпенко

ВІСІМ РОКІВ...

(Закінчення зі стор. 5)

болючим проблемам прийшли інші, не менш болючі. Найбільш складні соціяльно-економічні проблеми за вісім років незалежности, на жаль, тільки поглибилися. Тож постає невідворотне запитання: як оцінювати результати самостійного розвитку України?

Проблему державотворення і проблеми соціяльно-економічні слід розглядати дещо під різними кутами зору. У цьому переконує приклад Росії. На відміну від інших республік, вона фактично не святкує Дня незалежности. В СССР Російська Федерація була "першою серед рівних", а союзний центр ототожнювався з російським. Проте ця завжди незалежна країна має подібні до інших постсовєтських держав болючі економічні і соціяльні проблеми.

Отже, фактор незалежности прямо не пов'язаний з труднощами повсякденного життя. Прагнучи повернутися до минулого, люди згадують Радянський Союз - велику державу. Насправді ж вони хотіли б знову відчути впевненість у завтрашньому дні, яку давав радянський суспільно-економічний лад. Але ж держава і лад - різнопорядкові явища. Совєтський лад можна по-різному оцінювати, але слід погодитись: він не був зруйнований "потойбічними" силами, а самознищився після того, як вичерпав власні ресурси розвитку. Історики ще не дослідили повною мірою механізм самознищення і не представили своїх висновків на суд широкого загалу. Через те багатьом здається, що минуле може повернутися. Насправді ми не змогли б, якби навіть дуже захотіли, опинитися у "розвинутому соціялізмі". Тепер, як і після семи років першої світової і громадянської воєн, знову б прийшла "доба побудови соціялізму", і прийшла б вона з державним терором як постійним засобом управління. В екстремальних умовах диктатура завжди використовує для утримання влади над суспільством масові розстріли і концтабори. Деякі з наших харизматичних політиків уже заговорили про табори як ефективний засіб розв'язання болючих проблем.

Вісім років тому розкололася льодова брила, що символізувала радянське суспільство. Смуга води між відламками настільки розширилася, що її вже не перескочити. Вимальовується цікавий факт: російська еліта ухиляється від обіймів О.Лукашенка, щоб не взяти на своє утримання білоруську державну машину. Росія явно розвивається по шляху перетворення з імперії на федерацію. Білоруський приклад показує, що російські політики не відмовляються впливати на держави СНД, але не хочуть (тому що не можуть) брати їх на цілковите утримання. Усе XX століття російська еліта не могла навіть уявити собі відділення України від Росії. Проблема виділення України як автономного утворення з суцільного масиву імперських земель уперше була поставлена в березні 1917 року. Вона "визрівала" цілих вісім десятиріч, аж поки у Східній Европі не сталися незворотні геополітичні зміни. Тільки у травні 1997 року Л.Кучма і Б.Єльцин уклали Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною та Росією. Після ратифікації договору Радою Російської Федерації в лютому 1999 року з'явилася можливість твердити, що російський чинник фактично і юридично не має загрожувати незалежності України. Залишається наповнити договір реальним змістом. А це означає й те, що треба розвивати життєво необхідні для обох країн зв'язки в галузі економіки і культури.

Різні політичні сили протиставляють Росію і Европу, наполягаючи на виключному розвиткові зв'язків тільки в одному напрямі. Інтеграція України і Росії за білоруським сценарієм дістала назву Слов'янського союзу. Однак нема потреби штучно протиставляти гіпотетичний "Слов'янський союз" реально існуючому Европейському союзу. По-перше, сама Росія прагне зміцнювати зв'язки з Европою, і вже зробила у цьому напрямі більше, ніж Україна. По-друге, російсько-білоруський союз, як зазначалося, не наповнений реальним змістом. У цьому році, як і в 1994-му, коли теж відбувалися президентські вибори, з'явилося немало вкрай песимістичних публікацій про сучасне становище України. "Катастрофісти" стверджують, що держава стрімко наближається до прірви. Для подібних узагальнень сучасна криза дає немало переконливого матеріалу. Проте "катастрофічні" висновки хибні по суті. Україна виходить з глухого кута на магістральні шляхи розвитку цивілізації.

Проф. **Станіслав Кульчицький**
(ДІНАУ)



В УКРАЇНІ

Українські гокеїсти виграли у „Зірок Росії”

МОСКВА, 20 серпня. (ДІНАУ - ТАСС). Уперше за шість років проведення гокейного турніру “Кубок Спартака” збірна “Зірки Росії” не потрапила до фіналу: сьогодні вона поступилася у півфіналі команді України в додатковому часі гри - 4:5 (1:0, 2:0, 1:4, 0:1). У нашій збірній відзначився Костянтин Буценко, який закинув вирішальну шайбу на 49-ій секунді додаткової 10-хвилинки. Він же забив гольна 50-ій хвилині гри. Інші голі в активі Валентина Олецького (45 - у більшості) Віталія Литвиненка (55) і капітана Василя Бобровникова (60 - біл.). У збірної “Зірки Росії” шайби провели Вячеслав Козлов (10 - біл.), Олександер Королюк (27 - біл.), Вячеслав Буцаєв (39 - мен.) і Олексій Морозів (49). За грою на трибунах московського палацу спорту “Сокольники” спостерігали тисячі глядачів.

Протягом гри росіяни вели 4:1. Але самовіддані дії українських гравців принесли результат.

- Ми налаштовувалися на цю гру, як зазвичай, оскільки знали, що в грі проти “Зірок” всі намагаються показати, на що вони здатні, - зізнався після завершення гри московський тренер Віктор Шалімов. - Покищо ніхто - ані тренери, ані самі гокеїсти не можуть пояснити таку слабку гру в захисті. Адже більшість шайб влітала у наші ворота після першого, а то й другого добивання. Можливо, не так упевнено, як багато кому здалося, зіграв і наш воротар Сергій Подпузько. Як би там не було, але у суботній зустрічі за третє місце хлопці мають все ж розіграться по-справжньому і показати, на що дійсно здатні НХЛовці. ..

Наставник української команди Олександр Сеуканд на післяматчевій прес-коференції зазначив, що склад у нього чималою мірою експериментальний. “З різних причин, до Москви не змогли приїхати 6-7 найсильніших гравців, які виступають за різні клюби Росії, Західньої Европи і Північної Америки, – підкреслив він. - Покривлю душею, якщо скажу, що результат для нас не став несподіванкою. Але все ж ми тренуємося вже три тижні, та й бажання перемогти було, напевно, у нас більше”.

Суперниками української збірної, за недільним фіналом, будуть гокеїсти московського “Спартака”. Учора у півфіналі “Спартак”виграв у команди Казахстану - 3:2 (2:0, 0:1, 1:1).

Світові змагання в Криму

З 9 по 21 вересня нинішнього року вперше в історії України у міжнародному дитячому центрі “Артек” (Крим) згідно з рішенням ФІДЕ (Міжнародної шахової федерації) відбудеться VII Всесвітня дитяча шахова олімпіяда.

З метою якісного проведення цього неординарного змагання розпорядженням уряду України утворено Організаційний комітет на чолі з віцепрем'єр-міністром Валерієм Смолієм.

На своєму першому засіданні оргкомітет розглянув і ухвалив низку невідкладних заходів щодо забезпечення учасникам олімпіяди усіх необхідних умов. Хід змагань юних шахістів світу буде широко висвітлюватися у засобах масової інформації.

Прес-служба Кабінету Міністрів України - ДІНАУ.

Болгарія – пишемо, Франція – на думці



Гравець української збірної Сергій Ковальов (зліва) бореться за м'яч з Івайло Йордановим із збірної Болгарії під час міжнародного товариського матчу у Києві.

Фото Пітера Форда (УНІАН)

КИЇВ. (Юрій Щербак - ДІНАУ). Футболісти національної збірної України в товариському матчі на столичному стадіоні “Динамо” зіграли внічию з командою Болгарії - 1:1. Голі на рахунку Сергія Реброва (83-тя хвилина, з пенальті) та Івайла Петкова (90-та).

Як показала зустріч, кращого спаринг-партнера, ніж болгари, напередодні надзвичайно важливого відбіркового матчу Україна - Франція для нашої команди важко було й уявити. Товариська гра, яка нічого і ні для кого не вирішувала, виявилася напруженішою, ніж офіційна.

Звичайно, болгарська збірна, яка переживає період зміни поколінь, втратила всі шанси потрапити в фінал чемпіонату Евро-2000, набравши в груповому турнірі лише 5 очок у шести поєдинках. Разом з цим, не варто забувати, що в одному з цих матчів болгари не дозволили обіграти себе у Лондоні англійцям (0:0).

Майстерність і характер повністю продемонструвала команда і в Києві, незбагненним чином поєднуючи традиційну технічну манеру гри з відчайдушною жорсткістю. Литовський арбітр Роман Лаюкс був змушений показати гостям 5 жовтих і одну червону картки.

У наших, особливо в другому таймі, було чимало можливостей забити голь. Але це вдалося лише за сім хвилин до фінального свистка, коли Ребров реалізував пенальті. До цього Сергій майстерно обіграв трьох, вивівши на “побачення” з воротарем Коновалова, а того збили у штрафному майданчику.

М'яч у відповідь влетів у ворота Валерія Воробйова після штрафного у виконанні Івайла Петкова та “рикошету”. Прикро, адже до воріт було далеко - метрів 25 і, крім цього, пішов доданий арбітром час...

Склад збірної України: **Шовковський (Воробйов, 63), Гусін (Коновалов, 65), Микитін (Кирюхин, 62), Головко, Ващук, Дмитрулін, Максимов, Ковальов (Попов, 46), Косовський (Максимюк, 46), Паляниця (Цихмейструк, 46), Ребров.**

Леонід Буряк, один з тренерів збірної України: *“Якщо виключити окремі похибки, в цілому грою задоволений. У другому таймі наші футболісти мали дуже пристойний вигляд. За динамікою, самовіддачею цей матч не поступався будь-якому офіційному, і у нас з'явилася чудова можливість по-справжньому перевірити кандидатів у головну команду”.*

Димитар Димитров, головний тренер збірної Болгарії: *“Українська команда нині вважається однією з найсильніших у Европі, тому я побоювався за результат зустрічі. У Київ ми привезли практично всіх найсильніших гравців. В обороні вони виконали тренерські завдання, а ось в атаці, як і раніше, існують великі проблеми... Якщо українці зіграють з французами так, як сьогодні у другому таймі, у них будуть добрі шанси на успіх”.*

Цього ж дня на столичному стадіоні ЦСКА молодіжна збірна України перемогла болгарських однолітків з рахунком 6:2.

М'ячі забили: Венглинський (9-та і 13-та хвилини), Платонов (23), Дранов (41), Малокуцко (62), Косирін (85) - у господарів, Метучев (69) і Стойков (90) - у гостей.

Всеукраїнські літні спортивні ігри: стартували волейболісти

ХАРКІВ. /Володимир Фоменко - ДІНАУ/. У Харківському палаці спорту “Ювілейний” і спорткомплексі Державної академії міського господарства відбувся турнір волейболістів у рамках Всеукраїнських літніх спортивних ігор, що відбуваються під патронатом Президента України.

У турнірі взяли участь збірні 17 областей України.

В ДІЯСПОРІ

30-ий вишкіл юнацтва в спортовій школі „Чорноморської Січі”

Впродовж чотирьох тижнів на оселі “Верховина” тривав вишкіл юнацтва з футболу, тенісу, плавання і відбиванки. Навчання пройшла 71 особа з різних штатів США, зокрема й новоприбулі. Керівниками табору були М. Стебельський і О. Твардовський. Їм допомагали досвідчені опікуни-виховники.

В наступному числі „Свободи” буде вміщено докладну розповідь про цей літній табір.

Календарець тенісових змагань -1999

4–6 вересня	– Першості УСЦАК, Союзівка
18–19 вересня	– КЛК, Союзівка
2–3 жовтня	– „Тризубівка”

Мій перший...

(Закінчення зі стор. 16)

ном дуже вдалої, а то й, можливо, талановитої проповіді священика, майже проспівав: „Пря-а-а-мо!". Прекрасна дорога, висока швидкість, передзвін ранішніх променів на капоті новісінького восьмициліндрового „Форда" моделі „Меркурій" – все це разом взяте давало той гостровідчутний в цій хвилі шарм, що коротко, вагомо і вичерпуюче акумулювався в одному слові : Америка!

Раптом мій погляд упав на лічильник. О Боже! Там показувало вже десь біля п'ятдесяти долярів! Я швидко навів зеркало на обличчя пасажира і побачив безтурботно щасливе обличчя з беззвучно плямкаючими губами. Саме в цей час біч дороги до нас наближався трактор. Я спокійно і м'яко почав гальмувати, пасажир продовжував щось щасливо мимрити... Я швидко підійшов до тракториста і, попросивши пробачення, коротко виклав свої побоювання щодо розумової повноцінности свого пасажира. Тракторист без особливого ентузіязму зліз зі свого робочого місця і мовчки подибав до авта. „Сер, куди вам потрібно їхати?! – запитав тракторист. Усміхнений пасажир радісно простягнув руку вперед і дав словесне підтвердження, що його рука означає не щось інше, як тільки безсумнівне – „вперед!". Тракторист подивився не то на мене, не то на трактора і пішов до свого звичного робочого місця.

На щастя, комп'ютер зберігає зворотні адреси, і за якийсь час я доправив свого вічно щасливого пасажира до його будинку. На нас вже чекали старша жінка з тією ж самою професійно усміхненою служницею. Я вийшов з авта, і, вітаючись, запитав, чому служниця не поінформувала мене про „своєрідність" ситуації. Старша пані пояснила мені, що, на жаль, інформація про її чоловіка не записана в контракті обов'язків її служниці. А згідно з контрактом з компанією „Ред топ" водій таксі має знати усе про пасажира за даною адресою. Вона простягнула руку... Я швидко опустив очі донизу на випадок майже рідного – „вперед". Але її свіжа, як на її вік, рука подала чек на сто три доляри і сімдесят п'ять центів...

– Have a nice day.

– You too...

Вадим Смогитель

XX століття: ПОДІЇ І ДАТИ

1936 рік:

Почалася громадянська війна в Еспанії.

У Німеччині відбулись Олімпійські ігри під протекторатом Гітлера.

Король Великої Британії Едвард VIII відмовився від корони з любови до американки В. Сімпсон.

Маргарет Мітчел опублікувала книгу „Проминуло з вітром".

7 березня – німецькі війська зайняли землі над Рейном.

2 червня – в Нікараґуа прийшов до влади Анастасіо Сомоза.

5 грудня – в СССР прийнято „сталінську" конституцію.

1937 рік:

В СССР сталінський терор досягнув найбільшого розмаху.

Американський астроном Ґроут Вебер побудував перший радіотелескоп.

15 березня – в США засновано перший банк крови.

26 квітня – німецька авіяція бомбардувала еспанське місто Ґерніку.

6 травня – в Нью-Джерзі згорів велетенський німецький дирижабль „Гінденбург", загинуло 36 осіб.

16 липня – в Німеччині збудований концтабір Бухенвальд.

30 серпня – голова уряду УССР П. Любченко вчинив самогубство.

1938 рік:

На пасажирських авіялініях впроваджено герметизацію салонів літаків.

27 січня – комуністичним провідником України призначений Микита Хрущов.

4 лютого – в Лондоні показано кольорове телебачення.

12 березня – німецькі війська ввійшли до Австрії.

24 квітня – в українських школах впроваджено російську мову як обов'язкову.

23 травня – в Роттердамі вбитий Євген Коновалець.

12 червня – від повені в Китаї загинуло 150 тисяч людей.

8 жовтня – створено уряд Карпатської України.

1939 рік:

В Нью-Йорку відкрито Рокефелер-центр.

Італія захопила Албанію.

15 березня – проголошено самостійну Карпатську Україну.

22 травня – Німеччина і Італія утворили воєнний союз.

23 серпня – підписано договір про ненапад між СССР і Німеччиною.

24 серпня – в Німеччині відбувся перший лет реактивного літака.

27 серпня – головою ОУН обраний А. Мельник.

1 вересня – почалася Друга світова війна.

17 вересня – війська СССР ввійшли в західню Україну.

30 листопада – СССР напав на Фінляндію.

1940 рік:

3 лютого – у Вінніпеґу створено Комітет українців Канади.

10 лютого – в Кракові створено революційний провід ОУН під керівництвом С. Бандери.

21 лютого – Німеччина почала будівництво табору смерти в Освенцімі.

31 березня – в Нью-Йорку відкрито летовище ЛаҐвардія.

24 травня – в США створено УККА.

14 червня – німецькі війська ввійшли в Париж.

БУДЬТЕ ЗДОРОВІ!

Чи є в Америці епідемія хвороби Альцгаймера?

„Ні, епідемії немає, – пояснює Дж. Селмес в своїй книжці „Як жити... з хворобою Альцгаймера", – але тривалість життя зросла, людей старшого віку побільшало й тому виникає враження, ніби ця хвороба поширилася". Від цієї недуги страждають 20 відсотків людей у віці понад 80 років. Причини її виникнення невідомі, немає також дієвих засобів затримання розвитку хвороби або її відвернення. Хвороба Альцгаймера ушкоджує нервову систему, переважно пам'ять та інтелект, ведучи до глибокого отупіння. Хвороба неприємна як для хворого, так і для оточення, тому варто знати її ознаки. Перші прояви хвороби Альцгаймера властиві як для періоду фізіологічного старіння, так і для захворювання. Різниця полягає тільки у частоті проявів симптомів. Кожному трапляється забувати слово чи прізвище, перевіряти, чи не забув зачинити двері, чи вимкнув світло... Нормально, коли це стається раз на тиждень, а якщо три рази на день – то вже проблема.

Перші ознаки хвороби важко зауважити, але вони посилюються. Поряд із занепадами пам'яті утруднюється орієнтування у просторі і часі (окремі хворі постійно допитуються про день тижня, число, годину). Змінюється настрій, з'являються нехіть до улюблених зайнять, апатія. Хворий усвідомлює свої помилки, але намагається приховати їх від оточення.

Перша стадія хвороби:

Пам'ять – хворий забуває про домовлені зустрічі, імена друзів, назви вулиць, предметів. Розмови з ним стають усе обтяжливішими.

Поведінка – настрої змінні, дрібні події викликають роздратування, з'являється прагнення ізолюватися від родини.

Мова – усе важче добирати відповідні слова, забувається їхнє значення.

Координація рухів – добра. Хворий сам одягається, виконує щоденні функції, самостійно рухається.

Друга стадія хвороби:

Пам'ять – хворий усе частіше забуває про події, які щойно сталися, але добре пам'ятає минулі, хоча не завжди правильно розміщує їх у часі.

Поведінка – часто різка, непередбачлива і неспівмірна з подіями (найчастішими бувають звинувачення у крадіжці, коли хворий не може знайти якусь річ). Наростає страх.

Мова – лексика стає бідною, відповіді на запитання гальмуються і не закінчуються.

Координація рухів – нечітка, усе більше клопоту з повсякденними функціями, порушення рівноваги, падіння, хода повільна. Хворий залишає відкриті крани до води чи газу.

Третя стадія хвороби:

Пам'ять – хворий не впізнає рідню (тільки опікуна), не пам'ятає подій.

Поведінка – важка до передбачення.

Мова – невиразна, повторення тільки коротких висловів.

Координація рухів – кожна дія викликає клопіт, хворий не вміє сісти, ходити, їсти, не володіє фізіологічними функціями.



Причини хвороби.

Прогресуюча медицина усе ж не спромоглася досі визначити причини появи хвороби Альцгаймера. Проте існують три гіпотези щодо цього.

Генетична – досліди на ділянці генетичної інженерії показали, що вироблення надмірного білка, який відкладається в організмі, може кодуватися генами певної хромосоми, проте це створює лише тло, на якому посилюється можливість захворювання. Саму ж хворобу викликають інші чинники.

Інфекційна – хвороба не має ознак, типових для інших інфекційних захворювань, проте гіпотеза базується на відкритті певного віруса повільної дії, яка розкладається на усю тривалість людського життя.

Токсична – у пошкоджених частинах мозку хворих виявлено деяке число певних токсинів, але це не дає певності щодо токсичного виникнення недуги.

Відомо, що склероза зменшує приплив крови до мозку і через це викликає зміни, які властиві й хворим на Альцгаймера. Ці зміни призводять до зменшення кисню і глюкози, необхідних для нормальної дії мозку. Хвороба Альцгаймера не заразна. Вона завжди була серед людей. Але успіхи медицини дозволяють жити довше, а чим більше є старих людей, тим більше хворих на Альцгаймера.

Л.Х.

КАЛЕНДАР – МОЗАЇКА

Коли сталося вперше

Перші сірники

Перші в Галичині сірники почала виробляти в Стрию фабрика Юзефа Ліпшиця в другій половині минулого століття. На самій фабриці, за переказами, двічі на рік траплялися пожежі. Фабрика Ліпшиця уславилася також барвистими, з патріотичними написами, етикетками до сірників, які привозили з Моравії. Фосфорні голівки тодішніх сірників, на жаль, стали поширеним засобом самогубств.

Дама в штанях

Пані в штанях вперше публічно з'явилася у Львові в 1911 році. Львівська газета "Нові моди" з цього приводу писала: "Тільки одна пані мала сміливість з'явитися у цьому новому і малопристойному одязі, про що, певно, жалкувала. Місцева преса описала цей факт як нечувану подію.".

Цісарський гостинець

Першим дістав назву Цісарського гостинця шлях зі Львова до Відня. Про нього писали, що в першій половині минулого століття на цьому шляху "шоміті зустрічалися брички з товарами, запряжені по чотири, п'ять, а то й шість коней".

Пізніше стали називати цісарськими усі шляхи Галичини шириною 5 метрів з обочинами і захисними бар'єрами, прокладання яких фінансувалося Намісництвом у Львові.

Звідки походили Дульські?

Спершу дія відомої п'єси польської письменниці зі Львова Ґабрієлі Запольської "Мораль пані Дульської" відбувалася у Львові, але на прохання дирекції краківського театру, де готувалася прем'єра, авторка внесла до п'єси "топографічні зміни": замість Високого замку – пагорб Костюшка та ін. Відтоді глядачі вважають, що Дульські походять з Кракова.

За книжкою М. Чуми і Л. Мазана "Віденські балачки або галичанська енциклопедія", 1998, Краків.

Не благаймо...

(Закінчення зі стор. 6)

професіоналів. Цей високий професіоналізм допоміг нам перемогти. Але після проголошення України незалежною державою перед Україною постали нові завдання: реформування адміністративної системи управління і приватизація економіки. Ні до першого, ні до другого завдання ми не були підготовлені.

Мені, наприклад, пропонували посаду голови виконкому Київської міської ради, але я був так далеко від адміністративних амбіцій, що відмовився – задля продовження публічної політики. Чорновіл узявся за керівництво Львівською обласною радою, проте дуже швидко мусив скласти з себе ці повноваження... Для цих завдань необхідна була інша суб'єктивна зорієнтованість, інша фахова підготовка, інші люди.

Наша історична місія закінчується, і ми почали втрачати ініціятиву. Цими "іншими" людьми, що мали більший досвід адміністративного управління, більші економічні знання виявилися люди компартійної і совєтської номеклятури та червоного директорату.

Від серпня до грудня номенклятуру можна було потіснити з адміністративних органів, але національно-визвольним силам було не до того – ми агітували народ висловитися 1 грудня за незалежність і були раді, що й державні службовці проводять ту ж агітацію.

Проблема незалежности була для нас така важлива, що її колір нас наразі не вельми хвилював. Коли ж 1 грудня номенклятура зробила президентом свого ідейного побратима, тоді в союзі з ним вона геть відкинула претензії націоналістів на участь у виконавчій владі, повела наступ на патріотичні сили, сприяла відродженню комуністичних партій. Виконавча влада лишилися в тих же руках, в яких і була, тільки тепер без контролі з боку Москви. 1994 року верхівка виконавчої влади змінилася: на зміну компартійній номенклятурі прийшла номенклятура червоного директорату. За егоїзмом, нелюбов'ю до України та байдужістю до її національних інтересів вона нічим не відрізняється від кравчуківської влади.

Ці люди, як, зрештою, й комуно-підприємницька більшість у Верховній Раді, сприймають себе за продовжувачів окупаційної адміністрації, а не за політиків нової самостійної України.

У головах у них – радянська, а не самостійна Україна, тому навіть рахунок скликань Верховних Рад продовжують із колоніальних часів, а не від проголошення незалежности (для них Верховна Рада – 14-го, а не 3-го скликання). І серця гріють їм символи не самостійної України, а імперії, і позаяк їм байдужі інтереси України та її громадян, позаяк вони – плід аморальної комуністичної системи і самі аморальні до цілковитої безсовісности, то й довели Україну за вісім років до цілковитого зубожіння.

Вихід на пряму після зигзагу

Комуністичний експеримент зі спробою збудувати рай на землі – це зиґзаг в історії людства. Інтернаціональне керівництво російських революціонерів складалося з патологічних садистів, тому репресування всіх небажаних випливало з їхньої природи. Експериментатори за час свого панування знищили біля ста мільйонів людей та кілька десятків націй. Експеримент призвів до моральної деградації всього населення!

Для України вихід із зигзагу і проголошення незалежности означав початок української ери. В час боротьби за незалежність Україна обрала й новий (тобто европейського типу) шлях подальшого розвитку. Усе, що відтоді робиться, робиться в межах оцього тодішнього вибору. Влада в нас егоїстична й непатріотична, проте мусить діяти в межах цього заданого курсу. Критикуючи владу за погану діяльність, ми критикуємо її як погану владу нашої української держави.

А втім не забуваймо, що Україна живе в стадії творення цієї держави та легалізації її у світі. За першого Президента було створено Міністерство внутрішніх справ, судова система, прокуратура, національна гвардія, Прикордонні війська, митна служба, МЗС і українська дипломатична служба, в цілому, а також важливі елементи власної фінансової системи (Міністерство фінансів, Національний банк, система комерційних банків і установ), своя державна бюрократія. А вже період президентства Кучми позначений такими дуже важливими державотворчими акціями, як запровадження українських грошей, створення Конституції України, Конституційного суду...

Не можна оминути позитивний факт різкого зростання в економіці приватного сектора. Нам далеко до рівня життя західніх країн, але від химерної мети будівництва комуністичного раю на землі Україна відійшла і тепер має собі за мету розвиватися задля покращення життя своїх громадян – як і всі европейські країни.

Влада і народ

В незалежній Україні Україна демократизувалася. А демократія, відкриваючи простір для політичної гри, робить політиків публічними. Для України це явище нове. До демократизації про політиків громадяни нічого не знали, окрім їхньої офіційної діяльности, окрім того, що вони самі дозволяли людям знати про себе. Тепер ЗМІ добувають про них різну інформацію і доводять її до громадян.

У старої номенклятури звички використовувати владу в своїх особистих інтересах залишилися, а обставини змінилися, і їхнє злодійство та аморальність вилазять назовні і обурюють громадян. Часто можна чути: "Що за страшна корупція в незалежній Україні!" Такого в Совітському Союзі не було".

Ще й як було! Тоді було ще гірше: сама держава організувала була різні закриті заклади для задоволення всіх потреб і примх своїх номенклятурників. Всім Союзом керувала одна величезна мафіозна структура – КПРС. У ній, як у всякій організованій банді, був суворий внутрішній лад.

Тепер тієї однієї централізованої мафії не стало, натомість утворилося кілька окремих. У кожній з них є внутрішній лад, проте між ними точиться гостра боротьба. Зло, яке вони завдають, не носить тотального характеру, тому воно не таке небезпечне, як за часів єдиної і безконтрольної КПРС. Викриття злочинів керівних осіб не раз називають публікацією компромату. Це неточно. "Компроматом" такі публікації є в тому разі, коли вони друкують про людину неправду.

Публікація ж правдивої інформації не є компроматом. У відкритому суспільстві людина повинна дбати про свою честь у той спосіб, щоб не робити ганебні вчинки, а не в той спосіб, щоб їх приховувати, як це звикли робити владоможці за окупаційного режиму. Оприлюднення правдивої інформації про злочини та аморальні вчинки високих посадових осіб, яке ми спостерігаємо в останні роки – це надзвичайно позитивне явище.

Це моральна наука для всіх тих, хто мріє про політичну кар'єру, бо всякий, хто не хоче зіпсувати собі шанси на просування службовою драбиною в майбутньому, мусить зарубати собі на носі: крадіжка, хабарництво, інше використання ним службового становища в своїх особистих інтересах обов'язково вилізе назовні і за все це доведеться публічно відповідати перед виборцями, а може й перед судом.

Таким чином під тиском засобів масової інформації на зміну політикам комуністичного виховання з релятивістичною мораллю, тобто абсолютно безсовісних, прийдуть політики совісливіші і чесніші. Отже, незалежність і демократія поставили суспільство на той шлях, який веде його до покращення моральности людей.

Переоцінка цінностей

Загибель комуністичної цивілізації пов'язана з глибокими світоглядними змінами людей. Зазначу тут три: патерналізм, приватна власність, закордон (чужоземні товари). Патерналізм – у звичці людей чекати всього від держави: праці, помешкання, освіти, медичної допомоги і т.ін.

Комуністична держава відбила в людей здатність дбати самим про себе і взяла задоволення основних потреб людей на себе. Із ста зароблених робітником копійок держава повертала йому 6 – 8, а 94 – 92 забирала.

Позбавивши робітника економічної незалежности, держава перетворила його в раб-силу, яку забезпечувала лишень до такої міри, щоб вона була працездатна. А люди звикли, що за будь-якою потребою слід іти до держави. Потім комуністична патерналістична держава зникла, а звичка в людей залишилася.

Приватна власність.

Комуністична ідеологія пов'язувала всі людські гріхи з приватною власністю і всіляко проклинала їх. Цілеспрямована й систематична дискредитація приватної власности впродовж трьох поколінь навіяла людям неґативне ставлення до неї. З приватною власністю люди пов'язували причини різної несправедливости в суспільстві, не хотіли самі бути призвідцями суспільного зла і того всіляко від неї відкараскувалися. Минуло років три-чотири, доки це ставлення почало мінятися.

Тепер, на восьмому році незалежности, воно значно змінилося, хоча докорінною зміною поки що не можна похвалитися. А що швидше люди повернуться душею до приватної власности, то швидше буде створена сприятлива суспільна атмосфера для активізації підприємницької діяльности й нагромадження багатств.

Закордон (чужоземні товари).

Десятиріччями совітським людям казали, що вони живуть у "прогресивному соціялістичному суспільстві", заможніші й щасливіші від громадян країн "гнилого капіталізму". Позаяк у цей "гнилий капіталізм" нікого не пускали, то всі слова комуністичної пропаганди люди обертали на 180 градусів і розуміли їх навпаки.

Звідси в головах твердо засіло поняття: на Заході і харчі, і одяг, і взуття, і вся техніка – загалом усе відмінне, а у нас усе погане. І це, до речі, посилювало комплекс неповноцінности. Справді, чому у нас все гірше від західнього? А якщо у нас все гірше, то виходить, що ми не вміємо працювати добре, виходить, ми гірші від західніх людей, виходить, ми загалом є безголові люди.

Поїздки багатьох українців за кордон і наплив на наші ринки закордонних товарів поступово розвіював рожеві уявлення про Захід та його товари, і ми поступово набуваємо довіру до своїх товарів, а разом з тим довіру до майстерности рук наших людей.

На восьмому році незалежности на ринку покупці шукають українські, а не польські сосиски чи цукерки, українські, не німецькі молочні харчі... Економічна відкритість – це велика школа для всього населення України.

З цієї школи народ виходить з тверезим поглядом на західні речі і на самих західніх людей, виходить з відродженою вірою в свої здібности та в свою повноцінність. Простий, переважно молодий українець починає набувати почуття власної ваги, і десь в глибині душі багатьох починає зароджуватися іскорка національної гордости. А що, хіба немає підстав? Є – нація пройшла таке пекло і не розвіялася по вітру, а встояла!

Україна сильна тим, що має багатющу матеріяльну й духовну спадщину. З кожним роком, з кожним місяцем все ширше розкриваються перед нами її потужні духовні джерела. Вони починають вливатися в українські душі життєдайними соками Оріянської величі й козацького завзяття, палкими сльозами любові до страдженої України часів невільницького розп'яття й пророчо піднесеним:

Вдарять дзвони в велику годину,
Ми рішуче підемо всі в бій –
Ти воскреснеш, моя Україно,
В давнім блиску і славі своїй!

Цим "Воскреснеш, моя Україно!" і вітаю всіх українців з 8-ою річницею початку УКРАЇНСЬКОЇ ЕРИ!!!

Старий козак, відновлений у козацькому реєстрі і заприсяжений в соборі Святої Софії Патріархом Київським і всієї України Володимиром (Романюком) – Левко Лук'яненко,
("Вечірній Київ")

ВІКОНЦЕ В СХІДНЮ УКРАЇНУ

Хто збереже усмішку „Баби"?

Мій добрий приятель Іларіон Хейлик зі штату Нью-Джерзі під час наших не таких вже частих зустрічей – чи то в Україні, чи то в Америці – любить повторювати:

– А оті ваші кам'яні „баби" у Січеславі – то справжнє світове диво! Скільки Україна втрачає коштів, що не возить на їх оглядини західніх туристів!

Якщо бути відвертим, то донедавна я дещо скептично ставився до такої думки свого приятеля. Якось вже дуже скромно виглядають наші кам'яні баби супроти давньогрецької архітектури чи пірамід єгипетських фараонів. Невже для самозадоволеного німця чи безтурботного американця бракуватиме наддніпрянських старовинних ідолів?

Але після детального знайомства з справді унікальною колекцією кам'яних скульптур, а головне – з проблемою їх збереження, все частіше думаю: має рацію добродій Іларіон! Власне, на сьогодні іншого й виходу, напевно, немає, як організувати подібні екскурсії заради збереження унікальної колекції для нащадків.

Кам'яні баби почали надходити до дніпропетровського історичного музею імені Дмитра Яворницького з середини XIX сторіччя. З самого початку колекція утворилася досить велика. Відомий, наприклад, такий факт, що Одеський археологічний музей зразу ж передав 13 половецьких статуй. Багато зусиль для поповнення унікального зібрання доклав особисто й видатний історик та громадський діяч, тодішній директор Катеринославського історичного музею професор Дмитро Яворницький. Але ще з тих часів усі музейні „баби" зберігаються просто неба. Окрім атмосферних та інших негативних природних впливів до їх руйнації призводить і екологічний фактор. Дніпропетровське – велике індустріяльне місто. А історичний музей знаходиться у його центрі. Ось чому ще у 1989 році почали реставрування частково пошкоджених кам'яних „баб". Радикально зарадити справі може лише спорудження для старовинних скульптур спеціяльного павільйону-лапідаріюму, де можна було б створити необхідні умови для їх зберігання: вологість повітря, освітлення, атмосферний тиск тощо. Та на подібне тим більше немає коштів. І найшвидший та найбільш реальний шлях їх отримання, напевно, справді той, котрий пропонує допитливий та не байдужий до долі усього рідного Іларіон Хейлик.

Адже на сьогодні колекція древніх старовинних скульптур в Дніпропетровському історичному музеї налічує понад 80 статуй! Це одне з найбільших світових зібрань кам'яної пластики. І вражає не лише його чисельність, а й хронологічне та культурне розмаїття. В колекції є антропоморфні стели доби неоліту (третє тисячоліття до н.е.), котрі не мають аналогів у жодному европейському музеї. Оригінальними є і скитські статуї IV – VI століть до Р.Хр. Але домінують в колекції, безперечно, середньовічні половецькі статуї. Їх налічується 67. Саме ці ідоли й дали збиральну назву дав усієї колекції кам'яної пластики: „баби" (від тюрського „вава" – предок, дід).



Можна годинами стояти, оглядаючи непересічні символи старовини. Адже зроблені у добу середньовіччя (XI-XIV століття), коли до Наддніпрянщини прийшли половецькі кочові племена з азійських просторів, ці скульптури напрочуд дивовижно поєднують реальність зображення з культовими мотивами. Оскільки кожна кам'яна „баба", хоча й має конкретні прикмети, як правило, воїна-половця; водночас символізує родовий тотем. Кочовики встановлювали кам'яні статуї на курганах родових поховань. Серед рівного, зарослого густим різнотрав'ям степу здалеку було видно кам'яного ідола. Він викликав пошану, символізував силу та могутність.

Особливо загадково виглядають жіночі зображення кам'яних скульптур. Древні митці змогли поєднати у їх рисах лагідність з погордою, суворість з щирою усмішкою. Дивує, як за таких примітивних технологій обробки матеріялу, з допомогою грубого інструменту, половецькі каменярі могли вдихнути життя у кам'яні зображення. Все це справді гідне не лише подиву, а й того, щоб стати всесвітнім надбанням.

Може, знайдуться серед нашої громади в Америці енергійні та підприємливі люди, котрі організують першу туристичну поїздку до січеславських кам'яних „баб"? Партнери для подібної справи у Дніпропетровському є. Відкриємо для світу унікальні історичні пам'ятки рідної землі й тим збережемо їх від руйнування! Зв'язок – через редакцію шанованої „Свободи".

Фідель Сухоніс,
м. Дніпропетровське

Судовий позов В.Рабиновича прийнято

Печерський районний суд м. Києва прийняв до провадження судовий позов про захист честі, гідності та ділової репутації лідера Всеукраїнського єврейського конгресу і Об'єднаної єврейської общини Вадима Рабиновича до газети "Товариш", її журналіста Сергія Сосенка і засновника видання – Соцпартії України. Позов вручено групою міжнародних адвокатів і трьома українськими адвокатами. Він "передбачає компенсацію на користь позивача за завдані публікацією в числі 32 газети "Товариш" статті "Феномен Рабиновича" моральні збитки від журналіста С.Ссосенка – 5 грн., від редакції газети "Товариш" – 4 млн. грн.". При цьому у позові міститься прохання до суду про забезпечення компенсації за позовом шляхом судової заборони для редакції і Соцпартії передачі і продажу свого майна на суму в 8 млн. грн. Адвокати наголосили, що поданий до Печерського райсуду позов – "перший з числа тих, з якими має намір виступити В.Рабинович; зараз готується ще один позов до тих самих відповідачів, що передбачає компенсацію за завдані публікацією збитки діловій діяльності бізнесмена".

У патріяршому віці почував себе молодим

(В першу річницю смерти д-ра Ярослава Падоха)



Д-р Ярослав Падох

Не хочеться вірити, що так швидко проминув рік від смерти св. п. проф. Ярослава Падоха. 28 серпня 1999 року сповниться один рік. Саме 28 серпня ми, християни, святкуємо Успіння Пресвятої Богородиці. Тому рік на Успіння я був на прощі у студитському монастирі в Уневі, біля Львова, і ще молився за здоров'я Ярослава Падоха, а він у той же час перейшов в інший світ, де немає болю, ні терпінь, а життя безконечне.

Під час похоронів у молитвах і прощальних словах говориться, щоб пам'ять про покійних не згасала, але жила з роду в рід. Згадаймо ж і ми у річницю смерти покійного Ярослава у наших молитвах і пригадаймо собі покійного як людину, що жила громадою і для громади. Він все своє багатогранне творче життя віддав українському народові.

Ярослав Падох належав до тієї генерації, яка ще добре пам'ятала українське відродження у 1918–1919-их роках, визвольні змагання і, перебравши естафету, продовжила визвольну боротьбу українського народу в інших формах. Постали організації української молоді – Пласт, „Сокіл", „Українська Молодь – Христові", Організація Українських Націоналістів, кредитові кооперативи, наукові, освітні і культурні центри – і все це відбувалося в єдиному сенсі продовження визвольного процесу. Ярослав Падох народився 14 грудня 1908 року у Бучачі, закінчив стрийську гімназію, відтак студіював на правничому факультеті у Львові, продовжував навчання у Кракові і Празі, в Українському Вільному Університеті, згодом ставши його професором. Тоді ж д-р Падох випрацював для студентів конспект викладів права, а це у повоєнні безкнижні часи була неабияка цінність.

Прибувши на вільну землю Вашінґтона, подолав усі труднощі на шляху до поглиблення освіти, брав додаткові студії у Ратґерському і Сейнт Джанс університетах, що дозволило йому продовжувати професійну працю юриста.

Два десятки років д-р Падох віддав Українському Народному Союзові, будучи спочатку радним, а протягом чотирьох років головним секретарем УНС. У 1974 році пішов на заслужений відпочинок. За довголітню самовіддану працю йому присвоєно звання почесного члена УНС.

Ярослав Падох був одним з найактивніших організаторів побудови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашінґтоні.

Вже у пенсійному віці повністю віддався організації української науки й науковій праці. На довгі роки він очолив Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці і водночас був головою Світової Ради НТШ. На цьому полі Ярослав доклав колосальних, ще не оцінених зусиль.

За його головування з'явилася довга низка наукових праць. Йому вдалося об'єднати українських науковців і взаємно наблизити українські наукові інституції, зокрема УВАН і Український Гарвард. До речі, Інститут українських студій у Гарварді д-р Падох не тільки високо цінив, але їх активно своєю працею і фінансами підтримував. Д-р Падох започаткував відомі річні наукові шевченкознавчі конференції, яких вже відбулось 18 під еґідою НТШ, УВАН й УНІГУ. Це була корисна й успішна ініціятива Я. Падоха, яка безперервно продовжується й сьогодні.

Займаючись організацією української науки, активно і безкорисливо допомагаючи іншим, він якось знаходив час і для своєї особистої наукової діяльности. З його праць слід назвати: „Ґрунтовний процес Гетьманщини", „Міські суди в Україні після 1648 р.", „Нарис історії українського карного права", „Давнє українське судове право". Останньою працею була: „Суди і судовий процес старої України". Написав цілу низку статтей і розвідок на правничі теми.

Хоч Ярослав Падох помер у патріяршому віці, але все почувався молодим і до кінця свого життя був активним пластуном. Для тієї молодечої організації віддав багато своєї енергії, за що курінь „Червона Калина", якого був членом та одним із засновників, нагородив його знаком св. Юрія у золоті. Ще треба обов'язково сказати, що був він глибоко віруючою людиною.

У суботу, 28 серпня 1999 року, у церкві св. Юра, при сьомій вулиці у Нью-Йорку, о 6-ій годині вечора відбудеться заупокійна Служба Божа з Панахидою за спокій душі св. п. Ярослава Падоха.

Микола Галів

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ та РОДИНА ПАДОХІВ повідомляють, що у ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

д-ра ЯРОСЛАВА ПАДОХА

будуть відправлені заупокійні

СЛУЖБИ БОЖІ

у суботу, 28 серпня 1999 р.

в українській католицькій церкві св. Юра в Нью-Йорку, при 7-ій вулиці, о год. 6-ій веч. і у Кергонксоні, в церкві Пресвятої Трійці, о год. 10:30 ранку.

Просимо про участь і молитви за спокій душі ЯРОСЛАВА ПАДОХА

Св. п. Надії (Ніни) Криворук

Як часто лунають сумні звуки Вічної Пам'яті в наших церквах і душах, як часто ми проводимо в останню дорогу рідних і близьких нам людей...

Вашінґтонська громада і парафія УАПЦ св. Андрія Первозванного Метрополітального Вашінґтону попрощали св. п. Ніну Криворук, яка після тяжкої хвороби упокоїлася 5 березня 1999 року. Світлої пам'яті Ніна була однією з основоположниць нашої парафії і Сестрицтва св. Ольги. Як довголітня господарська референтка покійна Ніна була душею парафії. Її трудолюбні руки постійно виконували якусь працю для церкви або допомагали ближньому. Лагідної вдачі, життєрадісна і зичлива, св. п. Ніна завжди лишиться в пам'яті всіх нас як символ правдивої християнки, українки-соборниці.

Народилася Ніна 23 жовтня 1922 року на Житомирщині в свідомій родині Одарки і Павла Сенчуків. Батько вчителював, був переслідуваний совєтською владою, арештований за патріотичні переконання, а в 1933 році помер з голоду і похований у спільній могилі з 25 односельчанами. Мати залишилася з чотирьма маленькими донями і на 38-му році життя померла, а дітей-сиріт держава забрала до дитячого будинку. Ніна, як старшенька, вчиться в технікумі, а потім переїздить до Миколаєва, де її застає Друга світова війна. Німці забирають Ніну на примусову працю до Німеччини, і вона цілком втрачає зв'язок зі своїми сестрами. Після війни повертатися до комуністичного „раю" не схотіла, знаючи, скільки горя і переслідувань зазнала її родина від совєтської влади.

В 1947 році Ніна одружується з Миколою Криворуком, і вони переїздять до Америки, в околиці Вашінґтону. Тут відразу вся родина Криворуків включається в церковне життя української громади, активно сприяє створенню у столиці США парафії УАПЦ св. Андрія Первозваного.

Після розвалу Совєтського Союзу, з допомогою родини Миколи в Україні (особливо племінниці Олі Димітрієвої) їм вдається розшукати сестер Ніни, розкиданих сирітською долею по всій колишній імперії – дві в Казахстані і одну на Волині. Відвідавши з чоловіком Україну, Ніна по довгих роках розлуки зустрічається зі своїми сестрами, допомагає їм.

Та скоро після того тяжка хвороба підкошує Нінине здоров'я і довгі три роки вона тяжко хворіє, а чоловік невтомно доглядає її до останньої хвилини, коли 5 березня 1999 року перестало битися її шляхетне серце. Лишила в смутку чоловіка Миколу, з яким прожила 52 роки, дочку Марію, внуків Христофора, Захарка і Клові, родичів тут і в Україні, приятелів і нашу церковну родину. Панахиду відслужили о. Стефан Женчух і о. Віктор Кулій. Дуже зворушливе слово прощання виголосив о. Кулій. Поховали св. п. Ніну на українському православному цвинтарі в С. Бавнд Бруці.

В 40-ий день упокоєння була відправлена Панахида за спокій її душі, яка поєдналася з Богом. Братова Марія Барнай, з допомогою родини і друзів покійної Ніни, влаштувала поминки. Зворушливо прощали дорогу всім Ніну: о. Стефан Женчух, голова Сестрицтва Софія Кравець, д-р В. Богданів, Марія Дубровська, Оля Матула і племінниця Оля Дмітрієва-Карлсон, яку спровадили сюди з України Ніна і Микола та допомогли їй влаштувати нове життя. Ось яким своїм віршем, присвяченим св. пам'яті Ніни, попрощала Оля свою добру тітоньку:

Я думаю про Тебе, мила Ніно
Все згадую, і Ти мені приснись
Весела і бадьора, як весна...
Чому ж то так
природа помилилась?
Не розумом жила Ти –
повним серцем.
Тому воно так рано і втомилось...

Замість квітів на свіжу могилу в пам'ять Ніни Криворук було пожертвувано 2,028 долярів, які родина призначила для сиріт і дітей Чорнобиля – через Фонд Допомоги Україні при нашому Сестрицтві. Сердечно дякуємо всім жертводавцям!

В ім'я Ніни Криворук ми спонзоруємо сироту в Одесі, через Т-во допомоги сиротам, і дві стипендії для сиріт в Україні – через Об'єднання православних сестрицтв в США і через „Смолоскип".

Чоловік покійної Ніни – Микола Криворук сердечно дякує всім, хто здалека і зблизька віддав шану покійній Ніні, за допомогу – особливо сестрі Марусі Барнай і Вірі Недільській, які допомогли доглядати за хворою, за квіти і щедрі пожертви в її світлу пам'ять. Покійна Надія (Ніна) Криворук була членом 15-го Відділу УНСоюзу.

Спи спокійно, дорога Ніно, а пам'ять про тебе і твої добрі діла буде завжди з нами.

Оля Матула

П О Д Я К А

Замість квітів на могилу покійного Зенона Ціховляса приятелі і родина зложили:

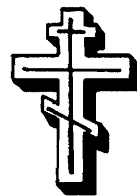
100 дол. на сироти в Україні;
50 " на будову Українського Музею в Нью-Йорку;
920 " на виховання священиків в Україні, зложено під час тризни в пам'ять Покійного, з ініціятиви Юлії Вертипорох.

Щиро дякую всім за співчуття та численні пожертви на Служби Божі.

Дружина Люба Ціховляс з родиною

ГОЛОВНА УПРАВА
ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ

Ділиться сумною вісткою з членами і приятелями, що 3-го серпня 1999 р., в Нью-Йорку відійшов у вічність на 89-му році життя



бл. п.

ІВАН ЗАЯЦЬ

широкоповажаний інженер-архітект, довголітній член управи нашого товариства.

Опечалений горем дружині покійного і його родині складаємо наші глибокі співчуття.

Вічна йому память!

В СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ

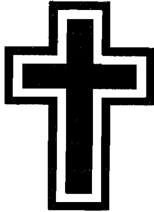
ВОЛОДИМИРА КОРЧИНСЬКОГО

Радного Українського Народного Союзу, котрий упокоївся в Бозі 26 липня 1999 р., зложено на Українську Народну Фундацію при УНС слідуючі пожертви:

Український Народний Союз	250 дол.
д-р Нестор Олесницький	150
Уляна Дячук	100
Марта Лиско	100
Стефан Качарай	100
д-р Олександер Серафин	30
Дмитро Мельник	25
Михайло й Анна Ремік	25
Разом	780 дол.

Вічна йому пам'ять!

ПРЕЗИДІЯ СЕРЕДОВИЩА УГВР і ПОЛІТИЧНА РАДА ОУНз у глибокому смутку повідомляють членів, прихильників та українське громадянство, що 18 серпня 1999 р. у Норт Порті, Фльорида, на 91-му році багатотрудолюбивого життя, помер



бл. п.

д-р ПАВЛО ТУРУЛА

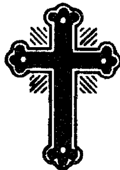
член-засновник Української Головної Визвольної Ради (УГВР), провідний член Організації Українських Націоналістів (ОУН), провідний член Закордонного Представництва УГВР і Середовища УГВР та ОУНз, керівник хемічної лябораторії Фармацевтичного Інституту у Львові (1942-44), колишній лектор на Фармацевтичному Факультеті Українського Технічно-Господарського Інституту у Мюнхені, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка і видатний громадсько-політичний діяч.

ПОХОРОННІ обряди відбулися 20 серпня 1999 р.Панахида – у Норт Порті, а заупокійну Службу Божу, 26 серпня 1999 р. довершив Владика Інокентій Лотоцький в українській католицькій церкві св. Йосифа у Чикаго. Тіло Покійного похоронено на цвинтарі св. Миколая.

Дружині Олені, дочкам Дарії і Теодорі та синові Петрові висловлюємо глибоке співчуття.

Вічна йому пам'ять!

ПРЕЗИДІЯ СЕРЕДОВИЩА УГВР
і ПОЛІТИЧНА РАДА ОУНз



Ділимося сумною вісткою, що в середу, 18 серпня 1999 р. відійшла від нас у вічність, наша улюблена МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.

ЕВГЕНІЯ СТЕЛЬМАХ

нар. 19 жовтня 1905 р. в селі Михайлівці, Підгаєцького району

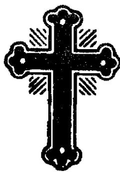
ПАНАХИДА відбулася 20 серпня 1999 р. в похоронному заведенні Lilly and Zeiler, Балтимор, Мд., о год. 7-ій веч.

ПОХОРОН в суботу, 21 серпня 1999 р.о год. 9-ій ранку із похоронного заведення до Української Католицької Церкви св. Михаїла, а після Служби Божої на український католицький цвинтар у Балтиморі, Мд.

Залишені в смутку:
синова – АННА СТЕЛЬМАХ
син – ВОЛОДИМИР з дружиною КАТРУСЕЮ
внуки – УЛЯНА з чоловіком ЯРОСЛАВОМ КОВАЛЕМ
– РОМАН СТЕЛЬМАХ
– ОКСАНА МІСЕЛІ з чоловіком ДЖОВОМ
– ІРИНА НІЛ з чоловіком ПАЛМЕРОМ
– ХРИСТИНА ЧАПЕСКІ з чоловіком д-ром ГЕНРІ
– БОГДАН з дружиною АНДРЕЄЮ
правнуки – ДЖОВЕНА
– КРИСТОФЕР
– МАРК
– АЛЕКСІС
– АДАМ
– САМЕНТА
– ХРИСТЯН
– БЕНЕДИКТ
– ДОМІНІК

Нехай американська земля і трішки української буде їй легкою.

Вічна їй пам'ять!



Ділимося сумною вісткою, що 16 серпня 1999 р. несподівано і передчасно, на 32-му році життя, відійшла у вічність наша найдорожча

бл. п.

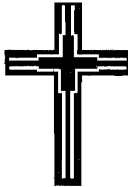
ТАНЯ ЯКУБОВСЬКА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в похоронному заведенні Петра Яреми і в церкві св. Юра в Нью-Йорку.

ПОХОВАНА на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж. 20 серпня 1999 р.

Залишилися в глибокому смутку:
тато – ВОЛОДИМИР ЯКУБОВСЬКИЙ
тети – ДАРІЯ МАСНА-ҐЕНДЗА з родиною
– ІРКА МАСНА-ЛІЧМАН з родиною
вуйки – СЛАВКО МАСНИЙ з родиною
– ПАВЛО МАСНИЙ з родиною
кузени – МИХАЙЛО і ДЕНІ з родиною
ближча і дальша родина в Америці і в Україні.

Вічна їй пам'ять!



Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що в середу, 21 липня 1999 р., відійшов у вічність наш найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО і ДІДУСЬ

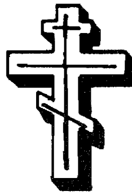
бл. п.

БОРИС-МИРОСЛАВ СПЕРКАЧ

ПОХОРОН відбувся в суботу, 24 липня 1999 р., з церкви Успення Пречистої Діви Марії на цвинтар Матері Божої Неустаючої Помочі в Маямі.

Горем прибиті:
дружина – ІВАННА
сини – ЯРОСЛАВ з дружиною ЛЕСЕЮ та дітьми ТАНЕЮ, АДРІЯНОЮ і РОМЧИКОМ
– ЗОРЯН з дружиною ОЛЕЮ та дітьми КАЛИНОЮ, МАЄЮ і МАРЧИКОМ
– ЛЮБОМИР
– РОМАН
та ближча і дальша родина

Вічна йому пам'ять!



Ділимося сумною вісткою, що 19 серпня 1999 р., у Вілмінгтоні, Делавер, заосмотрена Св. Божими Тайнами, на 94 році свого трудового життя, відійшла у вічність

бл. п.

МОТРЯ РУСАНІВСЬКА

з дому **ОНАЦЬКА**, з козацького роду

ПАРАСТАС був відслужений 20 серпня о год. 7:30 в українській православній церкві свв. Апостолів Петра й Павла у Вілмінгтоні, Делавер.

ПОХОРОН відбувся 21 серпня о год. 12:00 на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

Прибита смутком родина:
дочка – ВІРА БІЛІНСЬКА з чоловіком ЯРОСЛАВОМ
внук – ПЕТРО БІЛІНСЬКИЙ
внучка – СОФІЯ ШЕВЧУК з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ і правнучкою АРІЯНОЮ-КСЕНЕЮ
внучка – НАДІЯ КУЛЬМАНН з чоловіком ГАНСОМ і правнуком ДІТЕРОМ
внук – МАРКО БІЛІНСЬКИЙ з дружиною ЄЛИСАВЕТОЮ
дочка – НАТАЛКА КОНОВАЛ з чоловіком ПАВЛОМ
внучка – ВІРА ҐУҐЛІОТТА з чоловіком ІВАНОМ, правнуком АНТОНОМ і правнучкою КАТЕРИНОЮ
внук – ВОЛОДИМИР КОНОВАЛ з дружиною ЛІДОЮ і правнуками ДАНИЛОМ, МИХАЙЛОМ і ОЛЕКСАНДРОМ
внучка – НАТАЛЯ КОНОВАЛ

Вічна їй пам'ять!